

Školský vzdelávací program
pre 2. stupeň základnej školy v Slovenskej
republike

ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie

Súkromná základná škola
nepľnoorganizovaná základná škola s triedami
piateho až deviateho ročníka (druhý stupeň)

Vážska 34, 821 07 Bratislava

A) Všeobecné údaje

1. **Názov vzdelávacieho programu miestnej školy**

ŠkVP Súkromnej základnej školy

2. **Predkladateľ programu**

Súkromná základná škola, Vážska 34, 821 07 Bratislava

3. **Zriaďovateľ školy**

Edux s. r. o., Ulica: Vážska 5012/34, Obec: Bratislava – Vrakuňa, PSČ 821 07

4. **Platnosť programového dokumentu**

od: prerokovania v pedagogickej rady Súkromnej základnej školy

prerokované v pedagogickej rade dňa:

zriaďovateľ školy schválil dňa:

5. **Charakteristika školy**

Škola je situovaná v Mestskej časti Bratislava – Vrakuňa. Mestská časť Vrakuňa sa rozprestiera vo východnej časti Bratislavy, na ceste vedúcej cez Malý Dunaj na Žitný ostrov. Patrí k najmenším bratislavským mestským častiam. Budova Súkromnej základnej školy je umiestnená v tichom prostredí sídliska na Vážskej ul. číslo 34 je prízemná. Každá trieda je prepojená so školským dvorom.

Maximálna kapacita neplnoorganizovanej základnej školy s triedami piateho až deviateho ročníka (druhý stupeň) je 130 žiakov. Priemerný počet žiakov v triede je 26. Vyučovanie sa realizuje v piatich kmeňových triedach, dvoch odborných triedach a triedach pre delenie žiakov na skupiny.

Učebné priestory sú priamo prepojené so školským dvorom a areálom golfového ihriska. Golfové ihrisko sa nachádza priamo v areáli školy v Bratislave. Kultivácia golfového ihriska zároveň zvyšuje celkovú úroveň študijného prostredia, charakteristického predovšetkým zeleňou. V prípade dobrého počasia prebieha pod holým nebom vyučovanie niektorých predmetov.

Prestávky a voľný čas majú možnosť študenti tráviť na čerstvom vzduchu alebo priestoroch klubhasu, kde majú možnosť pripravovať sa na ďalšie vyučovanie, sledovať filmy, alebo sa hrať spoločenské hry.

Škola je vzhľadom na svoj vzdelávací program pripravená prijímať žiakov zo všetkých mestských častí Bratislavy.

Pedagogický zbor Súkromnej základnej školy vychádza z pedagógov Súkromného slovanského gymnázia, ktorí vyučovali v prvých štyroch ročníkoch osemročnej formy štúdia. Jedná sa o dlhoročných skúsených pedagógov.

6. Vyučovací jazyk školy

slovenský

B) Charakteristiku školského vzdelávacieho programu

7. Školský stupeň vzdelania, ktorý sa dosiahne absolvovaním školského vzdelávacieho programu

nižšie stredné vzdelanie

8. Stratégia školy a vymedzenie jej poslania, funkcií a cieľov

Stratégia Súkromnej základnej školy vychádza z tradícií a zamerania Súkromného slovanského gymnázia – osemročnej formy štúdia:

Najsilnejšie tradície od vzniku školy sú upriamené na budovanie slovanskosti a slovanskej vzájomnosti. S tým súvisí povinná výučba jedného slovanského jazyka v zameraní na druhý alebo tretí cudzí jazyk.

V roku 1996 veľvyslanci Poľskej republiky, Chorvátskej republiky, Slovinska a Ruskej federácie podporili existenciu tejto školy s cieľom rozvíjať program školy, slovanstvo a vzdelávanie v oblasti jazyka a kultúry týchto krajín. Veľký význam bol kladený z hľadiska jedinečnosti takéhoto programu na Slovensku, ale aj v iných krajinách.

Škola s takýmto zameraním je jediná na Slovensku. Má partnerov v mnohých krajinách, kde tieto iniciatívy mnohí obdivujú.

Potreba užšieho spojenia slovanských krajín a potreba zachovania ich spoločnej kultúry, jazyka, vzťahov bude v budúcnosti určite potrebná.

Je to už 25- ročná tradícia, počas ktorej boli experimentálne overované možnosti maturovať z poľského a chorvátskeho jazyka. Tieto maturity prebiehali výlučne len na tejto škole. Aj keď je záujem o výučbu slovanských jazykov nižší, nikdy sa neustúpilo od týchto hodnôt a od záujmu udržateľnosti.

S vyučovaním slovanských jazykov sa spája aj organizovanie olympiád. Krajské kolá olympiády z ruského jazyka sa na škole realizujú už pravidelne. Je tu silná základňa žiakov, ktorí sa umiestňujú na tých najlepších miestach. V spolupráci s veľvyslanectvami slovanských krajín sa organizovali súťaže aj v poľskom a chorvátskom jazyku.

Škola je realizátorom projektu Ambasáda slovanskej mládeže. Tento projekt bol vytvorený na škole. V súčasnosti už združuje šesť škôl zo štyroch krajín. Žiaci sa zúčastňujú na medzinárodných konferenciách Slovanskej únie o.z., kde prispievajú svojimi návrhmi na riešenie hlavne spoločných problémov. Organizujú modelové parlamenty pre žiakov partnerských škôl z iných krajín.

Školský vzdelávací program je vytvorený tak, aby vyučovanie slovanských jazykov bolo súčasťou veľkého záujmu o výučbu západných jazykov. Výučbu a záujem o slovanstvo nediferencujeme od hlavných priorít a

cieľov, aby absolvent školy bol konkurencie schopný so schopnosťami zaradiť sa v pracovnom procese doma, ale aj v ktorejkoľvek inej krajine západnej ale aj východnej.

9. Zameranie, resp. profilácia školy

Zameranie školy je jednoznačne určené na vyučovanie cudzích jazykov. Okrem západných jazykov sa na škole vyučujú aj jazyky slovanské. Konkrétne jazyk ruský a jazyk chorvátsky. Čím je škola výnimočná a jedinečná na celom Slovensku.

Oblasť cudzie jazyky rozvíja cudzojazyčnú komunikatívnu kompetenciu. Nadväzuje na ovládanie materinského jazyka a zvyšuje zručnosti žiaka používať jazyk ako nástroj abstraktného, logického a tvorivého myslenia a osvojovania si komunikačných zručností.

chápať cudzí jazyk ako znak národnej a individuálnej identity,

- využiť cudzojazyčné texty ako pramene pre neho potrebných informácií,
- viesť komunikáciu na primeranej jazykovej úrovni so zreteľom na cieľ prejavu a adresáta,
- vyjadriť svoj názor,
- poznať kultúru vlastnej krajiny prostredníctvom iných kultúr a civilizácií,
- osvojiť si normy správania sa a spoločenské konvencie krajiny, jazyk, ktorej sa učí

Okrem tohto zamerania škola umožňuje žiakovi rozvíjať sa v oblasti športu. Znova výnimočnosťou je možnosť venovať sa okrem iných športov špeciálne golfu. Pre tento šport má škola vytvorené vynikajúce podmienky. Ako materiálne aj personálne. Tradície vo výučbe a tréningu preberá od Súkromného slovanského gymnázia.

V oblasti kultúry je to hlavne divadlo, muzikál a hra na hudobné nástroje.

Škola pripravuje žiakov aj na štúdium diplomacie na Súkromnom slovanskom gymnáziu

10. Profil absolventa školského stupňa

Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelávania bude nadväzovať na primárne vzdelanie a bude mať osvojené tieto kľúčové spôsobilosti:

- Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelávania bude schopný samostatne vyhľadávať rôzne zdroje informácií, dokáže pracovať v kolektíve, vedieť vytvárať dobré medziľudské vzťahy, bude vedieť sám sa postarať o svoje fyzické a psychické zdravie. - Po získaní nižšieho sekundárneho vzdelania môže žiak našej školy pokračovať v štúdiu na akomkoľvek type strednej školy poskytujúcej vyššie sekundárne vzdelanie.

- Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelania bude schopný samostatne vyhľadávať, hodnotiť a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, bude mať osvojené metódy štúdia a práce s informáciami. Dokáže pracovať v kolektíve, cieľavedome sa podieľať na dosiahnutí cieľa skupiny, vytvárať dobré medziľudské vzťahy, vedieť prijímať víťazstvá i prehry, bude schopný starať sa o svoje fyzické i psychické zdravie.

11. Kompletný učebný plán školského stupňa,

Učebný plán

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	5.	5.	6.	6.	7.	7.	8.	8.	9.	9.	Spolu	Spolu	Spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	5		5		4	1	5		5		24	1	25
	prvý cudzí jazyk	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	15	5	20
	druhý cudzí jazyk		2		2		2		2		2	0	10	10
												39	16	55
Človek a príroda	fyzika			2		1		2		1		6	0	6
	chémia					2		2		1		5	0	5
	biológia	2		1	1	2		1		1		7	1	8
												18	1	19
Človek a spoločnosť	dejepis	1		1		1		1		2	1	6	1	7
	geografia	2		1		1		1		1		6	0	6
	občianska výchova			1		1		1		1		4	0	4
												16	1	17
Človek a hodnoty	etická/náboženská výchova	1		1		1		1		1		5	0	5
												5	0	5
Matematika a práca s informáciami	matematika	4		4		4		4		5		21	0	21
	informatika	1		1		1		1		1		4	1	5
												25	1	26
Človek a svet práce	technika	1		1		1		1		1		5	0	5
												5	0	5
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1		1		1		1				4	0	4
	výtvarná výchova	1		1		1		1		1		5	0	5
												9	0	9
Zdravie a pohyb	telesná výchova	2		2		2		2		2		10	0	10
												10	0	10
Spolu povinná časť		24	3	25	4	26	4	27	3	25	5	127	19	146

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)

1. Osobnostný rozvoj
 - 1.1 Rozvoj poznávacích schopností
 - 1.2 Sebapoznanie a seba prijatie
 - 1.3 Sebaregulácia a sebaorganizácia
 - 1.4 Psychohygiena
 - 1.5 Kreativita

2. Sociálny rozvoj
 - 2.1 Spoznávanie ľudí
 - 2.2 Medziľudské vzťahy
 - 2.3 Komunikácia
 - 2.4 Kooperácia a kompetencia

3. Morálny rozvoj
 - 3.1 Riešenie problémov a rozhodovanie
 - 3.2 Hodnoty, postoje, praktická etika

Multikultúrna výchova (MUV)

1. Kultúrna diferenciacia
2. Ľudské vzťahy
3. Etnický pôvod
4. Multikulturalita
5. Princíp sociálneho zmieru a solidarity

Environmentálna výchova (ENV)

1. Ekosystémy
2. Základné podmienky života
3. Ľudské aktivity a problémy životného prostredia
4. Vzťah človeka k prostrediu

Mediálna výchova (MDV)

Okruhy receptívnych činností

1. Kritické čítanie a mediálny odkaz
2. Interpretácia vzťahu mediálneho odkazu a reality
3. Stavba mediálnej správy/odkazu
4. Vnímanie autora mediálnej správy
5. Fungovanie a vplyv médií v spoločnosti

Okruhy produktívnych činností

1. Tvorba mediálneho odkazu
2. Práca v realizačnom tíme

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TBZ)

Výchova demokratického občana

1. Občianska spoločnosť a škola
2. Občan, občianska spoločnosť a štát
3. Formy participácie občanov na politickom živote
4. Princípy demokracie ako formy vlády a spôsobu rozhodovania
5. Témy volené na základe zamerania predmetu

Výchova k mysleniu v európskych a globálnych súvislostiach

1. Európa a svet nás zaujíma
2. Objavujeme Európu a svet
3. Sme v Európe

Ochrana života a zdravia (OZO)

1. Zvyšovanie kondície a odolnosti organizmu
2. Zásady prvej pomoci
3. Prostredie pre život
4. Orientácie v priestore na základe geografických bodov
5. Jedy a závislosti v našom živote
6. IT pre našu rýchlejšiu orientáciu

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)

Charakteristika prierezovej témy

Prierezová téma **Osobnostný a sociálny rozvoj** v základnom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, je praktická a má využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi utvárať praktické životné spôsobilosti/zručnosti.

Špecifikom prierezovej témy Osobnostný a sociálny rozvoj je, že učivom sa stáva sám žiak, stáva sa ním konkrétna žiaková skupina a stávajú sa ním situácie bežného života. Jej zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a k svetu.

Vzťah prierezovej témy k vzdelávacím oblastiam

Jazyk a komunikácia	- zameranie na každodennú verbálnu komunikáciu ako kľúčový nástroj jednanja v rôznych životných situáciách - prehľbuje vzťah medzi verbálnou a neverbálnou zložkou komunikácie a rozširuje špecifické aplikácie jazyka o sociálne zručnosti
Človek a hodnoty	- prostredníctvom tém o sebapoznání, o seba prijatí, o sebaregulácii, o udržaní psychického zdravia o psychohygiene, komunikácii a medziľudských vzťahoch
Človek a spoločnosť	- zameranie na jedinca, človeka v spoločnosti - ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia
Človek a príroda	- evolúcia ľudského správania, komunikácia človeka s prírodou, sebaregulácia konania ako základný ekologický princíp
Umenie a kultúra	- rozvoj zmyslového vnímania, kreativity, vnímania a utvárania mimoumeleckého estetického správania v medziľudských vzťahoch a chápanie umenia ako prostriedku komunikácie /účinné využitie postupov dramatickej výchovy, využitie tréningových postupov sociálno-psychologickej povahy/
Zdravie a pohyb	- v témach reflektujúcich fyzickú stránku človeka, sociálne vzťahy, komunikáciu a rozhodovanie v bežných aj vypätých situáciách

Obsahový štandard

Osobnostný rozvoj

- Rozvoj poznávacích schopností
- Sebapoznanie a seba prijatie
- Sebaregulácia a sebaorganizácia
- Psychohygiene
- Kreativita

Sociálny rozvoj

- Spoznávanie ľudí
- Medziľudské vzťahy
- Komunikácia
- Kooperácia a kompetencia

Morálny rozvoj

- Riešenie problémov a rozhodovanie
- Hodnoty, postoje, praktická etika

Výkonový štandard

V oblasti vedomostí, zručností a schopností:

žiak sa učí

- porozumieť sebe samému a druhým
- zvládať vlastné správanie
- prispievať k utváraniu dobrých medziľudských vzťahov v triede aj mimo ňu
- rozvíjať základné schopnosti dobrej komunikácie a k tomu príslušné vedomosti
- utvárať a rozvíjať základné zručnosti pre spoluprácu
- získať základné sociálne zručnosti pri riešení zložitých situácií
- osvojovať si študijné zručnosti
- osvojovať si vedomosti týkajúce sa duševnej hygieny

V oblasti postojov a hodnôt:

žiak sa učí

- utvárať si pozitívny /nezraňujúci/ postoj k sebe samému a k druhým
- uvedomovať si hodnotu spolupráce
- uvedomovať si hodnotu rôznosti ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov
- uvedomovať si mravné rozmery rôznych spôsobov ľudského správania
- predchádzať sociálno-patologickým javom a škodlivým spôsobom správania

Tematické okruhy

Tematické okruhy prierezovej témy Osobnostný a sociálny rozvoj sú členené do troch častí, ktoré sú zamerané na osobnostný, sociálny a mravný rozvoj. **Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.**

Vzhľadom k tomu, že ide o živé stretnutia dotýkajúce sa osobnej existencie, je potrebné počítať s tým, že na rôzne veci budú mať žiaci rôzne názory, že sa môže objaviť odmietanie tém, techník, ostych, prípadne, že niektoré hry tzv. „nevyjdú“. Práve tieto okamihy však bývajú pri osobnostnom a sociálnom rozvoji užitočné, lebo ponúkajú príležitosť k premýšľaniu o tom, čo sa deje.

Ciele osobnostného rozvoja:

- **rozvoj poznávacích schopností** – cvičiť zmyslové vnímanie, pozornosť a sústredenie, cvičiť zručnosti zapamätania, riešenia problémov, zručnosti potrebné k učeniu a štúdiu
- **sebapoznávanie a sebaprijatie** – objavovať svoje „ja“ ako zdroj informácií o sebe, druhých vnímať ako zdroj informácií o sebe, vnímanie svojho tela, psychiky /objavovať temperament, postoje, hodnoty/, spoznávať, čo o sebe žiak vie a čo nie, ako sa premieta žiakovo „ja“ v jeho správaní, uvedomovať si svoj vzťah k sebe samému, k učeniu, analyzovať svoje vzťahy s inými ľuďmi, budovať zdravé a vyrovnané sebaprijatie
- **sebaregulácia a sebaorganizácia** - cvičiť sa v sebakontrolu, sebaovládaní – učiť sa regulovať vlastné správanie a prežívanie, vôľu, organizovať vlastný čas, plánovať učenie a štúdium, stanovovať si osobné ciele a kroky k ich dosiahnutiu
- **psychohygienu** – osvojovať si zručnosti pre pozitívne naladenie mysle a dobrý vzťah k sebe samému, osvojovať si zručnosti pre predchádzanie stresu v medziľudských vzťahoch, osvojiť si dobrú organizáciu času, zručnosti k zvládaniu stresových situácií /učiť sa rozumovo spracovať problém, učiť sa relaxovať, efektívne komunikovať/, hľadať pomoc pri problémoch
- **kreativita** – cvičeniami rozvíjať základné rysy kreativity /pružnosť nápadov, originality, schopnosti vidieť veci inak, citlivosti, osvojovať si schopnosti k „doťahovaniu“ nápadov do reality/, osvojovať si tvorivosť v budovaní medziľudských vzťahov

Ciele sociálneho rozvoja:

- **poznávanie ľudí** – učiť sa vzájomne spoznávať v skupine/triede, rozvíjať pozornosť voči odlišnostiam a hľadať výhody v odlišnostiach, vnímať chyby pri poznávaní ľudí
- **medziľudské vzťahy** – učiť sa starostlivosti o dobré vzťahy, osvojiť si správanie podporujúce dobré vzťahy, učiť sa empatii a pohľadu na svet očami druhého, osvojovať si postoj rešpektovania, podpory, pomoci, akceptovania ľudských práv ako regúl vzťahov, vnímať vzťahy v skupine /vnímať triedu ako sociálnu skupinu/
- **komunikácia** – učiť sa vnímať reč tela, reč zvukov, reč predmetov a prostredia vytváraného človekom, reč ľudských skutkov, cvičiť sa v pozorovaní, cvičiť sa v empatickom a aktívnom načúvaní, osvojovať si zručnosti pre zdieľanie verbálne a neverbálne /vnímať techniku reči, výraz reči, neverbálne oznamovanie/, osvojovať si špecifické komunikačné zručnosti /monologické formy – vstup do témy – „rétorika“/, učiť sa viesť dialóg /osvojovať si vedenie dialógu, jeho pravidiel riadenia, typy dialógu/, zvládať komunikáciu v rôznych situáciách /informovanie, odmietanie, žiadosť, ospravedlnenie, pozdrav, prosba, presvedčanie, riešenie konfliktov, vyjednávanie, vysvetľovanie, žiadosť a pod./, osvojovanie si efektívnych stratégií, zručnosti komunikačnej obrany proti stresu a manipulácii, osvojovať si otvorenú a pozitívnu komunikáciu /dopad pravdy, klamstva, predstierania v komunikácii na vzťahy/
- **kooperácia a kompetencia** – rozvíjať individuálne zručnosti pre kooperáciu /sebareguláciu v situácii nesúhlasu, odporu a pod., schopnosť odstúpiť od vlastného nápadu, schopnosť nadväzovať na druhých a rozvíjať vlastnú líniu ich myšlienkami, pozitívne myslieť.../, rozvíjať sociálne zručnosti pre kooperáciu /učiť sa jasnej a rešpektujúcej komunikácii, riešeni konfliktov, podriadeniu sa, vedeniu a organizovaniu skupiny/, rozvíjať individuálne a sociálne zručnosti pre etické zvládanie situácií súťaže, konkurencie

Ciele morálneho rozvoja:

- **riešenie problémov a rozhodovacie zručnosti** – osvojovať si zručnosti pre riešenie problémov a rozhodovania z hľadiska rôznych typov problémov a sociálnych rolí, učiť sa riešiť problémy v medziľudských vzťahoch, zvládať učebné problémy, zvládať problémy v sebaregulácii
- **hodnoty, postoje, praktická etika** – analyzovať vlastné a cudzie postoje a hodnoty a ich prejavy v správaní ľudí, vytvárať povedomie o kvalitách typu zodpovednosti/ spoľahlivosť, spravodlivosť, rešpektovanie, pomáhajúce a prosociálne správanie, zručnosti rozhodovania v eticky problematických situáciách všedného dňa./

Multikultúrna výchova (MUV)

Charakteristika prierezovej témy

Prierezová téma **Multikultúrna výchova** v základnom vzdelávaní umožňuje žiakom zoznamovať sa s rozmanitosťou rôznych kultúr, ich tradíciami a hodnotami. Na pozadí tejto rozmanitosti si potom žiaci môžu lepšie uvedomovať svoju vlastnú kultúrnu identitu, tradície a hodnoty.

Multikultúrna výchova sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. U menšieho etnika rozvíja jeho kultúrne špecifiká a súčasne poznávanie kultúry celej spoločnosti, majoritnú väčšinu zoznamuje so základnými špecifikami ostatných národností žijúcich v spoločnom štáte, u oboch skupín pomáha nachádzať styčné body pre vzájomné rešpektovanie, spoločné aktivity a spoluprácu.

Multikultúrna prierezová téma sa hlboko dotýka i medziľudských vzťahov v škole, vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi, medzi žiakmi navzájom, medzi školou a rodinou, medzi školou a miestnou komunitou. Škola ako prostredie, v ktorom sa stretávajú žiaci z najrôznejšieho sociálneho a kultúrneho zázemia, by mala zabezpečiť takú klímu, kde sa budú všetci cítiť rovnoprávne, kde budú v majoritnej kultúre úspešní i žiaci minorít a žiaci majority budú spoznávať kultúru svojich spolužiakov – príslušníkov minoritných skupín. Tým prispieva k vzájomnému spoznávaniu oboch skupín, ku vzájomnej tolerancii, k odstraňovaniu nepriateľstva a predsudkov voči „neznámemu, nepoznanému“.

Multikultúrna výchova sa prelína všetkými vzdelávacími oblasťami. Blízku náväznosť má zvlášť na vzdelávaciu oblasť Jazyk a jazyková komunikácia, Človek a spoločnosť, Matematika a práca s informáciami, Umenie a kultúra, Človek a zdravie, v oblasti Človek a príroda sa dotýka predovšetkým predmetu zemepis. Väzba na tieto predmety je daná predovšetkým témami, ktoré sa zaoberajú vzájomným vzťahom medzi príslušníkmi rôznych národov a etnických skupín. **Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.**

Vzťah prierezovej témy k vzdelávacím oblastiam

Jazyk a komunikácia	- zameranie na každodennú verbálnu komunikáciu ako kľúčový nástroj jednania v rôznych životných situáciách v kontexte uvedomovania si kultúrneho dedičstva každého jednotlivca /komunikácia v jednotlivých kultúrach, ich špecifiká, komunikácia medzi viacerými kultúrami na jednom území – región, štát, Európa/
---------------------	--

	<p>- prehľbuje vzťah medzi verbálnou a neverbálnou zložkou komunikácie a rozširuje špecifické aplikácie jazyka o sociálne zručnosti pri naväzovaní a budovaní medziľudských vzťahov v multikultúrnej spoločnosti</p> <p>- zameranie na špecifiká rôznych etnických a kultúrnych skupín žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti</p> <p>- zameranie na dopady verbálnych i neverbálnych prejavov a pripravenosti niest' zodpovednosť za správanie jednotlivca a celej spoločnosti</p>
Človek a hodnoty	- prostredníctvom tém poznania svojho pôvodu objavovať kultúrne bohatstvo svojho národa, štátu, náboženstva /objavovať kultúrne bohatstvo iných etník, národov, náboženstiev/
Človek a spoločnosť	<p>- zameranie na jedinca, človeka v spoločnosti / uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, tolerancia odlišných záujmov, názorov i schopnosti druhých</p> <p>- ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia /interkultúrne kontakty/</p> <p>- zameranie na rozpoznanie prejavov rasovej neznášanlivosti a na prevenciu vzniku xenofóbie</p>
Človek a príroda	- evolúcia ľudského správania, komunikácia človeka s prírodou, sebaregulácia konania ako základný ekologický princíp
Umenie a kultúra	<p>- rozvoj zmyslového vnímania, kreativity, vnímania a utvárania mimoumeleckého estetická: estetika správania v medziľudských vzťahoch a chápanie umenia ako prostriedku komunikácie /spoznávanie a tolerovanie odlišnosti iných národnostných, etnických, náboženských, sociálnych skupín, riešenie vzájomnej spolupráce a spolužitia/</p> <p>- spoznávanie umenia vychádzajúceho z rôznych národov, náboženstiev</p>
Zdravie a pohyb	- v témach reflektujúcich fyzickú stránku človeka, sociálne vzťahy, komunikácia a rozhodovanie v bežných aj vypätých situáciách

Obsahový štandard

- Kultúrna diferenciacia
- Ľudské vzťahy
- Etnický pôvod
- Multikulturalita
- Princíp sociálneho zmieru a solidarity

Prínos prierezovej oblasti k rozvoju osobnosti žiaka

Výkonový štandard

V oblasti vedomostí, zručností a schopností:

žiak sa učí

- osvojiť si znalosti o rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti
- rozvíjať zručnosti orientovania sa v pluralitnej spoločnosti a využívať interkultúrne kontakty k vzájomnému obohateniu seba i druhých
- komunikovať a žiť v skupine s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín, uplatňovať svoje práva a rešpektovať práva druhých, chápať a tolerovať odlišné záujmy, názory i schopnosti druhých
- prijímať druhého ako jedinca s rovnakými právami, uvedomovať si, že všetky etnické skupiny a kultúry sú rovnocenné a žiadna nie je nadradená inej
- rozvíjať schopnosť spoznávať a tolerovať odlišnosti iných národnostných, etnických, náboženských, sociálnych skupín a spolupracovať s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín
- rozvíjať schopnosti rozpoznať prejavy rasovej neznášanlivosti a napomáhať prevencii vzniku xenofóbie
- uvedomovať si možné dopady svojich verbálnych i neverbálnych prejavov a pripravenosť niesť zodpovednosť za svoje správanie
- osvojovať si znalosť niektorých základných pojmov multikultúrnej terminológie: kultúra, etnikum, identita, diskriminácia, xenofóbia, rasizmus, národnosť, netolerancia...

V oblasti postojov a hodnôt:

žiak sa učí

- prostredníctvom informácií vytvárať postoje a rešpekt k odlišným sociokultúrnym skupinám, reflektovať zázemie príslušníkov ostatných sociokultúrnych skupín a uznávať ich
- uvedomovať si vlastnú identitu, byť sám sebou, reflektovať vlastné sociokultúrne zázemie
- stimulovať, ovplyvňovať a korigovať svoje správanie a svoj hodnotový systém, učiť sa vnímať odlišnosti ako príležitosti k obohateniu, nie ako zdroj konfliktu
- uvedomovať si nezlučiteľnosť rasovej /náboženskej alebo inej/ intolerancie s princípmi života v demokratickej spoločnosti
- angažovať sa pri potieraní prejavov intolerancie, xenofóbie, diskriminácie, rasizmu
- vnímať seba ako občana, ktorý sa aktívne spolupodieľa na utváraní vzťahu spoločnosti k minoritným skupinám

Tematické okruhy prierezovej témy.

Tematické okruhy Multikultúrnej prierezovej témy vychádzajú z aktuálnej situácie v škole, reflektujú aktuálne dianie v mieste školy, súčasnú situáciu v spoločnosti. Výber a realizácia daného tematického okruhu, témy môže byť významne ovplyvnená vzájomnou dohodou pedagógov a žiakov, pedagógov a rodičov. **Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.**

Ciele tematických okruhov

- **Kultúrna diferencia** – vnímať jedinečnosť každého človeka a jeho individuálne zvláštnosti, vnímať človeka ako nedeliteľnú jednotu telesnej a duchovnej stránky, ale i ako súčasť etnika, spoznávať vlastné kultúrne zakotvenie, rešpektovať zvláštnosti rôznych etník /zvlášť cudzincov alebo príslušníkov etník žijúcich v mieste školy/, rozpoznávať problémy sociokultúrnych rozdielov v Slovenskej republike a v Európe
- **Ľudské vzťahy** – uvedomovať si právo všetkých ľudí žiť spoločne a podieľať sa na spolupráci, udržiavať tolerantné vzťahy a rozvíjať spoluprácu s inými ľuďmi, bez ohľadu na ich kultúrnu, sociálnu, náboženskú, záujmovú alebo generačnú príslušnosť, vzťahy medzi kultúrami /objavovať vzájomné obohacovanie rôznych kultúr, ale i konfliktov vyplývajúcich z ich rozdielnosti/, konfrontovať predsudky a živé stereotypy majority /príčiny a dôsledky diskriminácie/, objavovať a osvojovať si dôležitosť integrácie jedinca v rodinných, vrstovníckych a profesijných vzťahoch, uplatňovať princípy slušného správania /základné morálne normy/, chápať význam kvality vzťahov na harmonický rozvoj osobnosti, prakticky si osvojovať toleranciu, empatiu, vedieť sa vžiť do role druhého človeka, prejavovať ľudskú solidaritu, osobne prispievať k zapojeniu spolužiakov z odlišného kultúrneho prostredia do kolektívu triedy
- **Etnický pôvod** – oceniť a akceptovať rovnocennosť všetkých etnických skupín a kultúr, odlišnosť ľudí a ich vzájomnú rovnosť, analyzovať postavenie národnostných menšín, osvojiť si základné informácie o rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti, spoznávať rôzne spôsoby života, odlišné myslenie a vnímanie sveta, rozpoznávať dôvody vzniku rasovej neznášanlivosti
- **Multikulturalita** – spoznávať multikulturalitu dnešného sveta a jej predpokladaný vývoj v budúcnosti, vnímať a ohodnotiť multikulturalitu ako prostriedok vzájomného obohacovania, spoznávať špecifické rysy jazykov a ich rovnocennosť, učiť sa načúvať druhým, komunikovať s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín, vytvárať si otvorený a ústretový postoj k odlišnostiam, chápať význam využívania cudzieho jazyka ako nástroja dorozumenia a celoživotného vzdelávania sa
- **Princípy sociálneho zmieru a solidarity** – osvojovať si postoj zodpovednosti a vnímať potrebu aktívneho prispievania jednotlivca k odstráneniu predsudkov voči etnickým skupinám, osvojiť si postoj nekonfliktnosti v multikultúrnej

spoločnosti, osvojiť si zručnosti aktívneho podieľania sa /podľa svojich možností/ na pretváraní spoločnosti, zohľadňovať potreby minoritných skupín, konfrontovať otázku ľudských práv so základnými dokumentmi a s ich praktickým uplatňovaním v spoločnosti

Environmentálna výchova (ENV)

Charakteristika prierezovej témy

Prierezová téma **Environmentálna výchova** vedie jednotlivca k pochopeniu komplexnosti a zložitosti vzťahov človeka a životného prostredia, t.j. k pochopeniu nutnosti postupného prechodu k udržateľnému rozvoju spoločnosti a k poznaniu významu zodpovednosti za konanie spoločnosti a k poznávaniu významu zodpovednosti za konanie spoločnosti i každého jednotlivca. Umožňuje sledovať a uvedomovať si dynamicky sa vyvíjajúce vzťahy medzi človekom a prostredím pri príjemnom poznávaní aktuálnych hľadísk ekologických, ekonomických, vedecko-technických, politických, občianskych, časových hľadísk /vzťahov k budúcnosti/, priestorových /súvislosti medzi lokálnymi, regionálnymi a globálnymi problémami/ i možnosti rôznych variantov riešenia v záujme udržateľnosti rozvoja ľudskej civilizácie, životný štýl a hodnotovú orientáciu žiakov.

Vzťah prierezovej témy k vzdelávacím oblastiam

Človek a hodnoty	<ul style="list-style-type: none">- poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a životné prostredie- učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí- prispieva k osvojovaniu základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote
Človek a príroda	<ul style="list-style-type: none">- zdôrazňuje pochopenie objektívnej platnosti základných prírodných zákonitostí, dynamických súvislostí od najmenej zložitých ekosystémov až po biosféru ako celok, postavenie človeka v prírode a komplexné funkcie ekosystémov vo vzťahu k ľudskej spoločnosti /t.j. pre zachovanie základných podmienok života/, pre získanie obnoviteľných zdrojov surovín a energie a pre mimoprodukčné hodnoty /inšpiráciu a odpočinok/- kladie základy systémového prístupu zvyrazňujúceho väzby medzi prvkami systémov, ich hierarchické usporiadanie a vzťahy k okoliu
Človek a spoločnosť	<ul style="list-style-type: none">- odкрýva súvislosti medzi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálne javmi s dôrazom na význam preventívnej obozretnosti v konaní a ďalšie princípy udržateľnosti rozvoja spoločnosti
Umenie a kultúra	<ul style="list-style-type: none">- poskytuje príležitosti na zamyslenie sa nad vzťahmi človeka a prostredia, vedie k uvedomovaniu si prírodného a sociálneho prostredia ako zdroja inšpirácie pre vytváranie kultúrnych a umeleckých hodnôt- prispieva k vnímaniu estetickej kvality prostredia
Zdravie a pohyb	<ul style="list-style-type: none">- téma sa dotýka problematiky vplyvov prostredia na vlastné zdravie človeka a ostatných ľudí- v súvislosti s problémami súčasného sveta vedie k poznaniu dôležitosti starostlivosti o prírodu a životné prostredie pri organizovaní masových športových podujatí

Obsahový štandard

- Ekosystémy
- Základné podmienky života
- Ľudské aktivity a problémy životného prostredia
- Vzťah človeka k prostrediu

Prínos prierezovej oblasti k rozvoju osobnosti žiaka

Výkonový štandard

V oblasti vedomostí, zručností a schopností:

žiak sa učí

- rozvíjať porozumenie súvislostiam v biosfére, vzťahom človeka a prostredia a dôsledkom ľudských činností na prostredie
- uvedomiť si podmienky života a možnosti ich ohrozovania
- poznávať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahmi k prostrediu v rôznych oblastiach sveta
- pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahoch k prostrediu
- osvojovať si znalosti, zručnosti a pestuje návyky potrebné pre každodenné žiadúce konanie občana voči prostrediu
- rozpoznávať na modelových príkladoch žiadúce i nežiadúce konanie z hľadiska životného prostredia a udržateľného rozvoja
- rozvíjať možnosti spolupráce v starostlivosti o životné prostredie na miestnej, regionálnej, európskej i medzinárodnej úrovni
- zoznamovať sa s princípmi udržateľnosti rozvoja spoločnosti
- hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií týkajúcich sa ekologických problémov
- komunikovať o problémoch životného prostredia, vyjadrovať, racionálne obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská

V oblasti postojov a hodnôt:

žiak sa učí

- prispievať k vnímaniu života ako najvyššej hodnoty
- viesť k zodpovednosti vo vzťahu k biosfére, k ochrane prírody a prírodných zdrojov
- pochopiť význam a nevyhnutnosť udržateľného rozvoja ako pozitívne perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti
- podnecovať aktivitu, tvorivosť, toleranciu, ústretovosť a ohľaduplnosť vo vzťahu k prostrediu
- prispievať k utváraniu zdravého životného štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia
- angažovať sa v riešení problémov spojených s ochranou životného prostredia
- vnímať a citlivo pristupovať k prírode a k prírodnému a kultúrnemu dedičstvu

Tematické okruhy prierezovej témy

Environmentálna výchova je členená do tematických okruhov, ktoré umožňujú celistvé pochopenie problematiky vzťahov človeka k životnému prostrediu, k uvedomeniu si základných podmienok života a zodpovednosti súčasnej generácie za život v budúcnosti. **Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.**

Ciele tematických okruhov:

- **Ekosystémy** – spoznávať, analyzovať les /les v našom prostredí, produkčné a mimoprodukčné významy lesa/, analyzovať pole /význam, zmeny okolitej krajiny vplyvom človeka, spôsoby hospodárenia na nich, pole a ich okolie/, spoznávať vodné zdroje /ľudskú aktivitu spojenú s vodným hospodárstvom, jej dôležitosť pre krajinnú ekológiu/, vidieť more v svojej podstate /druhovú odlišnosť, význam pre biosféru, morské riasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého/, spoznávať prales /porovnávanie, druhová rozmanitosť, ohrozenie, globálny význam a význam pre nás/, vnímať ľudské sídlo – mesto – dedinu /umelý ekosystém, jeho funkcie a vzťahy k okoliu, aplikácie na miestne podmienky/, kultúrnu krajinu /pochopiť hlboké ovplyvňovanie prírody v priebehu vzniku civilizácie až po dnešok/
- **Základné podmienky života** – vnímať význam vody /spoznávať vzťahy vody a života/, objavovať, definovať význam vody pre ľudské aktivity, ochraňovať čistotu vody, analyzovať problém pitnej vody vo svete a u nás, nachádzať spôsoby riešenia/, analyzovať problém ovzdušia /definovať význam pre život na Zemi, zaoberať sa riešením otázky ohrozovania ovzdušia a klimatických zmien, prepojenosti sveta, čistoty ovzdušia u nás/, analyzovať otázku pôdy /spoznávať prepojenosť zložiek prostredia, zdrojov výživy, ohrozenia pôdy, rekultivácie a situácie v okolí, zmeny v potrebe poľnohospodárskej pôdy, nové funkcie poľnohospodárstva v krajine, ochranu biologických druhov, ekosystémy – biodiverzita /analyzovať funkcie ekosystémov, význam biodiverzity, jej úroveň, ohrozenie a ochrana vo svete a u nás/, vnímať význam energie /otázka vzťahu energie a života, vplyvu energetických zdrojov na spoločenský život, využívania energie, možností a spôsobov šetrenia, miestnych podmienok/, spoznávať prognózu prírodných zdrojov /osvojiť si základný náhľad na zdroje surovínové a energetické, ich vyčerateľnosť, vplyv na prostredie, princípy hospodárenia s prírodnými zdrojmi, význam a spôsoby získavania a využívania prírodných zdrojov v okolí/

- **Ľudské aktivity a problémy životného prostredia** – osvojiť si základný náhľad na poľnohospodárstvo a životné prostredie, ekologické poľnohospodárstvo, dopravu a životné prostredie /analyzovať význam a vývoj, tvorivo riešiť energetické zdroje dopravy a jej vplyv na prostredie, druhy dopravy a ekologickú záťaž, problematiku dopravy a globalizácie/, navrhnúť tvorivé riešenia problematiky vzťahov priemyslu a životného prostredia /porovnávať priemyselnú revolúciu a demografický vývoj, vplyv priemyslu na prostredie, spracované materiály a ich pôsobenie, vplyv právnych a ekonomických nástrojov na vzťahy priemyslu k ochrane životného prostredia, priemysel a udržateľný rozvoj spoločnosti/, na modelových situáciách riešiť otázku odpadov a hospodárenia s odpadmi /analyzovať dopad odpadov na prírodu, princípy a spôsoby hospodárenia s odpadmi, druhotné suroviny/, získať základný náhľad na ochranu prírody a kultúrnych pamiatok /objavovať súvislosti medzi významom ochrany prírody a ochranou kultúrnych pamiatok, spoznávať problematiku právneho riešenia u nás, v EÚ a vo svete, objavovať príklady z okolia, formulovať zásady predbežných opatrení, ochrany prírody pri masových športových podujatiach/, objavovať zmeny v krajine /rozlišovať krajinu v minulosti a dnes, vplyv ľudských aktivít v minulosti a dnes, ich reflexie a perspektívy/, hľadať dlhodobé programy zamerané na rast ekologického vedomia verejnosti, navrhovať aktivity na Deň životného prostredia OSN, Deň Zeme...
- **Vzťah človeka k prostrediu** – prispievať k utváraniu mesta/obce /mapovať prírodné zdroje, ich pôvod, spôsoby využívania a riešenia odpadového hospodárstva, prírodu a kultúru obce a jej ochrany, zabezpečovanie ochrany životného prostredia v meste, obci – z pohľadu inštitúcií, neziskových organizácií, občanov/, na modelových situáciách analyzovať životný štýl /spotrebu vecí, energií, produkciu odpadov, spôsobov správania a vplyvov na životné prostredie/, osvojiť si základný náhľad na aktuálny /lokálny/ ekologický problém /mapovať príklady problému, ich príčiny, dôsledky, súvislosti, možnosti a spôsoby riešenia, hodnotenia, vlastný názor, ich komplexné a synergické pôsobenie, možnosti a spôsoby ochrany zdravia/, vnímať nerovnomernosť života na Zemi /rozdielne podmienky prostredia a rozdielny vývoj na Zemi, príčiny a dôsledky zvyšovania rozdielov globalizácie a princípov udržateľnosti rozvoja, príklady ich uplatňovania vo svete a u nás/

Mediálna výchova (MDV)

Charakteristika prierezovej témy

Prierezová téma **Mediálna výchova** v základnom vzdelávaní ponúka elementárne poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Médiá a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov pre stále väčší okruh príjemcov. Pre uplatnenie jednotlivca v spoločnosti je potrebné spracovať, vyhodnotiť a využiť podnety, ktoré prichádzajú z okolitého sveta, čo si vyžaduje stále väčšiu schopnosť spracovať, vyhodnotiť a využiť podnety prichádzajúce z médií. Médiá sa stávajú dôležitým socializačným faktorom, majú výrazný vplyv na správanie jedinca a spoločnosti, na utváranie životného štýlu a na kvalitu života vôbec. Pritom informácie, ktoré sú médiami ponúkané, majú rôznorodý charakter, vyznačujú sa svojbytným vzťahom k prírodnej i sociálnej realite a sú vytvárané s rôznymi /nepriznanými a teda potencionálne manipulatívnymi/ zámermi. Správne vyhodnotenie týchto informácií /správ/ z hľadiska zámeru ich vzniku /informovať, presvedčiť, manipulovať, zabávať/ a z hľadiska ich vzťahu k realite /vecná správnosť, logická argumentačná skladba, hodnotová platnosť/ vyžaduje značnú prípravu.

Mediálna výchova má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Tá zahŕňa osvojenie si niektorých základných poznatkov o fungovaní a spoločenskej role súčasných médií /o ich histórii, štruktúre fungovania/, získavanie zručností podporujúcich poučených, aktívnych a nezávislých zapojení jednotlivca do mediálnej komunikácie. Predovšetkým ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer, poprípade ho asociovať s inými správami /informáciami/. Ďalej podporuje orientáciu v medializovaných obsahoch a schopnosť voľby zodpovedajúceho média ako prostriedku pre naplnenie najrôznejších potrieb – od získavania informácií cez vzdelávanie až po naplnenie voľného času.

Vzťah prierezovej témy k vzdelávacím oblastiam

Jazyk a komunikácia	- zaoberá sa vnímaním hovoreného i písaného prejavu, jeho stavbou, najrôznejšími typmi obsahov a uplatňovaním zodpovedajúcej škály výrazových prostriedkov - podporuje osvojovanie základných pravidiel verejnej komunikácie, dialógu a argumentácie
Človek a spoločnosť	- podieľa sa na utváraní podôb a hodnôt modernej doby, umožňuje hľadať paralely medzi minulými a súčasnými udalosťami a porovnávať javy a procesy v európskom a v celosvetovom meradle

	- je zameraná na systematické vytváranie kritického odstupu od medializovaných správ a na schopnosť interpretovať mediálne správy z hľadiska ich informačnej kvality /spravodajstvo z hľadiska významu a vierohodnosti správy a udalosti, reklamu z hľadiska účelnosti ponúkanej informácie.../
Umenie a kultúra	- poukazuje na vnímanie špecifickej „reči“ znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi - prispieva k schopnosti vnímať, interpretovať a kriticky hodnotiť artefakty umeleckej i bežnej mediálnej produkcie
Matematika a práca s informáciami	- zaoberá sa využívaním tlačených i digitálnych dokumentov ako zdrojov informácií - pozornosť obracia k vecnej správnosti a presnosti správy, a to ako kritickou analýzou existujúcich textov, tak vlastnou produkciou a utváraním návyku overovať si čo naj dôkladnejšie všetky údaje

Obsahový štandard

Okruhy receptívnych činností

- Kritické čítanie a mediálny odkaz
- Interpretácia vzťahu mediálneho odkazu a reality
- Stavba mediálnej správy/odkazu
- Vnímanie autora mediálnej správy
- Fungovanie a vplyv médií v spoločnosti

Okruhy produktívnych činností

- Tvorba mediálneho odkazu
- Práca v realizačnom tíme

Prínos prierezovej oblasti k rozvoju osobnosti žiaka

Výkonový štandard

V oblasti vedomostí, zručností a schopností:

žiak sa učí

- osvojovať si schopnosti úspešne a samostatne sa zapojiť do mediálnej komunikácie
- rozvíjať schopnosť analytického prístupu k mediálnym obsahom a kritického odstupu od nich

- využívať potenciál médií ako zdrojov informácií, kvalitnej zábavy i naplnenia voľného času
- pochopiť ciele a stratégie vybraných mediálnych obsahov
- osvojovať si základné princípy vzniku významných mediálnych obsahov /zvlášť spravodajských/
- získať predstavy o role médií v kľúčových spoločenských situáciách a v demokratickej spoločnosti vôbec /vrátane právneho kontextu/
- vytvárať predstavu o úlohe médií v každodennom živote v regióne /v lokalite/
- viesť k rozoznávaniu platnosti a významu argumentov vo verejnej komunikácii
- rozvíjať komunikačnú schopnosť, zvlášť pri verejnom vystupovaní a štylizácii písaného a hovoreného textu
- využívať vlastné schopnosti v tímovej práci i v redakčnom kolektíve
- prispôbiť vlastnú činnosť potrebám a cieľom tímu

V oblasti postojov a hodnôt:

žiak sa učí

- rozvíjať citlivosť voči stereotypom v obsahu médií i spôsobom spracovania mediálnych správ
- viesť k uvedomovaniu si hodnoty vlastného života /zvlášť voľného času/ a zodpovednosti za jeho naplnenie
- rozvíjať citlivosť voči predsudkom a zjednodušujúcim súdom o spoločnosti /zvlášť o menšinách/, o jednotlivcovi
- uvedomiť si možnosti slobodného vyjadrenia vlastných postojov a zodpovednosti za spôsob jeho formovania a prezentácie

Tematické okruhy prierezovej témy

Mediálna výchova na úrovni základného vzdelávania obsahuje základné poznatky a zručnosti týkajúce sa médií a mediálnej komunikácie. Tematické okruhy mediálnej výchovy sa členia na tematické okruhy receptívnych činností a tematické okruhy produktívnych činností. **Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.**

Ciele tematických okruhov receptívnych činností:

- **Kritické čítanie a vnímanie mediálnych správ** – pestovať kritický prístup ku spravodajstvu a reklame, rozlišovať zábavné /bulvárne/ prvky v oznamovaní od informatívnych a spoločensky významných prvkov, hodnotiť prvky v oznamovaní /výber slov a záberov/, hľadať rozdiely medzi informatívnym, zábavným a reklamným oznámením,

chápať podstatu mediálnej správy, objasňovať ciele a pravidlá mediálnej správy, identifikovať základné orientačné prvky v texte

- **Interpretácia vzťahu mediálnej správy a reality** – rozlišovať typy správ a ich funkcie, formulovať rozdiely medzi reklamou a správou a medzi „faktickými“ a „fiktívnymi“ obsahmi, pozorovať hlavné rysy reprezentatívnosti /rozlišovať realitu od médiami zapracovaných stereotypov ako reprezentantov reality/, pochopiť vzťah medzi mediálnou správou a sociálnou skúsenosťou /rozlíšiť správu potvrdzujúcu predsudky a predstavy od správ vychádzajúcich zo znalosti problematiky a nezaujatého postoja/, identifikovať spoločensky významné hodnoty v texte, prvky signalizujúce hodnoty, o ktorú sa správa opiera, identifikovať medializovanú správu, opakované užívanie prostriedkov /v spravodajstve, reklame i zábave/
- **Stavba mediálnej správy** – na príkladoch spoznať pravidelnosť v usporiadaní medializovaných správ, zvlášť v spravodajstve /spravodajstvo ako rozprávanie, zostavovanie príspevkov podľa kritérií/, pochopiť princípy zostavovania spravodajstva a ich identifikáciu, pozitívne princípy /význam a užitočnosť/, „zozábavňujúce“ princípy /negatíva, blízkosť, jednoduchosť, prítomnosť/, poznať príklady stavby a usporiadania správ /porovnávanie titulných strán rôznych denníkov/ a ďalších mediálnych správ /napríklad sklad a výber správy v časopisoch pre dospelých/
- **Vnímanie autora mediálnych správ** – identifikovať postoje a názory autora v mediálnej správe, výrazové prostriedky a ich uplatnenie pre vyjadrenie či zastrešenie názoru, postoje pre zámernú manipuláciu, prvky signalizujúce explicitné či implicitné vyjadrenie hodnotenia, výber a kombináciu slov, obrazov a zvukov z hľadiska zámeru a hodnotového významu
- **Fungovanie a vplyv médií v spoločnosti** – mať základný náhľad na organizáciu a postavenie médií v spoločnosti, poznať faktory ovplyvňujúce médiá, interpretovať vplyvy pôsobenia na ich správanie, pochopiť spôsoby financovania médií a ich dopady, analyzovať vplyv médií na každodenný život, spoločnosť, politický život a kultúru z hľadiska súčasnej a historickej perspektívy, analyzovať rolu médií v každodennom živote jednotlivca, vplyv médií na usporiadanie dňa, na rebríček konverzačných tém, na postoje a správanie, rozlišovať rolu médií v politickom živote /predvolebnú kampaň a jej význam/, analyzovať vplyv médií na kultúru /úloha filmu a televízie v živote jednotlivca, rodiny, spoločnosti/, pochopiť rolu médií v politických zmenách

Ciele tematických okruhov produktívnych činností:

- **Tvorba mediálnej správy** – rozlišovať uplatnenie a výber výrazových prostriedkov a ich kombinácie pre tvorbu vecne správnych a komunikačne /spoločensky i situačne/ vhodných správ, analyzovať tvorbu mediálnej správy pre školský časopis, rozhlas, televíziu či internetové médium, technologické možnosti a ich ohrozenia

- **Práca v realizačnom tíme** – podieľať sa na tvorbe školského časopisu, rozhlasu, televízie či internetového média, osvojovať si kritériá utvárania tímu, stanoviť si ciele, časový harmonogram a delegovať úlohy a zodpovednosť, pochopiť faktory ovplyvňujúce prácu v tíme, spravodlivosť mediálnej produkcie

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TBZ)

Prierezová téma rozvíja u žiakov kompetencie tak, aby vedeli - komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine. Ciele aj obsah prierezovej témy je súčasťou viacerých predmetov.

Hlavným cieľom je, aby sa žiaci prostredníctvom vlastnej organizácie práce naučili riadiť seba, tím, vypracovať si harmonogram svojich prác, získavať potrebné informácie, spracovať ich, vedeli si hľadať aj problémy, ktoré treba riešiť, správne ich pomenovať, utvoriť hypotézu, overiť ju a pod. Naučia sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií.

Výsledkom vzdelávania bude, že žiak vhodným spôsobom dokáže zareagovať v rôznych kontextových situáciách, nadviazať kontakt, zostaviť základné písomnosti osobnej agendy, pozná ich funkciu, formálnu úpravu a vie ju aplikovať, využiť nástroje IKT, identifikovať a popísať problém, podstatu javu, získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich, kultivovane prezentovať svoje produkty, názory, vytvoriť plán prezentácie, napláňovať a realizovať základný výskum, určiť svoje silné stránky a vie ich využiť pri vhodnom výbere témy, vie aplikovať vhodnú formálnu štruktúru na prezentáciu výsledkov svojho výskumu.

Náplň TBZ:

Schopnosť komunikovať

Schopnosť argumentovať

Používanie informácií a práca s nimi

Riešenie problémov

Spolupráca v skupine

Prezentácia samého seba

Prezentácia práce v skupine

Riadenie seba

Riadenie tímu

Vypracovanie harmonogramu svojich prác

Získavanie potrebných informácií

Spracovanie informácií

Vyhľadanie a pomenovanie problémov

Utvorenie hypotézy

Overenie hypotézy

Ochrana života a zdravia (OZO)

Ochrana života človeka a jeho zdravia rozvíja postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách ako sú napr. priemyselné a ekologické havárie, dopravné nehody, živelné pohromy a prírodné katastrofy. Podobne nepredvídané udalosti môžu vzniknúť pri pobyte a pohybe v prírode.

Žiaci si v priebehu výchovného a vzdelávacieho procesu osvojujú potrebné vedomosti, zručnosti, návyky a schopnosti. Základným znakom učiva OZO je, že hoci nemá vyučovací predmet, je učivo pre žiakov prvej a druhej zdravotnej skupiny povinné a výsledky sa neklasifikujú.

Absolvovaním učiva získavajú žiaci nevyhnutné vedomosti, zručnosti a návyky potrebné na prežitie pri vzniku mimoriadnej udalosti a v čase vyhlásenia mimoriadnej situácie. Učivo obsahuje opatrenia a popis činností pri záchrane života, zdravia a majetku obyvateľov pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí. Mimoriadna udalosť môže vzniknúť v rôznych častiach štátu kedykoľvek. Občania nemôžu očakávať okamžité poskytnutie pomoci. Z toho dôvodu musia byť schopní v rámci svojich možností chrániť svoje zdravie a poskytnúť pomoc iným osobám.

Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je aj poznávanie prírodného prostredia. Prioritne je učivo obsahom orientované na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami.

Slovenský jazyk a literatúra

Charakteristika predmetu:

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „Jazyk a komunikácia“ ŠVP.

Učivo sa skladá z poznatkov o verbálnom a písomnom vyjadrovaní, jazykových prostriedkoch, štylistike, o jednotlivých vývinových obdobiach literatúry, o práci s textom a získavaní informácií.

Predmet vedie žiakov k tomu, aby základné komunikačné spôsobilosti budovali na základe tolerancie, aby získali a osvojili si teoretické vedomosti a zručnosti, ktoré by potom mohli využiť aj v bežnom živote.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania slovenského jazyka a literatúry majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Žiak je tu vnímaný ako aktívny subjekt v procese výučby a má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať.

Učiteľ zase má motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru.

Stimulovať poznávacie činnosti žiaka predpokladá uplatňovať vo vyučovaní predmetu slovenský jazyk a literatúra proporcionálne zastúpenie a prepojenie empirického a teoretického poznávania. V tomto predmete chceme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie – komunikatívne, sociálnointerakčné a interpersonálne, ako aj spôsobilosti tvorivo riešiť problémy, spôsobilosti využívať informačné technológie a spôsobilosti myslieť demokraticky.

Súčasťou teoretického poznávania a upevňovania i prehĺbovania jednotlivých tematických celkov je využívať poznatky z viacerých častí učiva v rámci medzipredmetových vzťahov. Predmet slovenský jazyk a literatúra je úzko previazaný s predmetom dejepis, s cudzími jazykmi a etickou výchovou. K významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese predmetu slovenský jazyk a literatúra patria aj návštevy rôznych kultúrnych podujatí (divadlá, kiná) a historických pamiatok, nachádzajúcich sa v danom regióne i mimo neho. Využitie videa, CD nosičov, počítačov a internetu tiež predstavuje možnosti stimulácie žiakov.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Spôsobilosti využívať informačné technológie

- získavať informácie v priebehu vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii;
- zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky.

Spôsobilosť myslieť demokraticky

- formulovať a prezentovať svoje postoje v priebehu ich vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii;
preukázať vlastnú zodpovednosť za svoje vlastné správanie sa, zdravie a spoluzodpovednosť za životné prostredie alebo stav spoločnosti ako celku

Kompetencie

Komunikatívne a sociálne interakčné spôsobilosti:

- vyjadrovať a zdôvodňovať svoje názory;
- reprodukovať a interpretovať prečítaný text;
- podať výklad a popis konkrétneho objektu, veci alebo činnosti;
- osvojovať si grafickú a formálnu úpravu písomných prejavov;
- spracovávať písomné textové informácie (osnova, výpisky, denník) a materiály podľa účelu oznámenia a s ohľadom na potreby užívateľa;
- vedieť prijímať a tvoriť text, chápať vzťahy medzi rečovou situáciou, témou a jazykovým prejavom v materinskom jazyku;
- rozlišovať rôzne druhy a techniky čítania, ovládať orientáciu v texte a jeho rozbor z hľadiska kompozície a štýlu v materinskom jazyku.

Interpersonálne a spôsobilosti:

- rozvíjať prácu v kolektíve, v družnej a priateľskej atmosfére;
- osvojiť si pocit zodpovednosti za seba a spoluzodpovednosti za prácu v kolektíve;
- hodnotiť a rešpektovať svoju vlastnú prácu a prácu druhých.

Schopnosti riešiť problémy:

- rozpoznávať problémy v priebehu vzdelávania s využitím všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú žiaci v danom okamihu k dispozícii (pozorovanie, práca s textom, rozbor textu, vlastné skúsenosti, vyjadrenie vlastného názoru a pod.);
- vyjadriť a formulovať problém, ktorý sa objaví pri vzdelávaní;
- hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému;
- posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, efektívnosti a na základe toho porovnávať aj rôzne riešenia daného problému;
- korigovať nesprávne riešenia problému; používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

- a) Výklad – informačno-receptívna metóda
- b) Rozhovor – reproduktívna metóda
- c) Rozhovor – heuristická metóda
- d) Riešenie úloh (samostatné a skupinové)

Formy práce:

- a) Frontálna výučba
- b) Frontálna a individuálna práca žiakov
- c) Skupinová práca žiakov
- d) Práca s knihou (beletria, ukážka z učebnice)
- e) Prezentácia

Ciele vyučovacieho predmetu:

Cieľom vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a literatúra na našej škole je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií, formovať logické myslenie, rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní. Žiaci získajú poznatky o vybraných pojmoch, osvoja si jazykovedné názvoslovie a budú vedieť využiť teoretické znalosti v praktickom živote.

Pri výučbe literatúry budeme najväčší dôraz klásť na schopnosť interpretácie umeleckého textu.

Kritériá hodnotenia slohových prác

Zložky hodnotenia:

1. Vonkajšia forma 4 body
2. Vnútorňá forma20 bodov
3. Celkový dojem4 body

V prípade úplného odklonu od témy alebo úplného nedodržania žánru nezíska žiak žiadne body.

1. Vonkajšia forma (maximum 4 body)

Celková úprava:

- čitateľnosť
(zreteľné rozlíšenie veľkých a malých písmen, dôsledné dodržiavanie diakritických znamienok),
- zreteľné grafické členenie odsekov
(na začiatku každého odseku treba začať písať 1,5 – 2 cm od začiatku riadka),
- čistota textu – bez škrtania
(v čistopise sa nemá škrtat', v nevyhnutnom prípade dať chybné slovo do okrúhlych zátvoriek a prečiarknuť vodorovnou čiarou),
- dodržiavanie okrajov
(vnútorňých aj vonkajších, v prípade potreby na konci riadka rozdeľovať slová).

Dodržiavanie prepísaného rozsahu textu:

- ak žiak nedodrží stanovený rozsah, nezíska maximálny počet bodov.

2. Vnútorňá forma (maximálne 20 bodov)

Obsah (maximálne 4 body)

Kompozícia (maximálne 4 body)

Jazyk (maximálne 4 body)

Pravopis (maximálne 4 body)

0 – 4 chyby	4 body
5 – 8 chýb	3 body
9 – 12 chýb	2 body

13 – 16 chýb	1 bod
17 a viac chýb	0 bodov

Posudzovanie pravopisných chýb:

- Každé nečitateľne napísané slovo je pravopisná chyba.
- Ak je v texte viackrát napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. Napr. **Pekný** chlapci prišli ... **Pekný** študenti navštívili ...
posudzuje sa ako jedna chyba. Oproti tomu **Pekný** chlapci prišli ...Navštívili sme aj **pekných** študentov ... sú už dve pravopisné chyby, pretože sa nachádzajú v rôznych tvaroch tohto slova.
- Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba.
- Nerozlišujú sa malé a veľké pravopisné chyby, všetky majú rovnakú hodnotu.

Štýl (maximálne 4 body)

3. **Celkový dojem** (maximum 4 body)

- celkové vyznenie práce
- práca by nemala obsahovať: nelogické názory
protispoločenské postoje
nehumánne a neetické názory
názory propagujúce poškodzovanie ľudského zdravia a pod.

Charakteristika osoby

Vnútoraná forma (maximum 20 bodov)

- **obsah** (maximum 4 body)
 - dodržanie témy (práca musí reagovať na všetky kľúčové slová v zadaní, resp. v názve témy)
 - výpočet vlastností osoby vo vzťahu k sebe, k obdobiu, k práci a pod.
 - komplexná charakteristika osoby, t.j. vlastnosti človeka z viacerých uhlov pohľadu
- **kompozícia** (maximum 4 body)

- uplatnenie opisného slohového postupu (dodržanie žánrovej formy)
 - dodržanie zvoleného kompozičného plánu (t.j. zvolíť si, či začne charakteristiku osoby napr. od vzťahov a vlastností, ktoré sa viažu k súkromnému prostrediu človeka (napr. rodina, priatelia ap. alebo k pracovnému prostrediu (napr. spolupracovníci, spolužiaci, nadriadení, podriadení ap.), alebo od vnútorných vlastností osoby po opis vonkajšieho vzhľadu ap. Volený postup potom treba dôsledne dodržať, aby bol jasný kompozičný zámer autora.)
- **jazyk** (maximum 4 body)
- správne využitie slovných druhov typických pre daný slohový postup, resp. žáner (slohový útvar)
 - syntaktickú a morfológickú správnosť použitých jazykových prostriedkov (používanie správnych väzieb sloviess, správneho postavenia zhodných a nezhodných prívlastkov, správnych pádových koncoviek ap.)
 - syntaktické prostriedky (napr. vety s viacnásobným vetným členom, v ktorých sa hromadia napr. prívlastky alebo príslovkové určenia)
 - časté používanie prídavných mien, prísloviess, synonym ap.
- **pravopis** (maximum 4 body)
- **štýl** (maximum 4 body)
- tvorivé využitie lexiky všetkých štýlov (vyšší, stredný, nižší)
 - využitie štylistických prostriedkov priamej a nepriamej charakteristiky.

Rozprávanie

Vnútoraná forma (maximum 20 bodov)

- **obsah** (maximum 4 body)
- dodržanie témy (práca musí reagovať na všetky kľúčové slová v zadaní, resp. v názve témy)
 - príbeh s pointou, t.j. príbeh, ktorý má myšlienkové vyústenie (napr. vtipné, poučné, dojemné ap.)

- **kompozícia** (maximum 4 body)
 - uplatnenie zodpovedajúceho slohového postupu (dodržanie žánrovej formy)
 - vnútorná stavba epického diela (zápletka, zauzľovanie, vyvrcholenie, nečakaný obrat, rozuzlenie, pri jednoduchom rozprávaní – úvod, jadro, záver, t.j. udalosť zachytená v časovom slede)
 - členenie textu na pásmo rozprávača a pásmo postáv, t.j. rozprávač komentujúci dej a postavy a samotné postavy, ktoré „vyjadrujú“ svoje myšlienky buď formou priamej reči v dialógoch, alebo vo forme vnútorných monológov

- **jazyk** (maximum 4 body)
 - správne využitie slovných druhov typických pre daný slohový postup, resp. žáner (slohový útvar)
 - syntaktická a morfológická správnosť použitých jazykových prostriedkov
 - rôznorodosť syntaktických prostriedkov
 - použitie častíc, citosloviec, t.j. slovných druhov, ktoré v texte vytvárajú ilúziu hovorovosti, ústnosti a dialogickosti

- **pravopis** (maximum 4 body)

- **štýl** (maximum 4 body)
 - rôznorodosť modálnej stavby viet, t.j. využívajú sa všetky typy viet podľa modálnosti
 - tvorivé využitie lexiky všetkých štýlov (vyšší, stredný, nižší)
 - pútavosť, t.j. príbeh má byť podaný zaujímavou formou, ktorá vyvoláva v čitateľovi „zvedavosť ako to skončí“.

Slávnostný prejav

Vnútorná forma (maximum 20 bodov)

- **obsah** (maximum 4 body)
 - dodržanie témy
 - vlastné hodnotenie aktuálnych javov (subjektívno-objektívny prístup)

- **kompozícia** (maximum 4 body)

- uplatnenie zodpovedajúceho slohového postupu (dodržanie žánrovej formy)
 - nadväznosť a logickosť textu
 - členenie textu (oslovenie, jadro, záver)
- **jazyk** (maximálne 4 body)
- správne využitie slovných druhov typických pre daný slohový postup, resp. slohový útvar
 - syntaktická a morfológická správnosť použitých jazykových prostriedkov
 - pestrá modalita viet vo vyjadrovaní
- **pravopis** (maximum 4 body)
- **štýl** (maximum 4 body)
- využitie emocionálne pôsobiacich prvkov
 - parafrázovanie a citovanie, využitie okrídlených výrazov, exempli, aforizmov, bonmotov ap.
 - tvorivé využitie lexiky
 - subjektívnosť pohľadu
 - originalnosť vo vyjadrovaní, nie frázoovitosť.

Umelecký opis

Vnútoraná forma (maximum 20 bodov)

- **obsah** (maximum 4 body)
- dodržanie témy
 - enumerácia zobrazovaných javov
 - subjektívnosť pohľadu na zobrazované javy
- **kompozícia** (maximálne 4 body)
- uplatnenie zodpovedajúceho slohového postupu (dodržanie žánrovej formy)
 - dodržanie zvoleného kompozičného plánu
 - logické členenie textu
- **jazyk** (maximum 4 body)
- správne využitie slovných druhov typických pre daný slohový postup, resp. žánrovú formu (slohový útvar)

- syntaktická a morfológická správnosť použitých jazykových prostriedkov
- syntaktické prostriedky (napr. vety s viacnásobným vetným členom)
- použitie prídavných mien, prísloviiek, synonym

➤ **pravopis** (maximum 4 body)

➤ **štýl** (maximum 4 body)

- pestrosť použitých jazykových prostriedkov
- tvorivé využitie umeleckých jazykových prostriedkov
- Emocionálnosť.

Úvaha

Vnútorná forma (maximum 20 bodov)

- **obsah** (maximum 4 body)
 - dodržanie témy
 - aktualizácia
 - používanie hodnotiacich prvkov na úrovni zodpovedajúcej úrovni veku autora
 - subjektívnosť

- **kompozícia** (maximum 4 body)
 - uplatnenie zodpovedajúceho slohového postupu
 - nadväznosť a logickosť textu
 - členenie textu

- **jazyk** (maximum 4 body)
 - správne využitie slovných druhov charakteristických pre daný slohový postup, resp. žánrovú formu (slohový útvar)
 - syntaktická a morfológická správnosť použitých jazykových prostriedkov
 - syntaktické prostriedky (napr. jednočlenné vety, príčinné - následné vety, slovosled, rôzna modálnosť a dĺžka viet)

- **pravopis** (maximum 4 body)

- **štýl** (maximum 4 body)
 - tvorivé využitie lexiky všetkých štýlov
 - subjektívnosť (použitie 1.os. sg alebo 1. os. pl)
 - originalnosť, nie frázozitosť.

Zásady správneho formátovanie dokumentov

- Bodka, výkričník, otáznik, čiarka, bodkočiarka a dvojbodka sa píše tesne za príslušným slovom bez medzery (Ahoj!).
- Pomlčka sa píše s medzerami z pravej aj ľavej strany (ja – ty). Ak je pomlčka na konci riadka, na začiatku ďalšieho riadka sa už nepíše.
- Spojovník sa píše bez medzier a má inú funkciu ako pomlčka (modro-čierny).

- Úvodzovky sa tesne pripájajú k výrazu alebo vete uvedenej v úvodzovkách, medzera sa nedáva ani pred pravé, ani pred ľavé úvodzovky („bohatý“).
- Zátvorky priliehajú tesne bez medzier k výrazu alebo vete v zátvorkách. Platí to pre všetky typy zátvoriek.
- Lomka sa píše na vyjadrenie podielu a medzi variantnými údajmi bez medzier (1/2), na oddeľovanie veršov v súvislom texte sa píše s medzerami z oboch strán.
- Medzera sa kladie:
 - medzi posledné slová a medzi vety,
 - za posledné interpunkčné znamienko,
 - pred pomlčku i za ňu,
 - za skratky, za značky atď.

Anglický jazyk

Charakteristika predmetu:

Stanovenie úrovni ovládania jazyka má za cieľ presne vymedziť rámec pre harmonizáciu dosiahnutých jazykových kompetencií učiaceho sa, pričom kľúčovými kompetenciami v oblasti jazykovej prípravy sú: **porozumieť** (počúvať, čítať), **hovorit'** (ústna interakcia, samostatný ústny prejav) a **písať**. Kľúčové kompetencie sú priamo ovplyvňované kvalitatívnymi aspektmi ako rozsah, presnosť, plynulosť, interakcia a koherencia.

- **základná úroveň A** nazvaná **Používateľ základov jazyka**, ktorá sa ďalej delí na **úroveň A1** (fáza objavovania/oboznamovania sa s jazykom) a **úroveň A2** (počiatočná fáza využívania základných komunikačných nástrojov),
- **mierne pokročilá úroveň B** nazvaná **Samostatný používateľ**, ktorá sa ďalej delí na **úroveň B1** (fáza plynulého využívania základných komunikačných nástrojov/prahová úroveň) a **úroveň B2** (fáza primeraného využívania komunikačných kompetencií v bežných komunikačných situáciách),

- **pokročilá úroveň C** nazvaná **Skúsený používateľ**, ktorá sa ďalej delí na
 - úroveň C1** (fáza plynulého využívania komunikačných kompetencií v širokom komunikačnom kontexte) a
 - úroveň C2** (fáza celkového operačného využitia jazyka v akomkoľvek komunikačnom kontexte vrátane využívania interkultúrnych kompetencií).

Všeobecné kompetencie

Žiak na úrovni A1 rozvíja všeobecné kompetencie tak, aby dokázal:

- získavať uvedomene nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- využívať dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí.

Žiak, ktorý dosiahne úroveň A1-A2:

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,

- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

Jazyková kompetencia

Žiak na úrovni A1-A2:

- používa iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- prejavuje iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
- ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s cudzincami,
- dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- dokáže vyhlásť svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje.

Sociolingvistická kompetencia

Žiak na úrovni A1-A2:

- dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že použije najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

Pragmatická kompetencia

Žiak na úrovni A1-A2:

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

Komunikačné zručnosti

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (integrované zručnosti).

Počúvanie s porozumením

Žiak na úrovni A1-A2:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

Čítanie s porozumením

Žiak na úrovni A1-A2

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,
- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiály a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,
- rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

Písomný prejav

Žiak na úrovni A1-A2:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Žiak na úrovni A1-A2:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo

preformulovať svoju výpoveď pri pomalšej rýchlosti reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,

- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie,
- rozumie otázkam a pokynom, jednoduchému opisu cesty, vie niekoho o niečo požiadať a niekomu niečo oznámiť.

Ústny prejav – monológ

Žiak na úrovni A1-A2:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

Spôsobilosti	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť (trvať na niečom) Začleniť informáciu Odpovedať na žiadosť
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas) Opraviť (korigovať)
4. Vyjadriť svoj názor	Vyjadriť svoj názor Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor

	Protestovať Vyjadriť stupeň istoty
5. Vyjadriť svoju vôľu	Vyjadriť svoje želania/túžby Vyjadriť svoje plány (blízke a budúce)
6. Vyjadriť svoju schopnosť	Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia Vyjadriť neznalosť Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vnímať a prejavovať svoje city	Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť sympatie Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, postávať sa si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť niekoho s niekým/s niečím
9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vybrať si z ponúkaných možností najobľúbenejšiu
	Vyjadriť svoj hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného

10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Urážať Nadávať
11. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Získať povolenie, súhlas Dať súhlas, povoliť niečo Odmietnuť Zakázať Vzoprieť sa proti zákazu/Spochybniť zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť
12. Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností	Obviniť, obviniť sa, priznať sa Ospravedlniť sa Odmietnuť obvinenie Vyčítať
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapil/-lo Vyjadriť nezáujem
14. Ponúknuť a reagovať na ponuku	Žiadať od niekoho niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali Ponúknuť pomoc (urobiť niečo namiesto niekoho iného) Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh niekoho iného

15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti	Varovať pred niekým/niečím Poradiť Dodat' odvahu/ Podporiť Adresovať niekomu svoje želanie
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	Spomenúť si na niečo/niekoľo Vyjadriť, že som na niečo/niekoľo zabudol Pripomenúť Kondolovať Gratulovať
17. Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť niekoľo Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoľo Privítať Predniesť prípitok
18. Korešpondovať	Korešpondovať Začať list Ukončiť list
19. Telefonovať	Začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor
20. Vymieňať si názory, komunikovať s niekým	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore
21. Vypracovať prezentáciu/prednášku	Uviesť tému, hlavnú myšlienku (hlavné myšlienky) Oboznámiť s obsahom/osnovou Rozviesť tému a osnovu Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť svoj výklad
22. Obohatiť / Doplniť štruktúrovanú prezentáciu/prednášku	Podčiarknuť / dať do pozornosti Odbočiť od témy (digresia) Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Citovať Parafrázovať

23. Zúčastniť sa na diskusii / Argumentovať	Navrhnuť novú tému / nové body diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme / k bodu diskusie
24. Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadat' o pomoc pri vyjadrovaní ohľadom problematickeho slova/vyjadrenia/frázy Nahradiť zabudnuté/nepoznané slovo Hľadať slovo/vetu Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru
25. Porozprávať niečo	Rozprávať príbeh Začať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť príbeh, historku

Témy pre komunikačné úrovne

Uvádzame zoznam tém pre komunikačné úrovne A1 až B1::

Rodina a spoločnosť

Osobné údaje

Rodina - vzťahy v rodine

Národnosť/štátna príslušnosť

Tlačivá/dokumenty

Vzťahy medzi ľuďmi

Náboženstvo

Domov a bývanie

Môj dom/byt

Zariadenie bytu

Domov a jeho okolie

Bývanie v meste a na dedine

Spoločnosť a životné prostredie

Spoločnosť a jej životný štýl

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

Ľudské telo
Fyzické charakteristiky
Charakterové vlastnosti človeka
Choroby a nehody
Hygiena a starostlivosť o telo
Zdravý spôsob života
Nemocnica a klinika, lekáreň a lieky, poistenie

Doprava a cestovanie

Dopravné prostriedky
Osobná doprava
Príprava na cestu a cestovanie
Turistika a cestovný ruch
Problémy cestných, železničných a leteckých sietí

Vzdelávanie a práca

Škola a jej zariadenie
Učebné predmety
Pracovné činnosti a profesie
Školský systém
Celoživotné vzdelávanie
Pracovné podmienky

Človek a príroda

Zvieratá/fauna
Počasie
Rastliny/flóra
Klíma
Človek a jeho životné prostredie
Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia

Voľný čas a záľuby

Záľuby
Knihy a čítanie
Rozhlas, televízia a internet
Výstavy a veľtrhy
Kultúra a jej vplyv na človeka
Umenie a rozvoj osobnosti

Stravovanie

Stravovacie návyky
Mäso a mäsové výrobky
Zelenina a ovocie
Nápoje
Cestoviny a múčne výrobky

Mliečne výrobky
Stravovacie zariadenia
Príprava jedál
Kultúra stolovania
Zdravá výživa

Multikultúrna spoločnosť

Cudzie jazyky Rodinné sviatky
Cudzojazyčná komunikácia
Štátne a cirkevné sviatky
Zvyky a tradície v rôznych krajinách
Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií

Obliekanie a móda

Základné druhy oblečenia
Odevné doplnky
Výber oblečenia na rôzne príležitosti
Druhy a vzory odevných materiálov
Móda a jej trendy

Šport

Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne
Športové disciplíny
Význam športu pre rozvoj osobnosti
Nové trendy v športe
Fair play športového zápolenia

Obchod a služby

Nákupné zariadenia
Pošta a telekomunikácie
Druhy a spôsoby nákupu a platenia
Hotely a hotelové služby
Centrá krásy a zdravia
(kaderníctva, fitnes, ...)
Kultúra nakupovania a služieb

Krajiny, mestá a miesta

Krajiny a svetadiely
Moja krajina a moje mesto
Geografický opis krajiny
Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest

Kultúra a umenie

Druhy umenia
Kultúra a jej formy
Umenie – spoločnosť – kultúra

Človek a spoločnosť; komunikácia

Jazyk ako dorozumievací prostriedok

Formy komunikácie

Kultúra komunikácie

Mládež a jej svet

Aktivity mládeže

Vzťahy medzi rovesníkmi Generačné vzťahy

Predstavy mládeže o svete

Zamestnanie

Pracovné pomery a kariéra

Platové ohodnotenie

Nezamestnanosť

Veda a technika v službách ľudstva

Technické vynálezy

Vedecký pokrok

Vzory a ideály

Človek, jeho vzory a ideály

Pozitívne a negatívne vzory

Slovensko

Geografické údaje

História

Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície

Krajina, ktorej jazyk sa učím

Geografické údaje

História

Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície

Ruský jazyk

Charakteristika učebného predmetu:

VŠEOBECNÉ CIELE:

- viesť žiaka k podpore sebadôvery
- viesť žiaka k osvojeniu si vedomostí a nadobudnutých kompetencií, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý život a zaujať aktívne miesto v ekonomickom, sociálnom a kultúrnom živote
- zaručiť rovnaké šance sociálnej emancipácie pre všetkých žiakov

HLAVNÝ CIEĽ:

- viesť k vnímaniu a postupnému osvojovaniu si cudzieho jazyka ako prostriedku k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov

ĎALŠIE CIELE:

- osvojiť si základné pravidlá medziľudskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnúť kladný vzťah k jazyku
- uplatňovať tvorivosť pri práci
- viesť žiakov k objektívnemu hodnoteniu vlastnej práce

Kľúčové kompetencie:

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí. Komunikatívne kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

Jazyková kompetencia

Žiak dokáže:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť.

Sociolingvistická kompetencia

Žiak vie

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržiavať a rozvíjať základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchších bežných výrazov.

Žiak vie vyjadriť v situáciách jednoduchej a priamej výmeny informácií, týkajúcich sa známych a bežných vecí a záležitostí, ale z hľadiska limitovanej slovnej zásoby a gramatiky, ktorú si osvojil, je nútený podstatne zjednodušiť obsah svojej výpovede.

Pragmatická kompetencia

Žiak dokáže:

- sformulovať svoje myšlienky v súlade s vyžadovanou stratégiou (zámer, téma, logická následnosť),
- funkčne využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, rozčarovania, strachu,
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- používať najfrekvencovanejšie konektory na spájanie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

Prierezové témy:

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA - Rodina a spoločnosť

Vzdelávanie a práca

Domov a bývanie

MEDIÁLNA VÝCHOVA – Voľný čas a záľuby

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ – Rodina a spoločnosť

Vzdelávanie a práca

Oblečenie

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA – Ľudské telo

Spôsobilosti:

- naviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou – pozdraviť, odpovedať na pozdrav, poďakovať
- vypočuť si a podať informáciu – začleniť informáciu
- vybrať si z ponúknutých možností –identifikovať
- vyjadriť svoj názor – vyjadriť súhlas, nesúhlas
- vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť

- predstaviť svoje záľuby – vyjadriť, čo sami páči / nepáči, čo mám / nemám rád
- korešpondovať – napísať jednoduchú pohľadnicu, mail, sms
- telefonovať – začať a ukončiť telefonický rozhovor

Poznávacie spôsobilosti:

- dokázať naplniť konkrétne potreby na základe porozumenia podstaty počutého
- rozumieť krátke jednoduché texty, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu
- vedieť stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci
- dokázať jednoducho opísať aspekty všedného dňa (ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy)

Nemecký jazyk

Charakteristika predmetu:

Cieľom predkladaných učebných osnov z cudzích jazykov je ponúknuť učiacim sa nielen súhrn jazykových kompetencií, ale aj kompetencie všeobecné tak, aby ich jazyková príprava efektívne zodpovedala požiadavkám moderného európskeho demokratického občana pripraveného na život v spojenej Európe. Učenie sa cudzích jazykov podporuje otvorenejší prístup k ľuďom. Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie (cieľový program) vychádzala z návrhu modelu vyučovania cudzích jazykov vytvoreného riešiteľským tímom v predchádzajúcich fázach riešenia projektu. Jeho základným dokumentom sa nazýva Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001)). Bol vytvorený na pôde Rady Európy a vytvára na jednej strane rámec pre tvorbu edukačných politík v oblasti jazykov, pričom sa zameriava na rozvoj komunikačných a kognitívnych kompetencií žiaka a na strane druhej stanovuje všeobecný stupeň dosiahnutia jednotlivých presne špecifikovaných kompetencií, čím vytvára rámec komunikačných spôsobilostí, ktoré môžu učitelia sa pri presne stanovených podmienkach dosiahnuť.

Dokument definuje jednotlivé kompetencie ako „súhrn vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú osobe konať“, pričom:

- „**Všeobecné kompetencie** sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.
- **Komunikačné jazykové kompetencie** sú tie, ktoré umožňujú osobe konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.
- **Kontext** označuje konfiguráciu udalostí a situačných faktorov (fyzických aj iných), do ktorých sú situované komunikačné akty.
- **Jazykové činnosti** predstavujú uplatňovanie vlastnej komunikačnej jazykovej kompetencie pri plnení úlohy v konkrétnej oblasti spracovania.

□ **Stratégia** je organizovaný, zámerný a riadený postup úkonov, ktorý si jednotlivec vyberie na splnenie ním zvolenej úlohy alebo úlohy, ktorú má nariadenú.

□ **Úloha** je definovaná ako také zámerné konanie, ktoré jednotlivec pokladá za potrebné na dosiahnutie daného výsledku v kontexte riešeného problému. “ (Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, učenie sa, vyučovanie, hodnotenie, ŠPÚ Bratislava 2006, s.12 - 13).

Dokument ďalej definuje jednotlivé komunikačné úrovne:

□ **základná úroveň A** nazvaná **Používateľ základov jazyka**, ktorá sa ďalej delí na **úroveň A1** (fáza objavovania/oboznamovania sa s jazykom) a **úroveň A2** (počiatočná fáza využívania základných komunikačných nástrojov),

□ **mierne pokročilá úroveň B** nazvaná **Samostatný používateľ**, ktorá sa ďalej delí na

úroveň B1 (fáza plynulého využívania základných komunikačných nástrojov/prahová úroveň) a

úroveň B2 (fáza primeraného využívania komunikačných kompetencií v bežných komunikačných situáciách),

□ **pokročilá úroveň C** nazvaná **Skúsený používateľ**, ktorá sa ďalej delí na **úroveň C1** (fáza plynulého využívania komunikačných kompetencií v širokom komunikačnom kontexte) a

úroveň C2 (fáza celkového operačného využitia jazyka v akomkoľvek komunikačnom kontexte vrátane využívania interkultúrnych kompetencií).

Stanovenie úrovni ovládania jazyka má za cieľ presne vymedziť rámec pre harmonizáciu dosiahnutých jazykových kompetencií učiaceho sa, pričom kľúčovými kompetenciami v oblasti jazykovej prípravy sú: **porozumieť** (počúvať, čítať), **hovoriť** (ústna interakcia, samostatný ústny prejav) a **písať**. Kľúčové kompetencie sú priamo ovplyvňované kvalitatívnymi aspektmi ako rozsah, presnosť, plynulosť, interakcia a koherencia.

I Kompetencie

Podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky pri používaní a učení sa jazyka sa rozvíja celý rad kompetencií. Učiaci sa využíva nielen všeobecné kompetencie, ale aj celý rad komunikačných jazykových kompetencií, ktoré spolupôsobia v rozličných kontextoch a v rôznych podmienkach. Zapája sa do jazykových činností, ktoré sa týkajú jazykových procesov, pri ktorých si vytvára a/alebo prijíma texty vo vzťahu k témam z konkrétnych oblastí. Pri tomto procese aktivuje tie stratégie, ktoré sa mu zdajú na splnenie úloh najvhodnejšie.

Kompetencie definujeme ako súhrn vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré umožňujú osobe konať. Preto základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učiaci sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity,
- viac a lepšie chápal spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

II Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Učiaci sa na úrovni A1-A2 rozvíja všeobecné kompetencie tak, aby dokázal:

- získavať uvedomene nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- využívať dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

III Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí.

Učiaci sa, ktorý dosiahne úroveň A1-A2:

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,

- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

1 Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1-A2:

- používa iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- prejavuje iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
- ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s cudzincami,
- dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- dokáže vyhláskovať svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje.

2 Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1-A2:

- dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že použije najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

3 Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1-A2:

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

IV Komunikačné zručnosti

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (integrované zručnosti).

1 Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1-A2:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

2 Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1-A2

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,
- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiály a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,
- rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

3 Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A1-A2:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

4 Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Učiaci sa na úrovni A1-A2:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšej rýchlosti reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,

- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie,
- rozumie otázkam a pokynom, jednoduchému opisu cesty, vie niekoho o niečo požiadať a niekomu niečo oznámiť.

Ústny prejav – monológ

Učiaci sa na úrovni A1-A2:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

V Komunikačné spôsobilosti a funkcie komunikácie

V prvej časti osnov SERR-u sú pre všetky jazyky rovnako zadefinované jednotlivé všeobecné kompetencie podľa referenčných úrovní.

Samotná koncepcia je vytvorená za účelom konštruovania obsahu podľa presne stanovených kritérií. Jednotlivé časti osnov sú uvedené v komunikačnom kontexte a v nadväznosti na ostatné časti komunikačných kompetencií, čím vytvárajú komunikačný kontext.

Napríklad Spôsobilosti súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom aj písomnom prejave a zahŕňajú aj reakcie všetkých účastníkov komunikačnej situácie. Funkcie sú chápané ako základné časti komunikácie, ktoré musí žiak ovládať, aby sa mohla komunikácia v cudzom jazyku uskutočniť, pričom s niektorými z nich sa žiak stretne až na vyšších úrovniach, v logickej nadväznosti po zvládnutí základných jazykových funkcií. Časť Aplikácia funkcie je zoznamom vyjadrujúcim pragmatické zručnosti, ktorý nie je uzavretý a charakterizuje jednotlivé úrovne. Jeho cieľom je poskytnúť učiteľovi základný rámec pre rozvoj jazykových zručností v súlade s príslušnou úrovňou. Jednotlivé formulácie musia zodpovedať príslušnej úrovni, čím je úroveň vyššia, tým sa možnosti jazykového prejavu rozširujú. Vyššie úrovne jazykového prejavu sú charakteristické úzkou prepojenosťou na všeobecné a sociolingvistické kompetencie. Jazykové prostriedky charakterizujú uvedené funkcie a ich ovládanie by nemalo byť samostatným cieľom, ale prostriedkom na správne použitie, resp. vyjadrenie jednotlivých funkcií komunikácie. Časť Jazykový register má za úlohu dať do pozornosti základné sledované ciele. V súlade s jednotlivými úrovňami SERR rekapituluje požiadavky kladené na žiaka. Priamo prepája jazykovú a

všeobecnú časť osnov a umožňuje tiež tvorcom spresniť svoj prístup a naznačiť cestu na dosiahnutie sledovaných cieľov. Ovládanie Jazykovej a interkultúrnej dimenzie umožní žiakovi, aby sa prispôbil od najnižšej úrovne ovládania jazyka zásadám sociálnej kohézie v cieľovej/výchrajine/ách. Patria sem aj interkultúrne kompetencie, t. j. znalosti o rôznych etnických, kultúrnych a sociálnych skupinách žijúcich v európskej spoločnosti a akceptácia ľudí z iných kultúr s ich rozdielnym správaním a hodnotami.

Jazyková a interkultúrna dimenzia vo vyučovaní cudzích jazykov sa dá budovať nielen v škole, ale aj v rámci samovzdelávania na základe využitia autentických materiálov (hudba, literatúra, video, internet, DVD). V školskom prostredí budovanie interkultúrnej kompetencie zahŕňa:

- rozvoj interkultúrnych postojov (otvorenosť, zvedavosť,...),
- vedomosti o sociálnych skupinách a procesoch v spoločnosti,
- schopnosť interpretovať udalosti, dokumenty z vlastnej kultúry a iných kultúr,
- schopnosť kriticky hodnotiť produkty vlastnej kultúry aj iných kultúr.

Najdôležitejšie a pravdepodobne rozhodujúce kompetencie „učiakov“ a „učiteľov“ pri vytváraní a udržiavaní interaktívneho učebného prostredia v škole potom sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať, analyzovať a vyberať informácie využívaním interdisciplinárnych znalostí, rozmanitých zručností a kritického prístupu; prijímanie informovaných rozhodnutí založených na dôkazoch a zmena pozícií zoči voči presvedčivým a pádnym argumentom;
- kreatívne myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové, nezvyčajné spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov, ktoré minimalizujú nežiaduce zovšeobecnenia, predsudky a stereotypy;
- prosociálne a prospoločenské myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy a vyberať si v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku, boj proti sebecku a etnocentrizmu; otvorenosť pri komunikácii s inými a schopnosť poučiť sa zo skúseností iných;
- myslenie orientované na budúcnosť, t. j. schopnosť vnímať problémy a hodnotiť rozhodnutia s ohľadom na skúsenosti s cieľom vybudovať spravodlivejšiu budúcnosť.

Jednotlivé spôsobilosti však na seba nenadväzujú, ale vytvárajú samostatný základný komunikačný kontext. Z daného dôvodu ich môže učiteľ kombinovať a neustále tak vytvárať nové komunikačné kontexty podľa vyučovacích potrieb žiakov v triede. Časti Jazykový register a Jazyková a interkultúrna dimenzia nie sú povinné, ale odporúčané. Učiteľ ich môže dopĺňať podľa potrieb efektívneho jazykového vzdelávania v triede.

Prehľad spôsobilostí a funkcií komunikácie stanovených pre úroveň A1-A2 podľa SERR pre jazyky:

Spôsobilosti	Funkcie
<p>1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou</p>	<p>Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie</p>
<p>2. Vypočuť si a podať informácie</p>	<p>Informovať sa Potvrdiť (trvať na niečom) Začleniť informáciu Odpovedať na žiadosť</p>
<p>3. Vybrať si z ponúkaných možností</p>	<p>Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas)</p>
<p>4. Vyjadriť svoj názor</p>	<p>Opraviť (korigovať) Vyjadriť svoj názor Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupeň istoty Vyjadriť svoje želania/túžby</p>

<p>5. Vyjadriť svoju vôľu</p>	<p>Vyjadriť svoje plány (blízke a budúce)</p>
<p>6. Vyjadriť svoju schopnosť</p>	<p>Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia Vyjadriť neznalosť Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť</p>
<p>7. Vnímať a prejavovať svoje city</p>	<p>Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť sympatie Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu Vyjadriť nádej</p>
<p>8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</p>	<p>Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'azovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť niekoho s niekým/s niečím</p>
<p>9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus</p>	<p>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád</p>

<p>10. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti</p>	<p>Vybrať si z ponúkaných možností najobľúbenejšiu</p> <p>Vyjadriť príkaz/zákaz</p> <p>Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu</p> <p>Získať povolenie, súhlas</p> <p>Dať súhlas, povoliť niečo</p> <p>Odmietnuť</p> <p>Zakázať</p> <p>Vzoprieť sa proti zákazu/Spochybníť zákaz</p>
<p>11. Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností</p>	<p>Vyhrážať sa</p> <p>Sľúbiť</p> <p>Obviniť, obviniť sa, priznať sa</p> <p>Ospravedlniť sa</p> <p>Odmietnuť obvinenie</p> <p>Vyčítať</p>
<p>12. Reagovať na príbeh alebo udalosť</p>	<p>Vyjadriť záujem o niečo</p> <p>Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva</p> <p>Vyjadriť prekvapenie</p> <p>Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapil/-lo</p> <p>Vyjadriť nezáujem</p>
<p>13. Ponúknuť a reagovať na ponuku</p>	<p>Žiadať od niekoho niečo</p> <p>Odpovedať na žiadosť</p> <p>Navrhnúť niekomu, aby niečo vykonal</p>

<p>14. Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti</p>	<p>Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali</p> <p>Ponúknuť pomoc (urobiť niečo namiesto niekoho iného)</p> <p>Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem</p> <p>Odpovedať na návrh niekoho iného</p> <p>Varovať pred niekým/niečím</p> <p>Poradiť</p> <p>Dodať odvalu/Podporiť</p> <p>Adresovať niekomu svoje želanie</p>
<p>15. Reagovať pri prvom stretnutí</p>	<p>Predstaviť niekoho</p> <p>Predstaviť sa</p> <p>Reagovať na predstavenie niekoho</p> <p>Privítať</p> <p>Predniesť prípitok</p>
<p>16. Telefonovať</p>	<p>Začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor</p> <p>Začať rozhovor</p>
<p>17. Vymieňať si názory, komunikovať s niekým</p>	<p>Ujať sa slova v rozhovore</p> <p>Vypýtať si slovo</p> <p>Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili</p> <p>Zabrániť niekomu v rozhovore</p>

<p>18. Zúčastniť sa na diskusii / Argumentovať</p>	<p>Navrhnuť novú tému / nové body diskusie</p> <p>Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie</p> <p>Vrátiť sa k téme / k bodu diskusie</p>
---	--

VI Slovná zásoba

Slovná zásoba je popri gramatike základným „stavebným materiálom“ pre tvorbu zmysluplných verbálnych výpovedí. Preto aj pri vyučovaní a učení sa cudzieho jazyka je potrebné venovať jej výberu a osvojovaniu si náležitú pozornosť.

V osnovách, ktoré sa používali doteraz, bola slovná zásoba naznačená len vymedzením tematických okruhov pre jednotlivé ročníky ZŠ a SŠ, v rámci ktorých sa mal žiak vedieť vyjadriť. Zostávalo na učiteľovi, resp. na učebnici, ktorú používal, akú slovnú zásobu a v akom rozsahu si ju žiak osvojil. V Spoločnom európskom referenčnom rámci pre jazyky vychádzajú autori síce tiež z idey, že slovná zásoba má istú tematickú príslušnosť, ktorá sa prirodzene vo viacerých prípadoch (najmä pri menej špecifickej, všeobecnej lexike) prelína. Nenárokujú si však na absolutizáciu tohto dokumentu, t. j. že vyčerpali všetky možnosti začlenenenia lexiky. Predmetný materiál by mal slúžiť ako východisko a základné vodítko pre výučbu a osvojenie si potrebnej slovnej zásoby, aby sa žiak (na úrovni A1) vedel relevantne dohovoriť v ústnej i písomnej forme v komunikačných situáciách zodpovedajúcich potrebám učiacich sa.

VII Stratégie

Počúvanie s porozumením

Žiaci si osvoja produktívne ústne rečové spôsobilosti a naučia sa rozprávať o jednoduchých tematických situáciách. Má poskytovať žiakom spôsobilosť na prácu so všeobecným aj odborným textom. Vedia pri spracovaní textu anotovať, vypisovať a popisovať, spätne preložiť jednoduchý text. Žiak rozumie vypočutej správe, pochopí témy, hlavné myšlienky, základné informácie, rozlíši špecifické informácie aj ďalšie dôležité detaily, základné a rozširujúce informácie, rôzne názory a stanoviská, citové zafarbenie, vystihne logickú štruktúru výpovede, odhadne význam neznámych výrazov.

Čítanie s porozumením

Žiak si obohatí a vytvorí slovnú zásobu, osvojí si základy gramatiky vrátane tvaroslovia a vetnej skladby, grafickú podobu jazyka a jeho pravopis. Žiak v automatickom monologickom, dialogickom alebo kombinovanom texte (rôzne funkčné štýly a slohové útvary) vie zvoliť stratégiu čítania (orientačné, informatívne, študijné čítanie), globálne rozumieť textu, pochopiť tému, vedieť vyhľadať základné informácie, vystihnúť (určiť) špecifické informácie a dôležité detaily, rozlíšiť viacerých hovoriacich, základné a rozširujúce informácie, rôzne názory a stanoviská, citové zafarbenie, funkčný štýl, vystihnúť logickú štruktúru výpovede, používať prostriedky komunikačnej stratégie, odhadovať významy neznámych výrazov, využívať ilustrácie, tabuľky, schémy, používať slovníky, jazykové a iné príručky.

Písomný prejav

Žiak sa naučí formulovať v cudzom jazyku svoje osobné údaje, napísať životopis, popísať dané oblasti komunikácie. Vzdelávanie poskytne vedomosti a zručnosti v oblasti jazykovej funkcie – otvorenie a ukončenie komunikácie, pozdravy, prosby, žiadosti, poďakovania, vyjadrenie súhlasu alebo nesúhlasu, odmietnutie, sklamanie, nádej a pod. V písomnom prejave žiak vie zrozumiteľne, v súlade s pravopisnými normami a štylisticky vhodne sformulovať vlastné myšlienky a názory, vyplniť dotazníky a úradné formuláre, napísať pozdrav, blahoželenie, želanie a odpoveď naň, pozvanie (oznámenie) a odpoveď naň, list (súkromný, oficiálny) a odpoveď naň, žiadosť, sťažnosť, reklamáciu inzerát a odpoveď naň, životopis, poznámky k prečítanému textu (osnovu, anotáciu, tézy, resumé), rozprávanie, projekt na danú tému, úvahu, návod, prácu na danú tému vychádzajúc z cudzojazyčných prameňov, opis osoby (vonkajší vzhľad, charakterové vlastnosti, psychický a fyzický stav) predmetu, miesta, činnosti, situácie, reprodukovat' prečítaný alebo vypočutý autentický text (oznam, rozprávanie, opis a pod.), používať kompenzačné vyjadrovanie.

Ústny prejav

Žiak vie jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii reagovať v bežných životných situáciách, vyjadriť vlastné názory a myšlienky, začať, udržiavať a ukončiť rozhovor, besedu, diskusiu, telefonický rozhovor, požiadať partnera o vysvetlenie, opísať osobu (vonkajší vzhľad, charakterové vlastnosti, fyzický stav), predmet, miesto, činnosť, situáciu, rozprávať dej v rámci určených tém, predniesť správu alebo referát na určenú alebo zvolenú tému, predniesť naspamäť naučený text (báseň, pieseň).

Poznatky o krajinách študovaného jazyka

Vzdelávanie má poskytovať žiakom poznatky všeobecného a odborného charakteru k lepšiemu poznaniu krajiny príslušnej jazykovej oblasti, jej kultúry, tradícií a spoločenských udalostí. Žiaci získajú informácie o sociokultúrnom prostredí v porovnaní so Slovenskou republikou.

Španielsky jazyk

Charakteristika predmetu:

Cieľom predkladaných učebných osnov z cudzích jazykov je ponúknuť učiacim sa nielen súhrn jazykových kompetencií, ale aj kompetencie všeobecné tak, aby ich jazyková príprava efektívne zodpovedala požiadavkám moderného európskeho demokratického občana pripraveného na život v spojenej Európe. Učenie sa cudzích jazykov podporuje otvorenejší prístup k ľuďom. Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie (cieľový program) vychádzala z návrhu modelu vyučovania cudzích jazykov vytvoreného riešiteľským tímom v predchádzajúcich fázach riešenia projektu. Jeho základným dokumentom sa nazýva Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001)). Bol vytvorený na pôde Rady Európy a vytvára na jednej strane rámec pre tvorbu edukačných politík v oblasti jazykov, pričom sa zameriava na rozvoj komunikačných a kognitívnych kompetencií žiaka a na strane druhej stanovuje všeobecný stupeň dosiahnutia jednotlivých presne špecifikovaných kompetencií, čím vytvára rámec komunikačných spôsobilostí, ktoré môžu učitelia sa pri presne stanovených podmienkach dosiahnuť.

Dokument definuje jednotlivé kompetencie ako „súhrn vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú osobe konať“, pričom:

□ „**Všeobecné kompetencie** sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

□ **Komunikačné jazykové kompetencie** sú tie, ktoré umožňujú osobe konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.

□ **Kontext** označuje konfiguráciu udalostí a situačných faktorov (fyzických aj iných), do ktorých sú situované komunikačné akty.

□ **Jazykové činnosti** predstavujú uplatňovanie vlastnej komunikačnej jazykovej kompetencie pri plnení úlohy v konkrétnej oblasti spracovania.

□ **Stratégia** je organizovaný, zámerný a riadený postup úkonov, ktorý si jednotlivец vyberie na splnenie ním zvolenej úlohy alebo úlohy, ktorú má nariadenú.

□ **Úloha** je definovaná ako také zámerné konanie, ktoré jednotlivец pokladá za potrebné na dosiahnutie daného výsledku v kontexte riešeného problému.“ (Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, učenie sa, vyučovanie, hodnotenie, ŠPU Bratislava 2006, s.12 - 13).

Dokument ďalej definuje jednotlivé komunikačné úrovne:

□ **základná úroveň A** nazvaná **Používateľ základov jazyka**, ktorá sa ďalej delí na **úroveň A1** (fáza objavovania/oboznamovania sa s jazykom) a **úroveň A2** (počiatočná fáza využívania základných komunikačných nástrojov),

□ **mierne pokročilá úroveň B** nazvaná **Samostatný používateľ**, ktorá sa ďalej delí na

úroveň B1 (fáza plynulého využívania základných komunikačných nástrojov/prahová úroveň) a

úroveň B2 (fáza primeraného využívania komunikačných kompetencií v bežných komunikačných situáciách),

□ **pokročilá úroveň C** nazvaná **Skúsený používateľ**, ktorá sa ďalej delí na **úroveň C1** (fáza plynulého využívania komunikačných kompetencií v širokom komunikačnom kontexte) a

úroveň C2 (fáza celkového operačného využitia jazyka v akomkoľvek komunikačnom kontexte vrátane využívania interkultúrnych kompetencií).

Stanovenie úrovni ovládania jazyka má za cieľ presne vymedziť rámec pre harmonizáciu dosiahnutých jazykových kompetencií učiaceho sa, pričom kľúčovými kompetenciami v oblasti jazykovej prípravy sú: **porozumieť** (počúvať, čítať), **hovoríť** (ústna interakcia, samostatný ústny prejav) a **písať**. Kľúčové kompetencie sú priamo ovplyvňované kvalitatívnymi aspektmi ako rozsah, presnosť, plynulosť, interakcia a koherencia.

I Kompetencie

Podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky pri používaní a učení sa jazyka sa rozvíja celý rad kompetencií. Učiaci sa využívajú nielen všeobecné kompetencie, ale aj celý rad komunikačných jazykových kompetencií, ktoré spolupôsobia v rozličných kontextoch a v rôznych podmienkach. Zapájajú sa do jazykových činností, ktoré sa týkajú jazykových procesov, pri ktorých si vytvárajú a/alebo prijímajú texty vo vzťahu k témam z konkrétnych oblastí. Pri tomto procese aktivujú tie stratégie, ktoré sa im zdajú na splnenie úloh najvhodnejšie.

Kompetencie definujeme ako súhrn vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré umožňujú osobe konať. Preto základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učitelia sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity,
- viac a lepšie chápal spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

II Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Učiaci sa na úrovni A1-A2 rozvíjajú všeobecné kompetencie tak, aby dokázali:

- získavať uvedomene nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- využívať dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

III Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí.

Učiaci sa, ktorý dosiahne úroveň A1-A2:

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

1 Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1-A2:

- používa iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- prejavuje iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
- ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s cudzincami,
- dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- dokáže vyhlásť svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje.

2 Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1-A2:

- dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že použije najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

3 Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1-A2:

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“;
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

IV Komunikačné zručnosti

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (integrované zručnosti).

1 Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1-A2:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

2 Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1-A2

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,
- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiály a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,
- rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

3 Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A1-A2:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej,

- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

4 Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Učiaci sa na úrovni A1-A2:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšej rýchlosti reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,
- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie,
- rozumie otázkam a pokynom, jednoduchému opisu cesty, vie niekoho o niečo požiadať a niekomu niečo oznámiť.

Ústny prejav – monológ

Učiaci sa na úrovni A1-A2:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

V Komunikačné spôsobilosti a funkcie komunikácie

V prvej časti osnov SERR-u sú pre všetky jazyky rovnako zadefinované jednotlivé všeobecné kompetencie podľa referenčných úrovní.

Samotná koncepcia je vytvorená za účelom konštruovania obsahu podľa presne stanovených kritérií. Jednotlivé časti osnov sú uvedené v komunikačnom kontexte a v nadväznosti na ostatné časti komunikačných kompetencií, čím vytvárajú komunikačný kontext.

Napríklad Spôsobilosti súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom aj písomnom prejave a zahŕňajú aj reakcie všetkých účastníkov komunikačnej situácie. Funkcie sú chápané ako základné časti komunikácie, ktoré musí žiak ovládať, aby sa mohla komunikácia v cudzom jazyku uskutočniť, pričom s niektorými z nich sa žiak stretne až na vyšších úrovniach, v logickej nadväznosti po zvládnutí základných jazykových funkcií. Časť Aplikácia funkcie je zoznamom vyjadrujúcim pragmatické zručnosti, ktorý nie je

uzavretý a charakterizuje jednotlivé úrovne. Jeho cieľom je poskytnúť učiteľovi základný rámec pre rozvoj jazykových zručností v súlade s príslušnou úrovňou. Jednotlivé formulácie musia zodpovedať príslušnej úrovni, čím je úroveň vyššia, tým sa možnosti jazykového prejavu rozširujú. Vyššie úrovne jazykového prejavu sú charakteristické úzkou prepojenosťou na všeobecné a sociolingvistické kompetencie. Jazykové prostriedky charakterizujú uvedené funkcie a ich ovládanie by nemalo byť samostatným cieľom, ale prostriedkom na správne použitie, resp. vyjadrenie jednotlivých funkcií komunikácie. Časť Jazykový register má za úlohu dať do pozornosti základné sledované ciele. V súlade s jednotlivými úrovňami SERR rekapituluje požiadavky kladené na žiaka. Priamo prepája jazykovú a všeobecnú časť osnov a umožňuje tiež tvorcom spresniť svoj prístup a naznačiť cestu na dosiahnutie sledovaných cieľov. Ovládanie Jazykovej a interkultúrnej dimenzie umožní žiakovi, aby sa prispôbil od najnižšej úrovne ovládania jazyka zásadám sociálnej kohézie v cieľovej/vých krajine/ách. Patria sem aj interkultúrne kompetencie, t. j. znalosti o rôznych etnických, kultúrnych a sociálnych skupinách žijúcich v európskej spoločnosti a akceptácia ľudí z iných kultúr s ich rozdielnym správaním a hodnotami.

Jazyková a interkultúrna dimenzia vo vyučovaní cudzích jazykov sa dá budovať nielen v škole, ale aj v rámci samovzdelávania na základe využitia autentických materiálov (hudba, literatúra, video, internet, DVD). V školskom prostredí budovanie interkultúrnej kompetencie zahŕňa:

- rozvoj interkultúrnych postojov (otvorenosť, zvedavosť,...),
- vedomosti o sociálnych skupinách a procesoch v spoločnosti,
- schopnosť interpretovať udalosti, dokumenty z vlastnej kultúry a iných kultúr,
- schopnosť kriticky hodnotiť produkty vlastnej kultúry aj iných kultúr.

Najdôležitejšie a pravdepodobne rozhodujúce kompetencie „učiakov“ a „učiteľov“ pri vytváraní a udržiavaní interaktívneho učebného prostredia v škole potom sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať, analyzovať a vyberať informácie využívaním interdisciplinárnych znalostí, rozmanitých zručností a kritického prístupu; prijímanie informovaných rozhodnutí založených na dôkazoch a zmena pozícií zoči voči presvedčivým a pádnym argumentom;
- kreatívne myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové, nezvyčajné spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov, ktoré minimalizujú nežiaduce zovšeobecnenia, predsudky a stereotypy;
- prosociálne a prospoločenské myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy a vyberať si v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku,

boj proti sebecku a etnocentrizmu; otvorenosť pri komunikácii s inými a schopnosť poučiť sa zo skúseností iných;

– myslenie orientované na budúcnosť, t. j. schopnosť vnímať problémy a hodnotiť rozhodnutia s ohľadom na skúsenosti s cieľom vybudovať spravodlivejšiu budúcnosť.

Jednotlivé spôsobilosti však na seba nenadväzujú, ale vytvárajú samostatný základný komunikačný kontext. Z daného dôvodu ich môže učiteľ kombinovať a neustále tak vytvárať nové komunikačné kontexty podľa vyučovacích potrieb žiakov v triede. Časti Jazykový register a Jazyková a interkultúrna dimenzia nie sú povinné, ale odporúčané. Učiteľ ich môže dopĺňať podľa potrieb efektívneho jazykového vzdelávania v triede.

Prehľad spôsobilostí a funkcií komunikácie stanovených pre úroveň A1-A2 podľa SERR pre jazyky:

Spôsobilosti	Funkcie
<p>1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou</p>	<p>Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Podakovať a vyjadriť svoje uznanie</p>
<p>2. Vypočuť si a podať informácie</p>	<p>Informovať sa Potvrdiť (trvať na niečom) Začleniť informáciu Odpovedať na žiadosť</p>
<p>3. Vybrať si z ponúkaných možností</p>	<p>Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas) Opraviť (korigovať)</p>

<p>4. Vyjadriť svoj názor</p>	<p>Vyjadriť svoj názor Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupeň istoty</p>
<p>5. Vyjadriť svoju vôľu</p>	<p>Vyjadriť svoje želania/túžby Vyjadriť svoje plány (blízke a budúce)</p>
<p>6. Vyjadriť svoju schopnosť</p>	<p>Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia Vyjadriť neznalosť Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť</p>
<p>7. Vnímať a prejavovať svoje city</p>	<p>Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť sympatie Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu</p>
<p>8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</p>	<p>Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu</p>

<p>9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus</p>	<p>Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť niekoho s niekým/s niečím Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vybrať si z ponúkaných možností najobl'úbenejšiu</p>
<p>10. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti</p>	<p>Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Získať povolenie, súhlas Dať súhlas, povoliť niečo Odmietnuť Zakázať Vzoprieť sa proti zákazu/Spochybníť zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť</p>

<p>11. Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností</p> <p>12. Reagovať na príbeh alebo udalosť</p> <p>13. Ponúknuť a reagovať na ponuku</p> <p>14. Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti</p>	<p>Obviniť, obviniť sa, priznať sa</p> <p>Ospravedlniť sa</p> <p>Odmietnuť obvinenie</p> <p>Vyčítať</p> <p>Vyjadriť záujem o niečo</p> <p>Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva</p> <p>Vyjadriť prekvapenie</p> <p>Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapil/-lo</p> <p>Vyjadriť nezáujem</p> <p>Žiadať od niekoho niečo</p> <p>Odpovedať na žiadosť</p> <p>Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal</p> <p>Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne</p> <p>niečo vykonali</p> <p>Ponúknuť pomoc (urobiť niečo namiesto</p> <p>niekoho iného)</p> <p>Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem</p> <p>Odpovedať na návrh niekoho iného</p> <p>Varovať pred niekým/niečím</p> <p>Poradiť</p> <p>Dotáť odvahu/ Podporiť</p>
--	--

<p>15. Reagovať pri prvom stretnutí</p> <p>16. Telefonovať</p> <p>17. Vymieňať si názory, komunikovať s niekým</p> <p>18. Zúčastniť sa na diskusii / Argumentovať</p>	<p>Adresovať niekomu svoje želanie</p> <p>Predstaviť niekoho</p> <p>Predstaviť sa</p> <p>Reagovať na predstavenie niekoho</p> <p>Privítať</p> <p>Predniesť prípitok</p> <p>Začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor</p> <p>Začať rozhovor</p> <p>Ujať sa slova v rozhovore</p> <p>Vypýtať si slovo</p> <p>Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili</p> <p>Zabrániť niekomu v rozhovore</p> <p>Navrhnúť novú tému / nové body diskusie</p> <p>Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie</p> <p>Vrátiť sa k téme / k bodu diskusie</p>
---	--

VI Slovná zásoba

Slovná zásoba je popri gramatike základným „stavebným materiálom“ pre tvorbu zmysluplných verbálnych výpovedí. Preto aj pri vyučovaní a učení sa cudzieho jazyka je potrebné venovať jej výberu a osvojovaniu si náležitú pozornosť.

V osnovách, ktoré sa používali doteraz, bola slovná zásoba naznačená len vymedzením tematických okruhov pre jednotlivé ročníky ZŠ a SŠ, v rámci ktorých sa mal žiak vedieť vyjadriť. Zostávalo na učiteľovi, resp. na učebnici, ktorú používal, akú slovnú zásobu a v akom rozsahu si ju žiak osvojil. V Spoločnom európskom referenčnom rámci pre jazyky vychádzajú autori síce tiež z idey, že slovná zásoba má istú tematickú príslušnosť, ktorá sa prirodzene vo viacerých prípadoch (najmä pri menej špecifickej, všeobecnej lexike) prelína. Nenárokujú si však na absolutizáciu tohto dokumentu, t. j. že vyčerpali všetky možnosti začlenenía lexiky. Predmetný materiál by mal slúžiť ako východisko a základné vodítko pre výučbu a osvojenie si potrebnej slovnej zásoby, aby sa žiak (na úrovni A1) vedel relevantne dohovoriť v ústnej i písomnej forme v komunikačných situáciách zodpovedajúcich potrebám učiacich sa.

VII Stratégie

Počúvanie s porozumením

Žiaci si osvoja produktívne ústne rečové spôsobilosti a naučia sa rozprávať o jednoduchých tematických situáciách. Má poskytovať žiakom spôsobilosť na prácu so všeobecným aj odborným textom. Vedia pri spracovaní textu anotovať, vypisovať a popisovať, spätne preložiť jednoduchý text. Žiak rozumie vypočutej správe, pochopí témy, hlavné myšlienky, základné informácie, rozlíši špecifické informácie aj ďalšie dôležité detaily, základné a rozširujúce informácie, rôzne názory a stanoviská, citové zafarbenie, vystihne logickú štruktúru výpovede, odhadne význam neznámych výrazov.

Čítanie s porozumením

Žiak si obohatí a vytvorí slovnú zásobu, osvojí si základy gramatiky vrátane tvaroslovia a vetnej skladby, grafickú podobu jazyka a jeho pravopis. Žiak v automatickom monologickom, dialogickom alebo kombinovanom texte (rôzne funkčné štýly a slohové útvary) vie zvoliť stratégiu čítania (orientačné, informatívne, študijné čítanie), globálne rozumieť textu, pochopiť tému, vedieť vyhľadať základné informácie, vystihnúť (určiť) špecifické informácie a dôležité detaily, rozlíšiť viacerých hovoriacich, základné a rozširujúce informácie, rôzne názory a stanoviská, citové zafarbenie, funkčný štýl,

vystihnúť logickú štruktúru výpovede, používať prostriedky komunikačnej stratégie, odhadovať významy neznámych výrazov, využívať ilustrácie, tabuľky, schémy, používať slovníky, jazykové a iné príručky.

Písomný prejav

Žiak sa naučí formulovať v cudzom jazyku svoje osobné údaje, napísať životopis, popísať dané oblasti komunikácie. Vzdelávanie poskytne vedomosti a zručnosti v oblasti jazykovej funkcie – otvorenie a ukončenie komunikácie, pozdravy, prosby, žiadosti, poďakovania, vyjadrenie súhlasu alebo nesúhlasu, odmietnutie, sklamanie, nádej a pod. V písomnom prejave žiak vie zrozumiteľne, v súlade s pravopisnými normami a štylisticky vhodne sformulovať vlastné myšlienky a názory, vyplniť dotazníky a úradné formuláre, napísať pozdrav, blahoželanie, želanie a odpoveď naň, pozvanie (oznámenie) a odpoveď naň, list (súkromný, oficiálny) a odpoveď naň, žiadosť, sťažnosť, reklamáciu inzerát a odpoveď naň, životopis, poznámky k prečítanému textu (osnovu, anotáciu, tézu, resumé), rozprávanie, projekt na danú tému, úvahu, návod, prácu na danú tému vychádzajúc z cudzojazyčných prameňov, opis osoby (vonkajší vzhľad, charakterové vlastnosti, psychický a fyzický stav) predmetu, miesta, činnosti, situácie, reprodukovat' prečítaný alebo vypočutý autentický text (oznam, rozprávanie, opis a pod.), používať kompenzačné vyjadrovanie.

Ústny prejav

Žiak vie jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii reagovať v bežných životných situáciách, vyjadriť vlastné názory a myšlienky, začať, udržiavať a ukončiť rozhovor, besedu, diskusiu, telefonický rozhovor, požiadať partnera o vysvetlenie, opísať osobu (vonkajší vzhľad, charakterové vlastnosti, fyzický stav), predmet, miesto, činnosť, situáciu, rozprávať dej v rámci určených tém, predniesť správu alebo referát na určenú alebo zvolenú tému, predniesť naspamäť naučený text (báseň, pieseň).

Poznatzky o krajinách študovaného jazyka

Vzdelávanie má poskytovať žiakom poznatzky všeobecného a odborného charakteru k lepšiemu poznaniu krajiny príslušnej jazykovej oblasti, jej kultúry, tradícií a spoločenských udalostí. Žiaci získajú informácie o sociokultúrnom prostredí v porovnaní so Slovenskou republikou.

Chorvátsky jazyk

Charakteristika učebného predmetu:

VŠEOBECNÉ CIELE:

- viesť žiaka k podpore sebadôvery
- viesť žiaka k osvojeniu si vedomostí a nadobudnutých kompetencií, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý život a zaujať aktívne miesto v ekonomickom, sociálnom a kultúrnom živote
- zaručiť rovnaké šance sociálnej emancipácie pre všetkých žiakov

HLAVNÝ CIEĽ:

- viesť k vnímaniu a postupnému osvojovaniu si cudzieho jazyka ako prostriedku k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov

ĎALŠIE CIELE:

- osvojiť si základné pravidlá medzil'udskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnúť kladný vzťah k jazyku
- uplatňovať tvorivosť pri práci
- viesť žiakov k objektívnemu hodnoteniu vlastnej práce

Kľúčové kompetencie:

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí. Komunikatívne kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

Jazyková kompetencia

Žiak si ďalej kompetencie rozvíja tak, aby dokázal:

:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie,

- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť.

Sociolingvistická kompetencia

Žiak si ďalej kompetencie rozvíja tak, aby dokázal:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržiavať a rozvíjať základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchších bežných výrazov.

Žiak vie vyjadriť v situáciách jednoduchej a priamej výmeny informácií, týkajúcich sa známych a bežných vecí a záležitostí, ale z hľadiska limitovanej slovnej zásoby a gramatiky, ktorú si osvojil, je nútený podstatne zjednodušiť obsah svojej výpovede.

Pragmatická kompetencia

Žiak si ďalej kompetencie rozvíja tak, aby dokázal:

- sformulovať svoje myšlienky v súlade s vyžadovanou stratégiou (zámer, téma, logická následnosť),
- funkčne využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, rozčarovania, strachu,
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- používať najfrekvencovanejšie konektory na spájanie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

Prierezové témy:

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA - Rodina a spoločnosť
 Vzdelávanie a práca
 Domov a bývanie

MEDIÁLNA VÝCHOVA – Voľný čas a záľuby
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ – Rodina a spoločnosť
Vzdelávanie a práca
Oblečenie
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA – Ľudské telo

Spôsobilosti:

- naviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou – pozdraviť, odpovedať na pozdrav, poďakovať
- vypočuť si a podať informáciu – začleniť informáciu
- vybrať si z ponúknutých možností –identifikovať
- vyjadriť svoj názor – vyjadriť súhlas, nesúhlas
- vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť
- predstaviť svoje záľuby – vyjadriť, čo sami páči / nepáči, čo mám / nemám rád
- korešpondovať – napísať jednoduchú pohľadnicu, mail, sms
- telefonovať – začať a ukončiť telefonický rozhovor

Poznávacie spôsobilosti:

- dokázať naplniť konkrétne potreby na základe porozumenia podstaty počutého
- rozumieť krátke jednoduché texty, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu
- vedieť stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci
- dokázať jednoducho opísať aspekty všedného dňa (ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy)

Fyzika

Charakteristika predmetu

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovateľnými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote. Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup a preto aj úzku spoluprácu s chémiou, matematikou, biológiou a geografiou. Formy aktívneho poznávania a systematického bádania vo fyzike sú si v metódach a prostriedkoch výskumnej činnosti príbuzné s ostatnými prírodovednými disciplínami. Každý žiak dostane základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov.

Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov- aktivitám. Fyzikálne vzdelávanie poskytne žiakovi možnosť získania informácií o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky a so spôsobom života spoločnosti. Žiak získa vedomosti, ktoré mu umožnia zmysluplne sa stavať k lokálnym a globálnym záležitostiam, ako zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne.

Ciele predmetu

Žiak má vedieť:

- opísať spôsoby, ako prírodné vedy pracujú
- vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí
nájsť súvislosti medzi fyzikálnymi javmi a aplikovať ich v praxi
uskutočniť a vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny experiment
získavať, triediť a analyzovať informácie z rôznych zdrojov
pracovať v skupinách

plánovať vhodný experiment
komunikovať, vyjadrovať myšlienky, pozorovania, argumenty použitím hodného slovníka, grafov a tabuliek
naznačovať závery založené na dátach
správne formulovať otázky a odpovede
dokázať obhájiť svoj názor ale aj priznať chybu
vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou
Fyzika má u žiakov vzbudiť záujem o prírodu, prírodné vedy a svet techniky.

Kompetencie

Poznávacia:

formulovať a riešiť problémy
uplatňovať kritické myslenie
nájsť si vlastný štýl učenia
vedieť sa učiť v skupine
myslieť tvorivo, uplatniť výsledky

Komunikačná:

tvoriť, prijímať a spracovávať informácie
vyhľadávať informácie
formulovať svoj názor a argumentovať

Interpersonálna:

akceptovať skupinové rozhodnutia
kooperovať v skupine
tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných
diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme

Intrapersonálna:

regulovať svoje správanie
vytvárať si vlastný hodnotový systém

Stratégia vyučovania

Hlavným cieľom je, aby žiaci porozumeli preberanému učivu, zapamätali si do budúcnosti najdôležitejšie poznatky, chápali spojitosť s praxou a vedeli samostatne pracovať. Pri vyučovaní sa budú používať tieto metódy a formy :

Metódy:

- experimentálna
- názorná
- metóda pozorovania
- heuristická
- motivačná
- reproduktívna
- fixačná
- stratégia podnetových otázok
- projektová

Formy:

- experiment
- frontálna práca
- demonštrácia a pozorovanie
- skupinová práca
- samostatná práca
- práca s učebnicou

Chémia

I. Charakteristika učebného predmetu

Predmet chémia vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda svojim experimentálnym charakterom vyučovania umožňuje žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam chemických javov a procesov. Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote. Sú to predovšetkým tieto oblasti: chémia potravín a nápojov, kozmetiky, liečiv, čistiacich prostriedkov, atď. Zvlášť významné je, že pri štúdiu chémie špecifickými poznávacími metódami si žiaci osvojujú i dôležité spôsobilosti. Ide predovšetkým o rozvíjanie spôsobilosti objektívne a spoľahlivo pozorovať, experimentovať a merať, vytvárať a overovať hypotézy v procese riešenia úloh rôznej zložitosti. Organickou

súčasťou učebného predmetu chémia je aj systém vhodne vybraných laboratórnych prác, ktorých správna realizácia si vyžaduje osvojenie si základných manuálnych zručností a návykov bezpečnej práce v chemickom laboratóriu.

II. Ciele učebného predmetu

Cieľom vyučovania chémie je oboznámiť žiakov s významom poznatkov z chémie pre človeka, spoločnosť a prírodu, čo umožňuje u žiakov vytvorenie pozitívneho vzťahu k učebnému predmetu chémia. Ďalším významným cieľom vyučovania chémie je v čo najväčšej miere prispieť k splneniu všeobecných cieľov vzdelávania, vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu chémie. Cieľom vyučovania chémie je podieľať sa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti, v rámci ktorej je potrebné rozvíjať aj čitateľskú gramotnosť a prácu s odborným textom. Žiaci by mali porozumieť odborným textom na primeranej úrovni a majú vedieť aplikovať získané poznatky pri riešení konkrétnych úloh. V rámci samostatnej práce majú byť schopní samostatne získavať potrebné informácie súvisiace s chemickou problematikou z rôznych informačných zdrojov (odborná literatúra, internet) a využívať multimedialne učebné materiály. Vyučovanie chémie na hodinách základného typu a laboratórnych cvičeniach realizované metódami aktívneho poznávania, výraznou mierou prispieva k formovaniu a rozvíjaniu logického, kritického a tvorivého myslenia žiakov, ktoré im umožňuje nachádzať vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok ako aj osvojenie dôležitých manuálnych zručností. Významným cieľom vyučovania chémie je aj oboznámenie sa žiakov s chemickými látkami, ktoré pozitívne a negatívne ovplyvňujú život človeka (chemické aspekty racionálnej výživy, vplyv alkoholu, nikotínu a iných drog na ľudský organizmus). V predmete chémie si žiaci majú v dostatočnej miere osvojiť zručnosti a návyky bezpečnej práce v chemickom laboratóriu. Potrebné je, aby žiaci dosiahli takú úroveň pochopenia a zvládnutia učiva, aby vedeli využiť na hodinách získané vedomosti, spôsobilosti a návyky v každodennom živote.

III. Kritériá hodnotenia

Predmetom hodnotenia je úroveň dosiahnutých vedomostí a zručností podľa platných vzdelávacích štandardov.

V priebežnej klasifikácii sa uplatňujú tieto metódy a formy hodnotenia:

- a) písomné – testy, projekty, záznamy z laboratórnych cvičení
- b) praktické – experimenty, laboratórne a praktické cvičenia
- c) ústne – ústne prezentovanie osvojených poznatkov, pri ktorom sa kladie dôraz na spôsob prezentácie poznatkov v logických súvislostiach a ich aplikáciou v praxi.

Pri laboratórnych cvičeniach sa hodnotí samostatná práca s textom, realizácia laboratórneho cvičenia, schopnosť vyvodit' na základe experimentu teoretické poznatky, vypracovanie protokolu na požadovanej úrovni.

Súhrnná klasifikácia sa uskutočňuje vždy k polroku daného školského roku (klasifikačné obdobie). Pri súhrnnej klasifikácii žiaka sa prihliada k dôležitosti a váhe jednotlivých známok, ktoré získal počas klasifikačného obdobia, ako aj na jeho prejavované osobné a sociálne kompetencie ako je zodpovednosť, snaha, iniciatíva, ochota spolupracovať.

Biológia

Charakteristika učebného predmetu:

Učebný predmet biológia poskytne v rámci školského programu systém poznatkov o živej prírode, ako predpokladu formovania prírodovednej gramotnosti. Poznanie zákonov, ktorými sa riadi živá príroda, je základom pre pochopenie jej fungovania ako celku a je dôležité pre formovanie citlivého vzťahu k nej. Toto poznanie je zároveň nevyhnutným predpokladom zodpovedného prístupu k celému okolitému svetu ako aj sebe samému.

Program je koncipovaný tak, aby bolo možné čo najviac využívať moderné didaktické formy, metódy a prostriedky, ktoré okrem maximálnej názornosti, podporujú samostatnosť a kreativitu žiakov pri práci s informáciami a rozvíjajú schopnosť poznatky aplikovať.

1. Svet živých organizmov. Prostredníctvom vybraných informácií o základných skupinách rastlín, živočíchov a mikroorganizmov v ich prirodzenom prostredí a vo vzťahu k človeku, má žiakov motivovať a podnietiť ich záujem o ďalšie štúdium živej prírody. Východiskom je tematický celok „Život a voda“, kde vodný ekosystém slúži ako prostriedok

pochopenia vzťahov medzi organizmami a prostredím ako aj organizmami navzájom. Tematický celok „Špecializácia rastlín a živočíchov“ vysvetľuje možnosti a formy adaptácií organizmov na rôzne životné podmienky a poskytuje priestor pre projektové vyučovanie. Praktický význam poznatkov o živých organizmoch približuje tematický celok „Život s človekom“. Poznávanie rozmanitosti sveta živých organizmov završuje tematický celok „Mikrosvet“. Záver celej časti patrí systematickému prehľadu prebraných rastlín, húb a živočíchov.

2. Druhý okruh tém je zameraný na poznávanie spoločných znakov, vlastností a prejavov živých organizmov. Jednotlivé tematické celky približujú stavbu a organizáciu živých sústav, vysvetľujú podstatu procesov prebiehajúcich v organizmoch na všetkých úrovniach počnúc bunkou. Zdôrazňujú vzájomnú súvislosť medzi stavbou a funkciou orgánov, čoho výsledkom sú životné prejavy organizmov. Tento tematický okruh poskytne základné informácie dôležité pre pochopenie jednoty živej a neživej prírody. Jeho súčasťou sú praktické cvičenia, ktoré umožnia žiakom vyskúšať si a v praxi overiť teoretické poznatky rôznymi formami od klasických laboratórnych prác s prírodninami až po prácu s informáciami prostredníctvom IKT.

3. Tretí okruh tém je venovaný biológii človeka a ochrane zdravia. Jeho ťažisko predstavuje tematický celok „Orgánové sústavy človeka“, ktorý okrem informácií o stavbe a funkcii jednotlivých orgánov a orgánových sústav poskytne aj základné informácie o najčastejších poruchách ich činnosti, o ich príčinách, prejavoch, liečbe a prevencii. Nadväzujúci tematický celok „Zdravý životný štýl“ otvára možnosti pre projekty a samostatné práce žiakov. Umožní získať nielen ďalšie poznatky dôležité pre formovanie zodpovedného prístupu k vlastnému zdraviu, ale aj rozvíjať zručnosti pri práci s informáciami. Časť „Základy poskytovania prvej pomoci“ je možné realizovať formou cvičení v nadväznosti na jednotlivé kapitoly o orgánových sústavách človeka, prípadne v spolupráci s učebnou oblasťou Zdravie a pohyb.

Ciele učebného predmetu:

Formovať ucelenú predstavu o rozmanitosti a jednote živej prírody, **o javoch a procesoch, ktoré v nej prebiehajú, o zákonitostiach, ktorými sa riadia všetky živé organizmy.**

Kompetencie:

- schopnosť vnímať živú prírodu ako hierarchicky usporiadaný, neustále sa meniaci, dynamický systém;
- schopnosť chápať vzájomné vzťahy medzi organizmami a ich prostredím;
- vedieť odlišovať zákonité príčiny biologických procesov od ich vonkajších prejavov;
- schopnosť hľadať v prírodných javoch a procesoch príčinné súvislosti a tým podporovať logické myslenie;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
- samostatne a slobodne (na základe poznania predmetu), voliť výberové a maturitné predmety, zodpovedne rozhodovať o svojom ďalšom štúdiu na VŠ a budúcej profesii.

Poznávať praktický význam živých organizmov pre život človeka.

Kompetencie:

- poznať najbežnejšie úžitkové a hospodársky významné druhy rastlín, húb a živočíchov;
- poznať možnosti využitia vlastností a životných prejavov organizmov v biotechnológiách;
- poznať nebezpečné a patogénne organizmy, ich účinok na ľudský organizmus, možnosti liečby, prevencie a poskytnutia prvej pomoci.

Poskytnúť poznatky o fungovaní ľudského tela ako celostného systému.

Kompetencie:

- využívať poznatky o anatómii a fyziológii ľudského tela pri starostlivosti o vlastné zdravie;
- poznať pozitívne aj negatívne účinky životného prostredia na ľudský organizmus;
- poznať príčiny a možnosti prevencie najčastejších ochorení;
- poznať dôsledky sociálnych patológií pre život a zdravie človeka;
- posilňovať pocit zodpovednosti za vlastné zdravie a rozvíjať zdravý životný štýl;
- poznať základy poskytovania prvej pomoci, vedieť ich aplikovať v praxi.

Rozvíjať zručnosti pri práci v teréne a v prírodovednom laboratóriu.

Kompetencie:

- schopnosť pozorovať biologické objekty vo voľnej prírode;
- bezpečne manipulovať s bežným biologickým materiálom pri jeho zbere a spracovaní v laboratóriu;
- schopnosť pracovať s bežnými laboratórnymi pomôckami a prístrojmi pri poznávaní biologického materiálu.

Rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení úloh a školských projektov najmä v oblasti ochrany živej prírody a zdravia človeka (samostatne alebo v skupinách).

Kompetencie:

- schopnosť vyhľadávať informácie o živej prírode v literatúre a informačných médiách, pracovať s informáciami;
- rozvíjať čitateľskú gramotnosť v oblasti odborného biologického textu;

- schopnosť tvorivo riešiť úlohy, poukazovať na príčiny problémov, navrhovať ich riešenia;
- schopnosť prakticky riešiť úlohy, interpretovať fakty a vyvodzovať závery;
- schopnosť pripraviť vlastné prezentácie a vystúpenia;
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce;
- schopnosť prezentovať vlastnú prácu, diskutovať, argumentovať, obhájiť vlastné stanovisko;
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť

Geografia

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Od toho sa odvíja obsah predmetu. Žiaci pochopia význam poznania zákonitostí Zeme: Uvedomia si, že dokonalé pochopenie princípov existencie Zeme im pomôže ju využívať a chrániť. Kompetencie, ktoré žiaci prehľbujú štúdiom geografie, umožňujú im spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom.

Zem je priestor pre život ľudí a poznanie zákonitosti fungovania. Má dôležité postavenie vo vzdelávaní mladého človeka, pretože podľa toho ako dobre sa naučí chápať vzájomný vplyv človeka a prírody, podľa toho je šanca, že životný priestor bude zachovaný aj pre ďalšie generácie.

Obsah geografie sa sústreďuje aj na väzby prírody a ľudskej spoločnosti. V obsahu vzdelávania, je potrebné dokázať spájať a využívať poznatky aj z iných oblastí vzdelávania (napr. z histórie, biológie, matematiky).

Geografia sa zaoberá aj väzbou medzi človekom a prostredím. Vzhľadom na narastanie problémov vyplývajúcich z aktivít človeka a ich vplyvu na prírodné prostredie i na spoločnosť, geografia reaguje na zmeny v priestore a pomáha ich riešiť v rámci environmentálnej geografie, ktorá vedie, k ochrane životného prostredia a k tvorbe takých podmienok života, ktoré neohrozujú prírodu. Vychováva jedinca tak, aby jeho hodnotový systém mu umožnil konať v prospech krajiny.

Geografia vytvára priestor na zdokonalenie sa v práci s rôznymi mapami, štatistickými materiálmi a inými zdrojmi informácií. Zameriava aj na zdokonaľovanie sa v zručnostiach pri narábaní s databázami, diagramami, grafmi, fotodokumentáciou i v podobe výstupov tematických máp.

Predmet integruje aj témy osobného a sociálneho rozvoja, environmentálnej výchovy, multikultúrnej výchovy, témy z mediálnej výchovy.

Význam geografie spočíva aj v tom, že žiaci získajú schopnosť aplikovať poznatky po skončení školy pri rozvoji regiónov, v ktorých žijú a použitím analýzy a syntézy dokážu porovnávať vybrané regióny medzi sebou aj so slovenskou realitou a vyhodnotiť ich. V súčasnosti sa kladie dôraz na schopnosť prezentovať región a v súvislosti s európskou integráciou je potrebné, aby žiaci mali poznatky o historických, geografických a kultúrnych danostiach regiónov, s ktorými chcú v škole alebo mimo školy spolupracovať.

V rámci napĺňania geografických cieľov, obsahu a štandardu sa nekladie dôraz na jednoduché osvojovanie encyklopedických poznatkov, ale ťažiskom je zamerať sa na identifikáciu základných zákonitostí, väzieb, aktuálnych problémov na Zemi a v spoločnosti, ich riešenie a i.

Spoznávanie Zeme je základnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je iné, líši sa podnebím, rastlinstvom, živočíšstvom, obyvateľmi a ich výtvormi. Obyvateľstvo v rôznych častiach sveta sa líši nielen jazykom, ale aj svojou kultúrou či spôsobom života.

Prostredníctvom geografie získajú žiaci schopnosť rozpoznať a pochopiť význam tolerancie a úcty k iným národom, dôležitosť poznania a ochrany prírodnej aj kultúrnej krajiny, pestovanie kladného postoja a úcty k svojmu okoliu, iným národom a samozrejme aj sebe samému.

2. Ciele predmetu

Vo vyučovaní geografie v gymnáziu sa všetky aktivity odvíjajú od hlavného cieľa – zvládnutia a správneho využitia nadobudnutých geografických poznatkov a zručností v praxi. Žiaci majú po skončení štúdia tohto učebného predmetu dokázať aplikovať a hodnotiť geografické informácie, čo znamená informácie získané z máp, literatúry, médií, osobných skúseností z regiónu alebo z iných oblastí sveta. Výsledkom bude, že žiaci dokážu rozpoznať možnosti a spôsoby uplatnenia informácií geografického rázu v bežnom živote., napríklad a analyzovať obsah mapy, orientovať sa podľa nej, získavať informácie z diagramov, schém či tabuliek s geografickou tematikou a i. Orientovať sa v aktuálnych situáciách vo svete a na Slovensku. Hodnotiť javy a fakty (vzniknuté v prírode alebo zapríčinené človekom). V jednotlivých regiónoch Zeme dokázať posúdiť súčasnú politickú a ekonomickú situáciu. Príkladov uplatnenia poznatkov a najmä zručností geografického rázu po ukončení štúdia geografie v gymnáziu je v bežnom živote mnoho. A práve to je „globálnym“ cieľom výučby geografie – v čo najširšej miere uplatniť nadobudnuté poznatky a kompetencie. Jednotlivé čiastkové kompetencie možno zhrnúť do viacerých tematických okruhov:

- Rozvíjanie kompetencie pracovať s informáciami sa deje prostredníctvom analýzy a interpretácie rozsiahleho súboru vstupných faktografických informácií, ktoré žiak dokáže sám získať a ich transformovať do hodnotiacich a sumarizujúcich výstupov. Schopnosť pracovať s týmito výstupmi v podobe tematických máp, tabuliek, schém, diagramov a blokdiagramov. Zároveň sa tým rozvíja aj čitateľská gramotnosť a to čítanie nesúvislých textov. Cieľom je naučiť pracovať a interpretovať údaje.
- Praktické zvládnutie riešenia problémových situácií vyžadujúcich analýzu kartografického materiálu najrôznostranejšej povahy (aj v digitálnej forme, vrátane práce s GPS je súčasťou rozvíjania kompetencie riešiť problémy v prepojení na digitálnu kompetenciu. Používať informačné a komunikačné technológie sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania pri tvorbe projektov ale aj pri úlohách z regionálnej geografie sveta..
- Aplikovať poznatky o zákonitostiach premien geografickej krajiny pri posudzovaní perspektív vybraných regiónov. Navrhovať a hodnotiť alternatívne postupy pri scenároch ich rozvoja. Praktický význam geografie spočíva v tom, že pomáha modelovať aj pracovné možnosti – modelová cestovná kancelária, rozvoj regiónu, prezentácia vlastného regiónu
- Pochopenie globálnych trendov vývoja spoločnosti na Zemi a uplatnenie zručnosti na využitie týchto poznatkov pri profesných aktivitách (ďalšie štúdium, podnikanie a i.).
- Racionálne zhodnotenie dosahov ľudskej činnosti na životné prostredie a budovanie postojov, ktoré sú v súlade s optimalizáciou využitia krajiny pri minimálnych zásahoch do prírody (udržateľný rozvoj).
- Viest' žiakov k vnímaniu odlišností medzi jednotlivými, národmi, kultúrami a náboženstvami a v konečnom dôsledku k odmietavému postojovi k intolerancii, xenofóbii a násiliu.

- Spoznávanie kultúr a zvykov obyvateľov rôznych štátov sveta, ktoré vedie k akceptácii ich spôsobu života
- Komunikatívnu kompetenciu – využívaním samostatných prejavov žiakov a používaním správnej geografickej terminológie

Výsledkom rozvíjania kompetencií je získanie geografickej gramotnosti, ktorá predstavuje systém poznatkov prírodných socioekonomických podmienok a faktorov života spoločnosti (v globálnych aj regionálnych rozmeroch). Geografia prehľbuje orientáciu v dnešnom svete

3. Obsah vzdelávania

Obsah geografického vzdelávania vychádza z obsahu základných tém geografie – fyzickej, humánnej aj regionálnej, ale dôraz sa kladie na prepojenie tém a komplexné hodnotenie geografických javov. Cieľom je orientácia vo svete na základe geografickej charakteristiky.

Obsah je zameraný tak, aby bolo možné prostredníctvom neho rozvíjať kľúčové kompetencie. Okrem samotnej geografie obsahuje aj témy prierezových oblastí : multikultúrnej, environmentálnej výchovy, mediálnej, osobnostného a sociálneho rozvoja.

Hlavné témy:

Geografia v praxi

Možnosti uplatniť geografické informácie v bežnom živote. Charakteristika a význam máp. Určenie polohy bodu na Zemi pomocou zemepisných súradníc (v stupňoch). Vysvetliť tematický obsah mapy. Praktické využitie systémov GPS. Návod na analýzu diagramov, schém a tabuliek a ich geografického obsahu. Zhotovenie diagramov, tabuliek a i. z podkladových údajov. Práca s tematickými mapami a ich konštrukcia.

Planéta Zem

Globálna charakteristika vlastností Zeme z planetárneho hľadiska a jej dôsledkov, ktoré sú základnou príčinou mnohých prírodných procesov.

Príroda Zeme

Interpretácia základných prírodných zákonitostí pri analýze atmosféry, hydrosféry, litosféry, biosféry, pedosféry s dosahom na humánnogeografickú sféru. Charakteristika základných pojmov a zdôraznenie ich vzájomného pôsobenia pri utváraní typov krajiny na Zemi. Zhodnotenie ich vplyvu na život a jeho kvalitu.

Človek a spoločnosť – aplikácia poznatkov na svetadiely a Slovensko

Identifikácia prvkov krajiny na Zemi (jej zložiek) a väzieb medzi nimi s dôrazom na humánnogeografické javy.

Poukázanie na rozmanitosť ľudstva podľa jazykov a náboženstiev a kultúrnych zvyklostí s dôrazom na toleranciu, porozumenie a mierové spolužitie medzi nimi. Charakteristika prirodzeného a mechanického pohybu obyvateľstva. Zhodnotenie príčin nerovnomerného zaľudnenia súše Zeme a prejavov ľudskej činnosti (napr. sídla, priemysel, doprava). Porovnanie podmienok na život a prácu v rôznych regiónoch Zeme a na Slovensku. Analýza zásahov človeka do prírody Zeme a upozornenie na tie s negatívnym dosahom pre budúce generácie. Námety na možnosti odstránenia a minimalizáciu záporných javov.

Charakteristika možností, foriem, druhov a oblastí cestovného ruchu vo svete a na Slovensku. potenciál, opis a význam kultúrnohistorických pamiatok, veľkých športových udalostí či pútí.

Regionálna geografia sveta a Slovenska

Človek v krajine a jej ochrana

Analýza súčasného stavu a tendencií vyčerpávania surovinových zdrojov. Príčiny a dôsledky znečisťovanie prírodných zložiek krajiny a globálne dopady činnosti človeka na ekosystémy Zeme. Pozitívne príklady medzinárodnej spolupráce pri odstraňovaní týchto nežiaducich javov.

Dejepis

Charakteristika predmetu

Dejepis spolu s geografiou a občianskou náukou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Je v nej však samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. Tí si v ňom postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho

konania na základe oboznamovania sa s historickým procesom ako jedným zo základných predpokladov komplexného poznávania sveta a ľudskej spoločnosti.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Pričom kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Takto vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasťou kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

Ciele predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu štúdijských predmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom:

- poznávať históriu, ktorá nepredstavuje uzavretú minulosť (sumu faktov a letopočtov) so vždy konečnými a jednostrannými interpretáciami
- poznávať históriu, ktorá je výsledkom mnohostranného a protirečivého procesu
- poznávať históriu na základe kritickej analýzy primeraných multiperspektívnych (mnohostranných) školských historických prameňov, ktoré považujeme za základný prostriedok nadobúdania spôsobilosti rozumieť dejinám, preto aj za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i učebníc dejepisu
- rozvíjať komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, prostredníctvom ktorých žiaci riešia uvedené úlohy a problémy
- rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti
- závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi)

metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií

- **s historickým časom**

- zaraďovať historické fakty, udalosti, javy, procesy v chronologickej postupnosti
- zaraďovať historické fakty, udalosti, javy, procesy do synchrónnych celkov
- rozpoznať nerovnomernosť historického vývoja na základe prijatých kritérií
- identifikovať rôzne časové štruktúry historického vývoja
- používať periodické termíny – medzníky ako jeden z prostriedkov orientácie v minulosti

- **s historickým priestorom**

- rozlišovať medzi miestnymi, regionálnymi, národnými, globálnymi historickými javmi a procesmi
- vystihnúť základné vývinové charakteristiky miestnych, regionálnych, národných, globálnych historických javov a procesov a prepojenosť medzi nimi
- chápať vzájomnú prepojenosť a podmienenosť hospodárstva, politiky, sociálnej organizácie a kultúry
- chápať vzťahy medzi individuálnym a sociálnym životom
- chápať úlohu osobností v dejinách

- **s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi**

- vyčleniť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces
- charakterizovať historické udalosti, javy, procesy na základe určujúcich znakov
- určiť príčiny a vymedziť dôsledky historických udalostí, javov a procesov
- vymedziť a popísať charakteristické znaky jednotlivých historických období, civilizácií, kultúr
- objasniť vývinové a typologické zvláštnosti historických období, civilizácií v jednotlivých krajinách, oblastiach a regiónoch
- charakterizovať vzhľadom na historickú podmienenosť ekonomické, sociálne, politické a kultúrne faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj

- určiť vzhľadom na historickú situáciu význam a úlohu jednotlivých oblastí života spoločnosti a človeka, predovšetkým mytológiu, náboženstvo, vedy, umenie, každodenný život

Žiaci aplikujú otázky v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri analýze školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňov-stopách po minulosti:

- pri vymedzovaní predmetu skúmania
 - pri analyzovaní štruktúry problému
 - pri rozlišovaní kľúčových problémov, otázok
 - pri vyjadrovaní toho, čo už vieme a čo ešte musíme odhaliť
 - pri myslení v alternatívach
 - pri vytvorení plánu skúmania
 - pri komunikácii v „skúmateľskom“ tíme o výsledkoch skúmania
 - pri vytváraní záznamu zo skúmania
- pri vyhľadávaní relevantných informácií**
- z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických i z textov kombinovaných
 - z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok
 - z odbornej, populárnovedeckej literatúry a historickej beletrie
- pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty**
- pri vyberaní informácií
 - pri organizovaní informácií
 - pri porovnávaní informácií
 - pri rozlišovaní informácií
 - pri zaraďovaní informácií
 - pri kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií
- pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu**
- pri zoradení výsledkov

- pri rozpoznaní podstatného od nepodstatného
- pri určovaní podstatného, kľúčového
- pri integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca
- pri vyhodnocovaní správnosti postupu
- pri tvorbe súboru vlastných prác (portfólio)

Uvedený komplex štúdijných (predmetových) kompetencií (spôsobilostí) sa spresňuje, konkretizuje v učebných požiadavkách v jednotlivých tematických celkoch učebného obsahu v podobe systematizovaného výkonového štandardu.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
-pre všetky tematické celky	Informačnoreceptívna - výklad Reprodukčná rozhovor Heuristická rozhovor, brainstorming	Individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s textovým a obrazovým materiálom

	Inscenačné metódy – modelové situácie, problémové úlohy	Demonštrácia a pozorovanie Diskusia, riadený rozhovor
--	---	--

Občianska náuka

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet prispieva k orientácii žiakov v spoločnosti a jej jednotlivých zložkách. Vede žiakov k poznávaniu vzťahov a základných princípov fungovania spoločnosti. Učí žiakov demokraticky myslieť, poznávať svoje práva a povinnosti. Vede žiakov k aktívnej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život a duchovnú kultúru ľudskej spoločnosti

Ciele učebného predmetu

Podporuje vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti ľudskej bytosti

Utvára vedomie vlastnej identity

Vede ľudí k realistickému sebahodnoteniu akceptovaniu vlastnej osobnosti

Rozvíja aktívne občianstvo, angažovanosť, toleranciu

Učí rozpoznávať stereotypy medzi mužmi a ženami a prekonávať ich

Podporuje a rozvíja vhodné komunikačné prostriedky vo vyjdrovaní vlastných postojov, citov, konfliktných situáciách

Rozvíja schopnosť kriticky myslieť, spracovávať a používať informácie

Vede k rešpektovaniu a uplatňovaniu mravných princípov

Obsah

Predmet vekuprimerae oboznamuje žiakov s vybranými poznatkami s oblasti sociológie, psychológie, politológie, práva , ekonómie a oblasti ľudského myslenia, ktoré ich vedú k poznávaniu seba a iných, k chápaniu personálnych , interpersonálnych, sociálnoprávnych a ekonomických vzťahov medzi jednotlivcom a spoločnosťou. Podieľa sa na mravnom , občianskom a intelektuálnom rozvoji žiakov.

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Náboženská výchova

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Keďže človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovací predmet náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy v škole.

Vyučovací predmet náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu kresťanských cirkví a k ich tradíciám, otvára pre neho možnosť života s cirkvou.

Vyučovací predmet náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti. Náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú.

Výučba predmetu zároveň naväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

Ciele vyučovacieho predmetu

Predmet náboženská výchova umožňuje žiakom:

- formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania
- konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet
- hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu
- formovať svedomie
- spoznávaním identity človeka reflektovať vlastnú identitu
- uvedomiť si dôležitý význam vlastného rozhodnutia pre svetonázorový postoj
- prehĺbovať medziľudské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie
- v trojičnom rozmere budovať ľudský rozmer vzťahov ako naplnenie zmyslu života
- rozvíjať kritické myslenie hodnotením pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi

Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom klúčových a predmetových kompetencií žiakov, ktoré zároveň rozvíja. Vyučovací predmet náboženská výchova sa podieľa na rozvoji klúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

kompetencie k učeniu sa - žiak vyberá a využíva pre efektívne učenie vhodné spôsoby, metódy a stratégie, plánuje, organizuje a riadi vlastné učenie, žiak vníma udalosti svojho života a spracováva ako životnú skúsenosť, tj. je schopný na základe reflexie prežitých udalostí, transformovať svoje konanie v budúcnosti.

kompetencie k riešeniu problémov – žiak vníma, rozpozná a pochopí problém, premyslí a naplánuje riešenie problému, žiak samostatne rieši problém s dôrazom na etický princíp k druhým ľuďom a k životnému prostrediu, kriticky myslí, hľadá kritéria pre voľbu riešenia problémov, zdôvodní návrhy svojich riešení s ohľadom na učenie cirkvi, žiak robí uvážené rozhodnutia, je schopný ich obhájiť, zhodnotí výsledky svojich činov, žiak chápaním vlastnej tradície a chápaním postojov inak svetonázorovo alebo zmýšľajúcich ľudí predchádza konfliktom a postoj vzájomnej tolerancie vníma ako základnú zásadu vlastného konania.

komunikačné kompetencie – žiak formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory v logickom slede, vyjadruje sa výstižne, súvisle a kultivovane, žiak sa účinne zapája do diskusie, obhajuje svoj názor a vhodne argumentuje, žiak využíva získané komunikačné zručnosti k vytváraniu vzťahov potrebných k plnohodnotnému súžitiu a kvalitnej spolupráci s ostatnými ľuďmi, žiak objavuje zmysel symbolického vyjadrovania, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach.

sociálne a interpersonálne kompetencie – žiak účinne spolupracuje v skupine, na základe poznania alebo prijatia novej roly v pracovnej činnosti pozitívne ovplyvňuje kvalitu spoločnej práce, žiak sa podieľa na utváraní príjemnej atmosféry v triednom tíme, ohľaduplnosťou prispieva k upevňovaniu medziludských vzťahov, v prípade nutnosti poskytne pomoc alebo o ňu požiada, žiak prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí, žiak sa angažuje a uskutočňuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky, žiak si uvedomuje si svoje silné a slabé stránky, ktoré vníma ako svoje rozvojové možnosti, žiak si vytvára si pozitívny obraz o sebe, ktorý podporuje jeho sebadôveru a samostatný rozvoj, ovláda a riadi svoje konanie a správanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba

občianske kompetencie – žiak rešpektuje, chráni a oceňuje národnú tradíciu, kultúrne a historické dedičstvo, žiak rešpektuje presvedčenie iných ľudí a váži si ich vnútorné hodnoty, je otvorený kultúrnej etnickej a náboženskej rôznorodosti, žiak pozná spoločné základy viery aj špecifiká kresťanských cirkví a je pripravený v ekumenickom duchu s nimi spolupracovať, žiak rozumie rozdielom a spoločným prvkom v učení svetových náboženstiev a postoj vzájomnej tolerancie vníma ako základnú zásadu svojho konania, žiak objavuje zmysel pravdy, spravodlivosti a akceptuje skutočnosť existencie objektívnej pravdy, žiak si uvedomuje svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných, Dekalóg vníma (IV- X) ako spoločnosťou overenú a Bohom garantovanú normu medziľudských vzťahov

pracovné kompetencie – žiak si dokáže stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov, žiak vníma prácu nielen ako zdroj príjmu zaisťujúci určitú životnú úroveň, ale aj ako povolanie k spolupráci na rozvoji dobrej budúcnosti pre ľudí a pre svet

kultúrne kompetencie – žiak si osvojí tvorivý prístup k umeleckým dielam vyrastajúcim s kresťanstva (obraz, literatúra, stavba, hudba, literárne žánre), vníma ich ako výraz kresťanského učenia a kresťanskej tradície, žiak cez umelecké diela rozvíja chápanie biblického textu a jeho posolstva, žiak nadobudne zodpovedné postoje a kritické myslenie k súčasnej kultúrnej ponuke a k médiám

existenciálne kompetencie – žiak akceptuje existenciu nemannej pravdy, žiak uznáva hodnotu individuálneho ľudského života, objavuje zmysel života, preberá sebariadenie, preberá zodpovednosť za sebarčenie, žiak rozumie psychickým, sociálnym a historickým súvislostiam, ktoré podmieňujú hľadanie zmyslu života a je otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku, žiak je schopný posúdiť a oceniť hodnotu vzťahov /priateľstva, manželstva, rodiny/, chápe význam manželstva a rodiny a posúdi ich prínos pre spoločnosť, chápe zmysel vernosti, žiak sa dokáže konfrontovať s vlastnou vinou, je otvorený pre kresťanský pohľad na vinu a odpustenie, žiak aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky kresťanskej spirituality, je otvorený pre vnímanie rozmeru večnosti vo svojom živote

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Vo vyučovacom predmete náboženská výchova využívame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Kompetencie k učeniu sa

- rozumieť symbolickému spôsobu vyjadrovania biblického jazyka a jazyka cirkvi, integrovať náboženský spôsob vnímania a chápania sveta do svojho celkového vzťahu k svetu, súbežne s pohľadom prírodných a humanitných vied, prejavovať ochotu venovať sa ďalšiemu štúdiu a dialógu medzi týmito obormi aj v ďalšom živote

Komunikačné kompetencie

- porozumieť rôznym textom; poetickým, obrazným a náboženským, porovnať ich s inými druhmi textov, rozlíšiť rôzne literárne druhy v Biblii, oceniť ich krásu a reflektovať rôznosť významov ich posolstva
- vnímaním a porozumením symboliky rituálov ako súčasti vytvárania slávnosti rozvíjať schopnosť neverbálnej komunikácie

Kompetencie k riešeniu problémov

- rozvíjať kritické myslenie reflexiou problémových situácií, ich riešením v spoločnej diskusii a kladením filozofických otázok
- hľadať kritéria pre voľbu riešenia problémov, vedieť zdôvodniť svoje návrhy riešenia s dôrazom na etický prístup k ľuďom a k životnému prostrediu

Sociálne a interpersonálne kompetencie

- pri práci vo dvojiciach alebo v skupinách si uvedomiť, čo všetko so sebou prináša kooperatívny spôsob práce
- prostredníctvom cvičení a aktivít rozvíjať schopnosť stíšenia sa, vnútornej koncentrácie a meditácie, ktoré sú predpokladom hlbšej reflexie potrebnej pri vytváraní vlastného sebaobrazu

Občianske kompetencie

- porozumením postojov inak nábožensky alebo svetonázorovo zmýšľajúcich ľudí a chápaním kultúrneho a historického kontextu iných náboženstiev budovať postoj tolerancie
- prostredníctvom diskusie o rôznych konfliktoch z histórie aj zo súčasnosti, hľadať nielen príčiny konfliktov ale aj vzory osobností, ktoré sa vďaka svojim kresťanským postojom zasadili o ich nápravu
- postoj zodpovednosti dať do súvisu s hodnotou slobody, hľadať ich vzájomný vzťah ako aj vzťah k Božej autorite

Pracovné kompetencie

- chápaním dôstojnosti človeka, ktorá nezávisí od jeho výkonu, rozvíjať zdravý postoj k požiadavkám na výkon zo strany súčasnej spoločnosti

Kultúrne kompetencie

- prezentáciou obsahov svetových náboženstiev predstavených vo vzťahu ku kresťanstvu porozumieť vzájomnému vzťahu náboženstva a kultúry
- integrovať náboženský rozmer života do vlastného vzťahu ku kultúre v jej historickom a súčasnom prejave

Existenciálne kompetencie

- prostredníctvom práce so symbolmi a symbolickou rečou objavovať v sebe túžbu po prekročení všednej každodennej ohraničenosti svojho života smerom k transcendentnu
- filozofickým rozmerom vedenia diskusie spoznávať súvislosti podmieňujúce hľadanie a nachádzanie životného zmyslu a byť otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku
- filozofickým rozmerom vedenia diskusie spoznávať význam kresťanského pohľadu na hranice človeka – utrpenie a smrť, otvoriť sa pre možnosti ich prekonania, ktoré ponúka kresťanská viera

Stratégia vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť *motivačné metódy*, ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu učenia), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (demonštrácia obrazov), *pozorovanie* (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), *manipulácia s predmetmi* (práca so symbolom, didaktická hra).

Významné miesto majú *problémové metódy*, ku ktorým patrí *heuristická metóda* (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a projektová metóda (riešenie

projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov sú dôležité *aktivizujúce metódy*, z nich je vhodná *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), *filozofická diskusia* je efektívnym prostriedkom, ako vytvárať rovnováhu medzi vyučovaním zameraným na prežívanie a vyučovaním zameraným na rozumové zdôvodňovanie viery, *situačná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), *inscenačná metóda* (sociálne učenie v modelovej predvážanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), *didaktické hry* (sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizácia* (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *simulácia* (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami), *kompozícia* (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.), "A propos": konverzácia alebo iná spoločensky orientovaná interakcia, podľa rozprávania učiteľa, žiakov, návštevníka o najdôležitejších a najaktuálnejších témach zo života. Typické autentické rozhovory.

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry AZ kvíz, domáce úlohy).

Žiaci počas hodín NV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom. Samozrejme, je možné aj iné usporiadanie priestoru v závislosti od metódy, ktorú učiteľ pre danú aktivitu zvolil.

Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávania, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

Etická výchova

Charakteristika predmetu

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ ŠVP. Na túto vzdelávaciu oblasť ŠVP vyčlenil 1 hodinu týždenne.

Predmet etická výchova svojím obsahom nadväzuje na učivo základnej školy, rozvíja, rozširuje a prehĺbuje ho. Jeho obsah je štruktúrovaný do tematických celkov (téma a podtéma). Vedomosti a zručnosti, ktoré žiaci získajú pri štúdiu v tomto predmete veľmi úzko súvisia so skvalitnením života individuality i spoločnosti. Učivo sa skladá z poznatkov všeobecnej terminológie, rozvíjaniu porovnávacích schopností v rôznych oblastiach bežného života multikultúrneho spoločenstva a rozvíjaniu prosociálnych zručností človeka. Žiaci si musia uvedomiť, že etická výchova poskytuje nielen nové poznatky, ktoré postupne využívajú, ale ovplyvňuje ich spôsob života, prístup k spoločnosti, rozvíjanie medziľudských vzťahov a lepšiu orientáciu v hodnotách. Pri výbere učiva sme prihliadali na proporcionalitu a primeranosť učiva podľa schopností žiakov.

Predmet vedie žiakov k tomu, aby základné komunikačné spôsobilosti a personálne vzťahy budovali na základe tolerancie, aby získali a osvojili si teoretické vedomosti a zručnosti v oblasti spoločenskej komunikácie, aby tieto mohli využiť aj v občianskom živote. Vzdelávacia oblasť Človek, hodnoty a spoločnosť rozvíja osobnosť človeka s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej sa prelínajú úcta k človeku, k prírode, spolupráca, národné hodnoty. Vychováva k vlastenectvu a posilňuje rešpekt k základným princípom demokracie a tolerancie.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania etickej výchovy majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt, učiteľ zase má povinnosť motivovať, podporovať aktivitu žiaka.

Stimulovať poznávacie činnosti žiaka predpokladá uplatňovať vo vyučovaní predmetu prepojenie empirického a teoretického poznávania. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie *komunikatívne a sociálno interakčné, interpersonálne a intrapersonálne, spôsobilosti tvorivo riešiť problémy, zdravého životného štýlu a ochrany životného prostredia.*

. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom etickej výchovy je vysvetliť základné etické postoje a spôsobilosti, ako sú sebaovládanie, pozitívne hodnotenie seba samého a druhých, komunikačné zručnosti, tvorivé riešenie medziľudských vzťahov, súvislosti medzi hodnotami a normami. Zameriava sa na princípy náboženskej a ateistickej etiky, princípy pochopenia a tolerovania správania spoluobčanov a spolužiakov, hodnoty a etické normy súvisiace so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou.

Vzdelávanie v rámci etickej výchovy vedie žiakov k poznaniu silných a slabých stránok svojej osobnosti, vychováva k sebaovládaniu, pozitívnemu hodnoteniu druhých, umeniu hľadať kompromis, chápať a akceptovať ľudí. Žiaci si osvoja pojmy ako je ľudská dôstojnosť, rešpekt a úcta k iným rasám, etnikám a handicapovaným. Žiaci získajú informácie o náboženskej etike, etike sexuálneho života, rodinnom spoločenstve, súvislostiach medzi hodnotami a mravnými normami, medzi právnymi a mravnými normami, etike práce, etikom kódexe zamestnanca.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete etická výchova využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Komunikatívne a sociálne interakčné spôsobilosti

- ✚ sprostredkovať informácie vhodným spôsobom (video, text, hovorené slovo) tak, aby každý každému porozumel,
- ✚ vyjadriť alebo formulovať vlastný názor
nadviazanie, udržiavanie a ukončenie rozhovoru. Vyjadrenie pozitívnych a negatívnych citov.
Vedieť využiť empatiu a asertivitu v komunikácii.

Interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti

- ✚ rozvíjať prácu v kolektíve, v družnej a priateľskej atmosfére,

- + osvojiť si pocit zodpovednosti za seba a spoluzodpovednosti za prácu v kolektíve, hodnotiť a rešpektovať svoju vlastnú prácu a prácu druhých. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba a druhých. Poznanie svojich silných a slabých stránok. Sebaovládanie a sebavýchova.
- + Poznať rôzne kultúry a náboženstvá, ich zvyky, tradície a princípy fungovania s následným formulovaním vlastného odôvodneného postoja

Schopnosti riešiť problémy

- + rozpoznávať problémy v priebehu vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii (pozorovanie, experimentovanie)
- + vyjadriť a preformulovať problém. Hľadať spôsoby riešenia
- + posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti a efektívnosti, na základe morálnych princípov porovnávať rôzne riešenia daného problému,
- + v modelových problémových situáciách využiť vlastnú iniciatívu

Schopnosti skvalitniť životný štýl a životné prostredie

- + získavať informácie využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- + Aplikovať etické princípy na konkrétne problémy (vzťahy v rodine, sexuálne správanie, rodinné hodnoty a normy, zdroje etického poznania, život, fyzické a psychické zdravie ako etické hodnoty, etika v ekológii, ekonomické hodnoty, etika a práca

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce

-pre tematické celky	všetky	Informačnéreceptívna - výklad	Individuálna práca žiakov
		Reproduktívna rozhovor	Skupinová práca žiakov
		Heuristická rozhovor, vytváranie dotazníkovej schémy, brainstorming	Práca s textovým a obrazovým materiálom
		Inscenačné metódy – modelové situácie, hranie rol	Demonštrácia a pozorovanie Diskusia, riadený rozhovor

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Charakteristika učebného predmetu

Učebný predmet matematika je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament:

„Matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Vychádzajúc z dobrých numerických znalostí sa dôraz kladie na postup a aktivitu, ako aj na vedomosti. Matematická kompetencia zahŕňa na rôznych stupňoch schopnosť a ochotu používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie) a prezentácie (vzorce, modely, diagramy, grafy, tabuľky).“

Tento predmet zahŕňa

- matematické poznatky a zručnosti, ktoré študenti budú potrebovať v svojom ďalšom živote (osobnom, občianskom, pracovnom a pod.) a činnosti s matematickými objektmi rozvíjajúce kompetencie potrebné v ďalšom živote
- rozvoj presného myslenia a formovanie argumentácie v rôznych prostrediach, rozvoj algoritmického myslenia
- informácie dokumentujúce potrebu matematiky pre spoločnosť.

Ciele učebného predmetu

Cieľom matematiky je, aby žiak získal schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote. Matematika má rozvíjať žiakovo logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať a komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému. Žiak by mal spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločnosť.

Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť študentom, aby získavali nové vedomosti špirálovite, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich.

Výsledkom vyučovania matematiky by malo byť správne používanie matematickej symboliky a znázorňovania a schopnosť čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy. Študent by mal vedieť využívať pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, pričom vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Matematika na gymnáziách sa podieľa na rozvíjaní schopností študentov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného

softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému.

Matematika má viesť študentov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa. Má rozvíjať študentove funkčné a kognitívne kompetencie (riešenie problémov , kritické a tvorivé myslenie), metakognitívne kompetencie a vhodnou voľbou organizačných foriem a metód výučby aj ďalšie kompetencie potrebné v ďalšom živote, schopnosti kooperácie a komunikácie – spoluprácu v skupine pri riešení problému.

Matematika si kladie za cieľ aj to, aby študent spoznal v matematike súčasť ľudskej kultúry a silný nevyhnutný nástroj pre spoločnosť.

Hodnoteni a klasifikácia

Pri priebežnej i súhrnnej klasifikácii sa uplatňuje primeraná náročnosť a pedagogický takt voči žiakovi. Jeho výkony sa hodnotia komplexne, berie sa do úvahy vynaložené úsilie žiaka, rešpektujú sa jeho ľudské práva. Hodnotenie je spätnou väzbou, motivačným a výchovným prostriedkom, a zároveň prostriedkom pozitívneho podporovania zdravého sebavedomia žiaka.

Pri klasifikácii výsledkov dosiahnutých v matematike je hodnotenie v súlade s učebnými osnovami a vzdelávacími štandardami, sleduje sa:

- celistvosť, presnosť a trvácnosť osvojenia si požadovaných vedomostí a zručností,
- schopnosť uplatňovať osvojené vedomosti a zručnosti pri riešení úloh, najmä praktických,
- schopnosť využívať skúsenosti a poznatky získané pri praktických činnostiach na riešenie problémových úloh, príp. projektov,
- aktivita v prístupe k činnostiam, záujem o ne a vzťah k nim,
- schopnosť vyhľadávať a spracúvať informácie z rôznych zdrojov aj prostredníctvom informačných a komunikačných technológií,
- schopnosť zaujať postoj, vyjadriť vlastné stanovisko a argumentovať,

- kvalita myslenia, predovšetkým jeho logickosť, samostatnosť a tvorivosť,
- kvalita výsledkov činnosti,
- schopnosť a úroveň prezentácie vlastných výsledkov práce,
- pozícia a činnosť v skupine (pri skupinovej práci), schopnosť spolupracovať,
- osvojenie účinných metód samostatného štúdia a schopnosti učiť sa učiť.

Vo výslednej známke sú zohľadnené výsledky z nasledovných metód a foriem hodnotenia.

1. Pozorovanie činnosti žiakov:

- Formulácie viet, pravidiel, zákonov
- Vypracovávanie domácich úloh
- Príprava na vyučovanie – pomôcky, učebnice, zošity, rysovacie pomôcky, kalkulačka (nie na mobile)
- Práca na úlohách mimo vyučovacích hodín, príprava projektov, referátov

2. Ústne skúšanie (monológ, dialóg):

- Kolektívne ústne skúšky (do skúšania sú zapojení všetci žiaci, ide o zistenie, či žiaci systematicky pracujú, skúšanie je orientačné)
- ústne skúšanie jednotlivca pri tabuli

3. Písomné skúšanie je vo vyučovaní významnou metódou kontroly dosahovaných výsledkov.

Písomné práce poskytujú učiteľovi materiál na argumentovanie, dávajú úplný obraz o stave a úrovni vedomostí triedy, ako celku i jednotlivých žiakov. Písomné skúšanie ukazuje, ako si žiaci trvalo a uvedomene osvojili nové učivo i staršie učivo, ako vedia samostatne používať teoretické poznatky v konkrétnych úlohách, či vykonávajú správne a racionálne numerické výpočty a úpravy, konštrukcie, či vedia zostrojovať grafické znázornenia údajov, či správne formulujú svoje myšlienky.

Používané formy písomných prác:

„desaťminútovky“ - orientačné testy (do 10 minút) – testy, ktoré odhalia úroveň osvojenia konkrétneho javu, slúžia na kontrolu domácej úlohy, pripravenosti na hodinu – hodnotené známku, podľa uváženia vyučujúceho – nehlásené žiakom vopred

- *Priebežné testy* (10 – 20 minút) – krátke kontrolné orientačné práce obsahujú úlohy z krátkeho úseku učiva. Ich cieľom je zistiť, či žiaci pochopili prebraté učivo, zistiť typické chyby a individuálne nedostatky jednotlivých žiakov – hodnotené známku – vopred žiakom ohlásené
- *Kontrolné práce* – tematické (25 - 30 min.) – tematické písomné skúšky sa píše po odučení tematického celku – hodnotené známku – povinné, ohlásené
- *Štvrťročné testy* (40 min.) – štvrťročné písomné skúšky sú povinné pre všetkých žiakov – hodnotené známku – ohlásené

Žiak bude v priebehu školského roka hodnotený v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie žiaka schválených MŠ SR. Všetky klasifikačné a štvrťročné písomné práce sú pre žiakov povinné.

Ak žiak nemôže napísať písomnú prácu alebo priebežnú písomnú prácu alebo odovzdať vypracovaný projekt (zadanú úlohu) v určenom termíne pre prekážku, o ktorej dopredu vie, dohodne si s vyučujúcim dopredu náhradný termín.

Ak študent nemôže napísať písomnú prácu alebo priebežnú písomnú prácu alebo odovzdať projekt (zadanú úlohu) v určenom termíne pre nepredvídaný dôvod, na prvej hodine po príchode do školy dohodne si s vyučujúcim náhradný termín.

Obsah

Vzdelávací obsah predmetu je rozdelený na päť tematických okruhov:

Čísla, premenná a počtové výkony s číslami

Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy

Geometria a meranie

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

Logika, dôvodenie, dôkazy.

V tematickom okruhu **Čísla, premenná a početové výkony s číslami** sa dokončuje vytváranie pojmu prirodzeného čísla, desatinného čísla, zlomku a záporných čísel. Žiak sa oboznamuje s algoritmami početových výkonov v týchto číselných oboroch. Súčasťou tohto okruhu je dlhodobá propedeutika premennej, rovníc a nerovníc.

V ďalšom tematickom okruhu **Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy** žiaci objavujú kvantitatívne a priestorové vzťahy, zoznámia sa s pojmom premennej veličiny a jej prvotnou reprezentáciou vo forme tabuliek, grafov a diagramov. Skúmanie týchto súvislostí smeruje k zavedeniu pojmu funkcie.

V tematickom okruhu **Geometria a meranie** sa žiaci zoznámujú so základnými geometrickými útvarmi, skúmajú a objavujú ich vlastnosti. Učia sa zisťovať odhadom, meraním a výpočtom veľkosť uhlov, dĺžok, povrchov a objemov. Riešia polohové a metrické úlohy z bežnej reality. Dôležité miesto má rozvoj priestorovej predstavivosti.

Ďalšou súčasťou je **Kombinatorika, pravdepodobnosť a štatistika**, v ktorej sa žiaci učia systematicky vypisovať možnosti a zisťovať ich počet, čítať a tvoriť grafy, diagramy a tabuľky dát, rozumieť bežným pravdepodobnostným a štatistickým vyjadreniam, realizovať a posudzovať jednoduché štatistické prieskumy.

Tematický okruh **Logika, dôvodenie, dôkazy** sa prelína celým matematickým učivom a rozvíja schopnosť žiakov logicky argumentovať, usudzovať, hľadať chyby v usudzovaní a argumentácii, presne sa vyjadrovať a formulovať otázky.

Výchovné a vzdelávacie stratégie:

Vo vyučovacom predmete matematika využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovne a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú rozvíjanie : Schopnosti riešiť problémy

- rozpoznávať problémy v priebehu vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii (pozorovanie, meranie, matematické prostriedky, grafické prostriedky)
- vyjadriť alebo formulovať jednoznačne problém
- hľadať , navrhovať alebo používať ďalšie metódy , informácie alebo nástroje , ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy , informácie a prostriedky nevedli k cieľu

- posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému
- korigovať nesprávne riešenia problému
- používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné

Stratégie vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať tieto metódy a formy vyučovania :

Názov tématického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy
Pre všetky tématické celky	<ul style="list-style-type: none"> - motivačná - heuristická - reprodukčná - fixačná - stratégia podnetných otázok - názorná – metóda pozorovania - diagnostická - projektová 	<ul style="list-style-type: none"> - frontálna práca - samostatná práca - skupinová práca - práca s učebnicou - demonštrácia a pozorovanie

Informatika

Charakteristika predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy.

Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Ciele predmetu

Cieľom vyučovania informatiky na strednej škole je naučiť žiakov základné pojmy, postupy a prostriedky informatiky, budovať informatickú kultúru, t.j. vychovávať k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie by sa malo dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií (IT) vo vyučovaní iných predmetov a v organizovaní a riadení školy.

Výchovno-vzdelávací proces smeruje k tomu, aby žiaci

- si rozvíjali schopnosť algoritmizovať zadaný problém, rozvíjali si programátorské zručnosti;
- sa naučili pracovať v prostredí bežných aplikačných programov (nezávisle od platformy), naučili sa efektívne vyhľadávať informácie uložené na pamäťových médiách alebo na sieti a naučili sa komunikovať cez sieť;
- si rozvíjali svoje schopnosti kooperácie a komunikácie (naučili sa spolupracovať v skupine pri riešení problému, zostaviť plán práce, špecifikovať podproblémy, distribuovať ich v skupine, vysvetliť problém ďalšiemu žiakovi, riešiť podproblémy, zhromaždiť výsledky, zostaviť ich do celkového riešenia, verejne so skupinou o ňom referovať);
- nadobudli schopnosti potrebné pre výskumnú prácu (realizovať jednoduchý výskumný projekt, sformulovať problém, získať informácie z primeraných zdrojov, hľadať riešenie a príčinné súvislosti, sformulovať písomne a ústne názor, diskutovať o ňom, robiť závery);
- si rozvíjali svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, morálne a vôľové vlastnosti, húževnatosť, sebakritickosť a snažili sa o sebvzdelávanie;
- sa naučili rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov a aplikácií (aby chápali, že informácie, údaje a programy sú produkty intelektuálnej práce, sú predmetmi vlastníctva a majú hodnotu), pochopili sociálne, etické a právne aspekty informatiky.

Obsah

Vzdelávací obsah informatiky v Štátnom vzdelávacom programe je rozdelený na päť tematických okruhov:

- **Informácie okolo nás**
- **Komunikácia prostredníctvom IKT**
- **Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie**
- **Princípy fungovania IKT**
- **Informačná spoločnosť**

Učivo v tematickom okruhu **Informácie okolo nás** je kľúčové aj pre vyššie sekundárne vzdelávanie, nakoľko informatické vzdelávanie na gymnáziu rozširuje učivo základnej školy a zároveň buduje základy informatiky ako vednej disciplíny. Pojem informácia, typy informácií (textová, grafická, číselná, zvuková atď.), aplikácie na spracovávanie špecifických informácií sú

veľmi dôležité pre pochopenie mechanizmov pri riešení najrôznejších problémov pomocou, resp. prostredníctvom IKT. Žiaci dokážu prezentovať získané informácie, uchovávať a prenášať medzi aplikáciami.

Ďalší tematický okruh **Komunikácia prostredníctvom IKT** sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií. Žiaci sa oboznamujú so základnými pojmami internetu (adresa, URL, poskytovateľ služieb, služby, server-klient, protokol, štandard), s počítačovou sieťou, so službami internetu, neinteraktívnou a interaktívnou komunikáciou, bezpečnosťou na internete.

V tematickom okruhu **Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie** sa žiaci zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako algoritmus, program, programovanie, etapy riešenia problému (rozbor problému, algoritmus, program, ladenie). Najväčším prínosom tohto okruhu bude to, že žiaci získajú algoritmické myslenie a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT. Naučia sa uvažovať nad rôznymi parametrami efektívnosti rôznych riešení problémov, naučia sa rôzne postupy a mechanizmy pri riešení úloh z rôznych oblastí.

Tematický okruh **Princípy fungovania IKT** sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s princípmi práce počítača, s časťami počítača von Neumannovského typu, so vstupnými a výstupnými zariadeniami a ich parametrami. Majú zvládnuť základné vlastnosti a funkcie operačného systému a poznať rôzne druhy softvéru podľa oblastí jeho použitia. Žiaci sa oboznámia s počítačovou sieťou, jej architektúrou, rozdelením a spôsobmi pripojenia.

Tematický okruh **Informačná spoločnosť** sa venuje informatike v rôznych oblastiach. Zaoberá sa etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Oboznamuje s možnými rizikami a metódami na riešenie týchto rizík. Žiaci by sa mali oboznámiť s využitím IKT v najrôznejších oblastiach znalostnej spoločnosti, pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám. Mali by sa oboznámiť s rôznymi možnosťami vzdelávania s využitím IKT.

Vzdelávací štandard – výstup za celý stupeň

Informácie okolo nás

Obsahový štandard

- Informatika.
- Údaj, informácia, znalosť, jednotky informácie, digitalizácia, kódovanie. Písmo – forma kódovania. Číselné sústavy, prevody. Komprimácia. Šifry. Reprezentácia údajov v počítači, čísla, znaky. Zber, spracovanie, prezentovanie informácie.
- Textová informácia – kódovanie, jednoduchý, formátovaný dokument, štýl, aplikácie na spracovanie textov, pokročilé formátovanie – hlavička, päta, štýly, automatický obsah.
- Grafická informácia – rastrová, vektorová grafika; animovaná grafika, video, kódovanie farieb; grafické formáty; aplikácie na spracovanie grafickej informácie.
- Číselná informácia, spracovanie a vyhodnocovanie, tabuľkový kalkulátor – bunka, hárok, vzorec, funkcia, odkazy, grafy, triedenie, vyhľadávanie, filtrovanie.
- Zvuková informácia – formáty, aplikácie na nahrávanie, spracovanie, konverzie, prehrávanie.
- Prezentácia informácií – aplikácie na tvorbu prezentácií - snímka, stránka, spôsoby tvorby prezentácií. Prezentácia informácií na webovej stránke - Aplikácie na tvorbu webových stránok – hypertext, odkazy. Pravidlá prezentovania, zásady tvorby prezentácie.
- Vstup a výstup informácie v závislosti od jej typu. Uchovávanie informácie – typy a limity zariadení.
- Prenos informácií medzi aplikáciami.

Výkonový štandard

- Vysvetliť význam pojmov údaj, informácia, digitalizácia, kódovanie, šifrovanie, komprimácia.
- Poznať princípy kódovania rôznych typov informácie.
- Vysvetliť princíp digitalizácie v závislosti od typu informácie.
- Poznať princíp komprimácie dát, používať komprimačný program.
- Ovláda prevody medzi dvojkovou a desiatkovou číselnou sústavou.
- Poznať druhy aplikácií na spracovanie informácií (podľa typu informácie) a charakterizovať ich typických predstaviteľov.
- Vybrať vhodnú aplikáciu v závislosti od typu informácie, vedieť zdôvodniť výber.
- Efektívne používať nástroje aplikácií na spracovanie informácií (podľa typu informácie).
- Poznať a dodržiavať základné pravidlá (formálne, estetické) a odporúčania spracovania rôznych typov informácií.

- Spracovať informácie tak, aby sa neznížila ich informačná hodnota a informácie boli prístupné, použiteľné a jasné.
- Poznať vlastnosti (výhody, nevýhody) bežných formátov dokumentov v závislosti od typu informácie.
- Demonštrovať možnosti prenosu častí rôznych typov dokumentov medzi rôznymi aplikáciami.
- Použiť jednoduché šifry.

Princípy fungovania IKT

Obsahový štandard

- Základné pojmy – hardvér, softvér. Počítač – princíp práce počítača. Časti počítača von Neumannovského typu, ich klasifikácia. Vstupné, výstupné zariadenia. Typy vstupných a výstupných zariadení. Parametre zariadení.
- Softvér – rozdelenie podľa oblastí použitia. Operačný systém – základné vlastnosti a funkcie (spravovanie zariadení, priečinkov a súborov).
- Počítačová sieť– výhody, architektúra, rozdelenie sietí podľa rozľahlosti (spôsoby pripojenia).

Výkonový štandard

- Vymenovať jednotlivé časti počítača von Neumannovského typu, poznať ich využitie, princíp fungovania a význam.
- Poznať približné kapacity jednotlivých druhov pamätí a obmedzenia ich použitia.
- Vymenovať a charakterizovať základné prídavné zariadenia.
- Charakterizovať operačný systém a efektívne ho používať.
- Demonštrovať získavanie informácií o systéme, zariadeniach, priečinkoch a súboroch.
- Vysvetliť činnosti operačného systému pri práci so súborami a priečinkami.

Komunikácia prostredníctvom IKT

Obsahový štandard

- Internet – história, základné pojmy (adresa, URL, poskytovateľ služieb, služby, server-klient, protokol, štandard). Počítačová sieť, sieťové prvky.
- Služby internetu. Neinteraktívna komunikácia – e-pošta, diskusné fórum, blog. Interaktívna komunikácia, IP telefónia. Web – prehliadače, webová stránka, vyhľadávanie informácií. Netiketa. Bezpečnosť na internete. Sociálne siete. Web2. Digitálna televízia.

Výkonový štandard

- Poznať princípy fungovania internetu (klient-server) a niektoré jeho služby.
- Poznať možnosti Web2.
- Poznať princípy a demonštrovať použitie e-pošty na konkrétnom klientovi.
- Poznať základné princípy a demonštrovať použitie interaktívnej komunikácie.
- Využívať služby webu na získavanie informácií.
- Poznať rôzne spôsoby vyhľadávania informácie (index, katalóg)
- Vytvoriť webovú prezentáciu využitím služieb internetu.
- Poznať a dodržiavať pravidlá Netikety.
- Poznať spôsoby ochrany počítača zapojeného v sieti a osoby na ňom pracujúcej.
- Poznať internetové nástroje/služby e-spoločnosti.

Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

Obsahový štandard

- Problém. Algoritmus. Algoritmy z bežného života. Spôsoby zápisu algoritmov.
- Etapy riešenia problému – rozbor problému, algoritmus, program, ladenie.
- Programovací jazyk – syntax, spustenie programu, logické chyby, chyby počas behu programu. Pojmy – príkazy (priradenie, vstup, výstup), riadiace štruktúry (podmienené príkazy, cykly), premenné, typy, množina operácií.

Výkonový štandard

- Analyzovať problém, navrhnúť algoritmus riešenia problému, zapísať algoritmus v zrozumiteľnej formálnej podobe, overiť správnosť algoritmu.
- Riešiť problémy pomocou algoritmov, vedieť ich zapísať do programovacieho jazyka, hľadať a opravovať chyby.
- Rozumieť hotovým programom, určiť vlastnosti vstupov, výstupov a vzťahy medzi nimi, vedieť ich testovať a modifikovať.
- Riešiť úlohy pomocou príkazov s rôznymi obmedzeniami použitia príkazov, premenných, typov a operácií.
- Používať základné typy používaného programovacieho jazyka

- Rozpoznať a odstrániť syntaktické chyby, opraviť chyby vzniknuté počas behu programu, identifikovať miesta programu, na ktorých môže dôjsť k chybám počas behu programu.

Informačná spoločnosť

Obsahový štandard

- Informatika (použitie, dôsledky a súvislosti) v rôznych oblastiach – administratíva, elektronická kancelária, vzdelávanie, šport, umenie, zábava, virtuálna realita, e-spoločnosť. Softvérová firma – pojmy upgrade, registrácia softvéru, elektronická dokumentácia. Riziká informačných technológií – malvér (pojmy, detekovanie, prevencia); kriminalita. Etika a právo – autorské práva na softvér, licencia (freeware, shareware, demoverzia, multilicencia, Open source...).
- E-learning, dištančné vzdelávanie, vzdelávania využitím IKT

Výkonový štandard

- Poznať súčasné trendy IKT, ich limity a riziká.
- Poznať výhody a možnosti e-vzdelávania a dištančného vzdelávania. Poznať možnosti využitia IKT v iných predmetoch.
- Špecifikovať základné znaky informačnej spoločnosti, vymedziť kladné a záporné stránky informačnej spoločnosti.
- Charakterizovať jednotlivé typy softvéru z hľadiska právnej ochrany (freeware, shareware, ...) a rozumieť, ako sa dajú používať.
- Chápať potrebu právnej ochrany programov.
- Vysvetliť pojmy „licencia na používanie softvéru“, „autorské práva tvorcov softvéru“, multilicencia.
- Vymenovať jednotlivé typy softvérového pirátstva.
- Charakterizovať činnosť počítačových vírusov, vysvetliť škody, ktoré môže spôsobiť a princíp práce antivírusových programov, demonštrovať ich použitie.
- Poznať kultúrne, sociálne a zdravotné aspekty používania počítačov a služieb internetu.

Metódy hodnotenia

Aby sme naplnili vyššie uvedené ciele bude potrebné flexibilne meniť a prispôbovať aj metódy hodnotenia, ktoré využijeme nielen na kontrolu a spätnú väzbu dosiahnutia stanovených cieľov, ale aj ako motiváciu žiakov do ďalšej práce. Preto bude každý tematický celok hodnotený inak, formou rôznych testov, skúšania a hodnotenia aktivity, domácej práce, prezentáciou vlastnej práce prípadne formou ročníkovej práce.

Praktické úlohy vyžadujúce prácu na počítači, časovo kratšieho charakteru, budú hodnotené priamo na vyučovacej hodine.

Komplexné, kombinované praktické úlohy, ktoré vyžadujú dlhší čas na spracovanie, budú žiaci vypracovávať mimo vyučovacích hodín (napr. doma). Na ich organizáciu, systematizáciu a hodnotenie bude použitý **e-learningový systém Claroline**, ktorý umožní aj čiastočné sledovanie samostatnosti pri vypracovávaní úloh.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií (Kompetencie)

Vo vyučovacom predmete informatika využívame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií:

1. Informačné kompetencie

a) v oblasti informačnej gramotnosti

- Poznať, kedy sú informácie potrebné
- Lokalizovať rôzne zdroje(knižné, počítačové, ...) ktoré obsahujú potrebné informácie
- Nájsť v týchto zdrojoch potrebné informácie
- Chápať a rešpektovať ekonomické, právne, sociálne a kultúrne problémy spojené s využívaním informácií
- Efektívne sprostredkovať informácie v rôznych podobách (slovne, písomne, graficky) iným a to tak, priamo ako aj prostredníctvom rôznych technológií (vrátane informačných a komunikačných)

b) v oblasti počítačovej gramotnosti

- Poznať, rozumieť a vedieť vysvetliť základné pojmy z oblasti informačných technológií
- Používať PC, pracovať so súbormi dát
- Tvoriť a pracovať s tabuľkami
- Tvoriť prezentácie
- Získavať informácie a komunikovať prostredníctvom PC

2. Učebné kompetencie

- Motivovať sa na vzdelávanie a sebazvedľovanie
- Byť aktívny na vyučovaní, robiť si poznámky, aktívne sa zapájať do riešenia úloh
- Racionálne a samostatne sa učiť – pripravovať sa na vyučovanie – písať seminárne práce, riešiť úlohy, projekty, zadania

3. Kognitívne kompetencie

- zvoliť si a realizovať optimálne riešenie problému
- určiť, ktoré informácie sú dôležité

- schopnosť vidieť medzery, nedostatky v riešení
- originalita – schopnosť produkovať nové neobvyklé riešenia, vyznačujúce sa prekvapujúcou vynachádzavosťou

4. Sociálne kompetencie

- preberať spoluzodpovednosť za prácu tímu, v prípade aj roly iných členov tímu

5. Personálne kompetencie

- vystupovať so sebaistotou a sebadôverou
- kontrolovať svoje správanie, odolávať stresu, zachovať pokoj, byť spoľahlivý, dodržiavať pravidlá slušnosti, niesť zodpovednosť za svoje správanie a prácu
- sám sa motivovať, byť podnikavý, usilovný, disciplinovaný

6. Komunikačné kompetencie

- voliť optimálnu formu a spôsob komunikácie
- spracovávať písomný materiál zrozumiteľným spôsobom
- prezentovať informácie – vysvetľovať a znázorňovať jasne, stručne, presne, zrozumiteľne
- komunikovať prostredníctvom informačných a komunikačných technológií

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
I. bezpečnosť práce	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor	Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s literatúrou.

		Demonštrácia a pozorovanie.
II. Informácie okolo nás		
III. Princípy fungovania IKT	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s literatúrou
IV. Komunikácia prostredníctvom IKT	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia a pozorovanie pomocou projektoru
V. Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov

	Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Skupinová práca žiakov Demonštrácia a pozorovanie
VI. Informačná spoločnosť	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia a pozorovanie

Hudobná výchova

Charakteristika predmetu

Hudobná výchova je spoločenský, organizovaný, cieľavedomý proces hudobného rozvoja jedinca a je rozhodujúca pri *odovzdaní* a *sprostredkovaní* hudby novým generáciám, pričom zohráva dôležitú úlohu aj ako jedna z foriem realizácie tvorivosti každého človeka.

Spoločná úloha predmetov vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra je sprostredkovať žiakom národné a svetové kultúrne dedičstvo a takto zvýšiť všeobecnú vzdelanosť národa.

Hudobnosť národa neurčuje niekoľko desiatok vynikajúcich interpretov, ale viacgeneračná vrstva zanietých percipientov hudby. Jedine hudobná výchova na základnej škole pokrýva celú populáciu, preto jej kvalita je mimoriadne dôležitá a chápeme ju aj ako *výchovu človeka*.

Dôraz sa kladie na výchovu hudbou s rešpektovaním výchovy k hudbe. Hudobné prejavy a počúvanie hodnotnej hudby znamená nenahraditeľný prostriedok formovania osobnosti najmä vo sfére jej emocionalizácie. Hudobná výchova umožňuje žiakom tvorivo si osvojovať hudbu a spoznávať hudobné umenie v kontexte s inými druhmi umenia.

Základnými prostriedkami hudobno-výchovnej práce sú rozmanité hudobné činnosti, ktoré podporujú celkovú hudobnosť žiakov, ich záujem o hudbu, rozvíjanie ich individuálnych schopností, emocionálnej inteligencie, tvorivého myslenia s využitím špecifik národnej, regionálnej a svetovej hudobnej kultúry. Formuje estetický, citový a morálny základ osobnosti žiakov s dôrazom na sebauvedomovanie, sebavýchovu a sebareflexiu, porozumenie a solidaritu pre ochranu prírody, kultúrnych hodnôt Slovenska a vlastného regiónu, toleranciu k iným kultúram a národom. Utvára a rozvíja hudobno-estetické schopnosti, zručnosti, vedomosti, návyky, skúsenosti, názory a vlastné postoje žiakov pri prehlbovaní hudobného zážitku aj na uvedomené vnímanie a na aktívny hudobný prejav. Hudobná výchova posilňuje hodnotovú a vkusovú orientáciu žiakov, rozvíja schopnosť vytvárať a obhajovať svoje hodnoty, no súčasne rešpektovať aj hodnoty iných.

V intenciách tvorivo – humánnej výchovy a vzdelávania je **hlavným zámerom hudobnej výchovy optimálne formovanie osobnosti a efektívne rozvíjanie hudobnosti žiaka tak, aby si aj prostredníctvom komunikácie s hudbou vytvoril svoj progresívny a kreatívny spôsob bytia pre život v 21. storočí.**

Význam hudobnej výchovy a jej miesto v hierarchii vyučovacích predmetov závisí od toho, ako sa vo formovaní osobnosti jedinca uplatňuje hudobno-výchovný proces so svojimi špecifikami a ako prispeje k priblíženiu sa či k dosiahnutiu **ideálu**, ktorý je definovaný v Konceptii rozvoja výchovy a vzdelávania v SR v projekte Milénium ako človek.

Vzájomným pôsobením činnostného, tvorivého a objaviteľského princípu hudobná výchova vytvára predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov tak, aby sa hudba stala súčasťou života žiakov. Robí tak prostredníctvom tradičných hudobných činností (vokálno-intonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové, /reprodukčné a produkčné/, percepčné činnosti) rozšírených o hudobno-dramatické činnosti. Hudobno-dramatické činnosti chápeme ako integráciu hudobných činností so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi, a to prostredníctvom hier, experimentovania, tvorivej dramatiky na báze zážitkového učenia. Pri týchto činnostiach žiaci využívajú skúsenosti, vedomosti a zručnosti z iných vyučovacích predmetov ako aj skúsenosti z riešenia z rôznych problémov detského života. V tejto súvislosti pôjde predovšetkým o zážitky z hudby, o participáciu na jej vzniku v podmienkach pre žiaka najprirodzenejších – pri dramatickej hre.

Komplexne poňaté hudobné činnosti vytvárajú podmienky hudobného vzdelania žiakov a obohacia estetickú, morálnu a intelektuálnu stránku ich osobnosti. Treba ich usmerňovať tak, aby prinášali radosť a možnosť seberealizácie.

Tak ako v primárnom vzdelávaní, aj v sekundárnom vzdelávaní dodržíme postup: od hudobných zážitkov k poznatkom a vedomostiam a cez ne k transferu pri vnímaní a interpretovaní nových umeleckých diel. **Hudobno-výchovný proces musí zásadne vychádzať z hudby a smerovať opäť k nej, hudba má byť prameňom zážitkov i vedomostí.**

Ciele predmetu

Cieľom vzdelávacej oblasti umenie a kultúra je pochopenie vlastnej kultúry a zmysel pre identitu, ktorá je základom rešpektovania rozmanitosti kultúrneho vyjadrovania.“

Kognitívne ciele

Cieľom je, aby žiaci získali poznatky, vedomosti a zručnosti v procese komunikácie s hudbou. Na základe získaných vedomostí o hudbe, hudobných skúseností a hudobných zručností

- nadobudnú schopnosť získané vedomosti a zručnosti uplatňovať pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel a pri elementárnej tvorivosti,
- spoznajú najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých štýlových období a ich vybrané diela,
- uvedomia si svoju národnú identitu, a to na základe osvojenia si umeleckej výpovede hudobných diel (slovenské ľudové a národné piesne, významných diel slovenskej umeleckej hudby) v kontexte s európskou hudobnou kultúrou, získajú úctu ku svojej kultúre,
- prostredníctvom hudobných činností získajú schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
- nadobudnú schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa, iných národov a etník,
- v kontexte s hudbou dokážu analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z iných predmetov (dejepis, etika, výtvarná, literárna výchova, zemepis, cudzí jazyk).

Socioafektívne ciele

- prostredníctvom precítania a pochopenia hudobného diela dokážu žiaci prekonať svoj egocentrizmus, vedia sa preladiť na komunikačný a ideový kód iného človeka (autora), pochopia jeho citový a myšlienkový svet s určitou mierou stotožnenia sa. Uvedomené počúvanie hudby môže – a to úplne nenásilne – vychovávať k empatii. Tieto etické momenty vnímania hudby smerujú k socializácii a tu tkvie jedna z príčin opodstatnenosti hudobnej výchovy v systéme humanisticko-tvorivej edukácie),
- na základe vnímania a prežívania hudobných skladieb (od ľudových piesní po rozsiahlejšie umelecké diela) slovne, výtvarne a pohybom vyjadriť svoje estetické zážitky,
- dokážu bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- vedieť prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností a hľadať v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život. Rešpektovať estetické a etické hodnoty obsiahnuté v hudbe,
- schopnosť spolupracovať (pri kolektívnych hudobných činnostiach a najmä pri hudobno-

- dramatických činnostiach), mať zodpovednosť za plánovanie a realizáciu spoločnej a vlastnej práce,
- vedieť oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v zmysluplnom využívaní voľného času.

Psychomotorické ciele

- žiaci dokážu správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové) a integrovať ich pri realizácii hudobno-dramatických činnosti,
- v intonačnej a sluchovej výchove získané zručnosti vedia využiť pri svojich hudobných činnostiach,
- na primeranej úrovni dokážu využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení svojich myšlienok, pocitov a postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom.

Kompetencie

Jedným z prioritných zámerov nových vzdelávacích programov je, aby sa výchova a vzdelávanie realizovalo na základe harmonizovaných učebných osnov vyučovacích predmetov. Veľmi dôležité a potrebné je dosiahnuť, aby dobre vedená hudobná výchova participovala na dosiahnutí kľúčových kompetencií žiakov sekundárneho vzdelávania.

Úlohou predmetu je rozvíjať **kľúčové kompetencie** tak, aby sa:

- formoval a rozvíjal emocionálny svet žiakov,
- formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- vychovali žiaci hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom, filmom, videom a modernými komunikačnými technológiami,
- vychovávali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre, ale aj bez predsudkov k nim,
- hudobná výchova participuje na rozvíjaní osobnostnej, sociálnej, občianskej, komunikačnej kompetencie.

Výtvarná výchova

Ciele

Výtvarná výchova ako všeobecno-vzdelávací predmet sa výrazne podieľa na rozvoji a utváraní osobnosti človeka a jeho životného štýlu. Esteticko-výchovná koncepcia predmetu sa svojím cieľom a obsahom orientuje na estetickú výchovu vo vzťahu s etickou výchovou atď..

Cieľom výtvarnej výchovy je výtvarno-estetické osvojovanie skutočnosti, prírody, sveta vecí a človeka prostredníctvom výtvarných činností a aktívneho osvojovania výtvarného umenia a mimoumeleckého estetična. Týmto aktivitami sa kultivuje estetické cítenie a tvorivá fantázia, schopnosti výtvarno-esteticky vnímať, prežívať, hodnotiť a výtvarne sa vyjadrovať. Pritom sa uplatní jednota emocionálnej, intelektuálnej a vôľovej stránky osobnosti žiaka, ale aj jej intuitívna činnosť.

Vo výtvarných činnostiach, ako aj pri aktívnom vnímaní výtvarného umenia a mimoumeleckého estetična sa uspokojuje potreba žiakov vyjadriť vlastný postoj k svetu, utvárajú sa ich estetické hodnotové kritériá k skutočnosti a k umeniu. Rozvíja sa tým slobodná tvorivá osobnosť.

Výtvarný rozvoj žiakov v mladšom a staršom školskom veku sa postupne vo väčšej miere opiera aj o zmyslové a rozumové poznávanie skutočnosti v ostatných predmetoch, o rozvoj analyticko-syntetického myslenia, čo sa odrazí aj pri tvorivom osvojovaní umenia a mimoumeleckého estetična.

Týmto výtvarná výchova pripravuje pre kultúrne formy života v demokratickej spoločnosti, pre spoluvytváranie kultúrnych a materiálnych hodnôt, pre ochranu a spoluvytváranie životného prostredia a pre základnú orientáciu v oblasti výtvarnej kultúry.

Obsah

Obsahom výtvarnej výchovy sú tvorivé výtvarné činnosti, vnímanie, poznávanie a hodnotenie výtvarného umenia a mimoumeleckého estetična, ktoré žiaka výtvarno-esteticky kultivujú v oblasti výtvarno-vizuálnej komunikácie.

Obsah tvoria konkrétne úlohy oboch zložiek obsahu v procese jeho osvojovania (poznatie, pochopenie a praktického osvojenie princípov výtvarnej tvorby), rozvíjanie výtvarných skúseností a zručností pri práci s výtvarnými prostriedkami a postupmi, poznávanie výtvarného umenia, jeho zákonitostí, funkcií a premien.

Z formatívneho hľadiska sa v obsahu do popredia dostáva rozvoj estetickej citlivosti, výtvarné vnímanie, videnie a myslenie, estetický zážitok, aktivita a tvorivý proces.

Obe zložky obsahu a tematické celky výtvarných činností navzájom úzko súvisia a vytvárajú celistvý proces výtvarno-estetického osvojovania skutočnosti. Ich koordinácia a čiastočná integrácia umožní rozvíjať schopnosti žiakov výtvarno-esteticky vnímať, vidieť a myslieť, esteticky hodnotiť a tvorivo pristupovať k riešeniu výtvarných problémov.

Obsah treba chápať dostatočne voľne ako otvorený systém, ktorý má žiakom umožniť - s prihliadnutím na ich výtvarno-typologickú inklináciu - výrazný, prirodzený a plynulý individuálny výtvarno-estetický rozvoj.

Záväzný obsah sa realizuje prostredníctvom nezáväzných variabilných didaktických prostriedkov (námetov a tém, techník), voľbou foriem a metód práce, pomôcok a pod.

A) Výtvarné činnosti

I. **Zobrazovacie činnosti** sa zaciľujú na výtvarné vyjadrenie konkrétneho obsahu. Smerujú k výchove estetickeho vzťahu k prírodnej, vecnej a spoločenskej skutočnosti na základe zážitku, rozvoja predstavivosti, výtvarného vnímania a myslenia. V týchto činnostiach sa sleduje vyvážený vzťah medzi zobrazením a výrazom (výtvarnou pôsobivosťou výrazových prostriedkov a výtvarných riešení), a to aj z hľadiska veku a výtvarného typu žiakov. Utvárajú sa pritom estetické hodnotiace vzťahy k prírode, k veciam a k životu človeka.

II. **Úžitkové práce** nezobrazujú, ale sa zaciľujú najmä na výtvarný výraz, ktorý sprostredkujú jednotlivé výtvarné materiály, výrazové prostriedky a výtvarné riešenia na ploche, v materiáli a v priestore. Alternatívne riešenia pritom často vychádzajú z experimentovania s výtvarnými materiálmi a výrazovými prostriedkami, z poznávania a overovania vzťahu medzi použitým materiálom, tvarom, praktickou a estetickou funkciou úžitkovej tvorby.

Pri vlastných výtvarných činnostiach žiaci poznávajú vzťah úžitkovej tvorby, dizajnu a celej hmotnej kultúry so životným prostredím, uvedomujú si vzťah praktickej a estetickej funkcie.

B) Výtvarná kultúra

Kultivuje estetické cítenie žiakov v oblasti výtvarného umenia, hmotnej kultúry a prírodného prostredia.

Zmyslom práce s umeleckým dielom je rozvoj tvorivo vnímať, prežívať, chápať a do určitej miery aj hodnotiť výtvarné umenie z hľadiska jeho funkcie v živote človeka a spoločnosti ako ničím nenahraditeľnú formu osvojovania sveta. Tvorivé

vnímanie, poznávanie a prežívanie výtvarného umenia rozličných epoch, slohov, štýlov a žánrov má vytvoriť jeho trvalú potrebu v osobnom živote. Zmyslom informatívneho pôsobenia v oblasti hmotnej kultúry je vytváranie estetického vzťahu žiakov k úžitkovej tvorbe, dizajnu a architektúre a ich funkcie v živote.

Osvojovanie výtvarnej kultúry má bezprostredný vzťah k ochrane a spoluvytváraní prírodného a umelého životného prostredia a k formovaniu životného štýlu

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná a športová výchova

Charakteristika:

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor na realizáciu a uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti žiakov o svoje zdravie, osvojenie si teoretických vedomostí a praktických skúseností vo výchove k zdraviu prostredníctvom pohybových aktivít, telesnej výchovy, športovej činnosti a pohybových aktivít v prírodnom prostredí. Poskytuje základné informácie o biologických, fyzických, pohybových, psychologických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak získa kompetencie, ktoré súvisia s poznaním a starostlivosťou o vlastné telo, pohybový rozvoj, zdatnosť a zdravie, ktoré určujú kvalitu budúceho života v dospelosti. Osvojí si postupy ochrany a upevnenia zdravia, princípy prevencie proti civilizačným ochoreniam, metódy rozvoja pohybových schopností a pohybovej výkonnosti, v prípade žiakov so zdravotným oslabením alebo zdravotným postihnutím princípy úpravy zdravotných porúch. Získa vedomosti a zručnosti o zdravotne a výkonnostne orientovanej zdatnosti a telovýchovných činnostiach z viacerých druhov športových disciplín. Je vedený k pochopeniu kvality pohybu ako dôležitej súčasť svojho komplexného rozvoja, k zorientovaniu sa vo výbere pohybu pri

vyskytujúcich sa zdravotných poruchách a ich prevencii, k poznaniu kompenzačných a regeneračných aktivít a ich uplatneniu v režime dňa.

Na jednotlivých stupňoch vzdelávania postupne získaný komplex predmetových a kľúčových kompetencií spolu s osvojenými telovýchovnými a športovými zručnosťami by sa mal takto stať v konečnom dôsledku súčasťou jeho životného štýlu a výrazom jeho životnej filozofie.

Vzdelávacia oblasť spája vedomosti, návyky, postoje, schopnosti a zručnosti o pohybe, športe, zdraví a zdravom životnom štýle, ktoré sú utvárané prostredníctvom realizovaných foriem vyučovania telesnej a športovej výchovy, zdravotnej telesnej výchovy alebo formou integrovanej telesnej a športovej výchovy. (Učebné osnovy pre zdravotnú telesnú výchovu sú spracované samostatne).

2. Ciele vyučovacieho predmetu:

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom primerane sa oboznamovať, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať správne pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať pohybovú gramotnosť, rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti, podporovať rozvoj všeobecnej pohybovej výkonnosti a zdatnosti, zvyšovať aktivitu v starostlivosti o zdravie, nadobúdať vedomosti o motorike svojho tela, z telesnej výchovy a zo športu (šport v chápaní akejkoľvek pohybovej aktivity v zmysle Európskej charty o športe z roku 1992), utvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu v nadväznosti na ich záujmy a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpoklad schopnosti k celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie.

Špecifickým cieľom predmetu je, aby žiaci :

- ✓ porozumeli zdraviu ako subjektívnej a objektívnej hodnotovej kategórii, prebrali zodpovednosť za svoje zdravie;
- ✓ vedeli hodnotovo rozlišovať základné determinanty zdravia, pohybovej gramotnosti jednotlivca;
- ✓ osvojili si vedomosti a zručnosti, ktoré súvisia so starostlivosťou o svoje telo, s aktívnym pohybovým režimom, s osobným športovým výkonom, zdravým životným štýlom a zdravím;
- ✓ vedeli aplikovať a napláňovať si spôsoby rozvoja pohybových schopností pri zlepšovaní svojej pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti;
- ✓ porozumeli pozitívnemu pôsobeniu špecifických pohybových činností pri zdravotných poruchách a zdravotných oslabeniach, pri prevencii proti rozvoju civilizačných ochorení;

- ✓ boli schopní zhodnotiť svoje pohybové možnosti, zorganizovať si svoj pohybový režim a zapojiť sa do spoluorganizovania športovej činnosti pre iných;
- ✓ rozumeli vybraným športovým disciplinám, vzdelávacej, výchovnej, socializačnej a regeneračnej funkcii športových činností;
- ✓ osvojili si poznanie, že prevencia je hlavný nástroj ochrany zdravia a získali zručnosti poskytnutia prvej pomoci;
- ✓ racionálne jednali pri prekonávaní prekážok v situáciách osobného a verejného ohrozenia;

Kompetencie

Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom **klúčových a predmetových kompetencií** žiakov, ktoré zároveň rozvíja. Klúčové kompetencie majú procesualný charakter. Žiaci si ich osvojujú na veku primeranej úrovni prostredníctvom obsahu, metód vzdelávania a činnosti. Za klúčové kompetencie sa považujú - komunikácia v materinskom jazyku, komunikácia v cudzích jazykoch, matematická gramotnosť a kompetencie v oblasti prírodných vied a technológií, kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií, učiť sa učiť, sociálne a občianske kompetencie, podnikateľské kompetencie a kultúrne kompetencie.

Vyučovací predmet telesná a športová výchova sa podieľa na rozvoji klúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

Pohybové kompetencie - žiak si vytvára vlastnú pohybovú identitu, pohybovú gramotnosť a zdravotný status; žiak pozná základné prostriedky rozvíjania pohybových schopností a osvojovania pohybových zručností; žiak pozná a má osvojené pohybové zručnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb, prostriedok úpravy zdravotných porúch a ktoré môže využívať v dennom pohybovom režime;

Kognitívne kompetencie - žiak rozvíja kritické myslenie, ktoré predpokladá syntézu a komparáciu poznatkov; žiak je flexibilný, dokáže hľadať optimálne riešenia vzhľadom k situácii, v ktorej sa nachádza; žiak pozitívne a konštruktívne pristupuje k riešeniu problémov; žiak má mať zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti, tvorí si pohybový imidž v zmysle aktívneho zdravého životného štýlu;

Komunikačné kompetencie - žiak sa dokáže jasne a zrozumiteľne vyjadrovať verbálne a neverbálne počas telovýchovnej a športovej činnosti a zároveň rozumie odbornej terminológii; žiak vie písomne, ústne i pohybom vyjadriť

získané poznatky a zručnosti, dokáže argumentovať, prezentovať svoje postoje a stanoviská; žiak má schopnosť využívať informačné technológie a vedieť vyhľadávať informácie o pohybe, zdraví, zdravotných poruchách, športových výsledkoch a sprostredkovať informácie iným; žiak má schopnosť byť objektívnym divákom, optimálnym partnerom pri športovej činnosti;

Učebné kompetencie - žiak sa vie motivovať pre dosiahnutie cieľa (športový výkon, dosiahnutie zručnosti, prvá pomoc a i.), vie si odôvodniť svoje hodnotové postoje a buduje si celoživotné návyky (pravidelne športovanie, zdravé stravovanie a i.); žiak má schopnosti získavať, triediť a systematicky využívať získané poznatky a športové zručnosti; žiak vie si organizovať čas, pozná životné priority a priority v starostlivosti o zdravie, vie sa podľa nich aj riadiť a dodržiavať základné pravidlá zdravého životného štýlu; žiak vie pozitívne prijímať podnety z iného kultúrneho a športového prostredia a zaujímať k nim hodnotové stanovisko;

Interpersonálne kompetencie - žiak má pozitívny vzťah k sebe a iným; vie objektívne zhodnotiť svoje prednosti a nedostatky a v každej situácii vie predvídať následky svojho konania; žiak rozvíja kompetenciu sebaovládania, motivácie konať s určitým zámerom, byť asertívnym, využívať empatiu ako prostriedok interpersonálnej komunikácie; žiak vie efektívne pracovať v kolektíve; žiak sa zaujíma o športovú aktivitu iných, sleduje športovcov a ich výkony, nevytvára bariéry medzi vekom, sociálnou skupinou, zdravotným stavom a úrovňou výkonnosti žiakov;

Postojové kompetencie - žiak sa zapája do školskej záujmovej a mimoškolskej telovýchovnej, športovej a turistickej činnosti; žiak vie využiť poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody; žiak vie zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom zápole a v živote, uznať kvality súpera; žiak vie dodržiavať princípy fair-play; žiak vie spoluorganizovať pohybovú aktivitu svojich priateľov, blízkych a rodinných príslušníkov;

3. Obsah

Členenie predmetu a jeho ciele:

Vzdelávanie v predmete telesná a športová výchova je rozdelené do štyroch hlavných modulov, zahrňujúcich základné vedomosti o zdraví, pohybe, výžive, o význame pohybových aktivít pre udržanie zdravia, prevencii ochorení, zdravotných rizík, športovej činnosti, pohybovej výkonnosti, telesnej zdatnosti, životnom štýle. Výstupom by mala byť pohybová kompetencia s integrovaným pohľadom na pohyb, športovú činnosť, zdravie a starostlivosť o neho v praktickom živote.

Zdravie a jeho poruchy

Zdravý životný štýl

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Športové činnosti pohybového režimu

Ciele jednotlivých modulov:

Zdravie a jeho poruchy

- ✓ pochopiť význam zdravia pre jednotlivca a spoločnosť
- ✓ porozumieť základným otázkam vzniku civilizačných porúch zdravia, zdravotných oslabení a princípom primárnej a sekundárnej prevencie;
- ✓ pochopiť význam pohybových aktivít pre zdravie, pre odstraňovanie a stabilizovanie zdravotných porúch a oslabení žiaka a dôležitosť ich začlenenia do každodenného života;
- ✓ uplatňovať teoretické vedomosti a praktické zručnosti zo športu pri prevencii chorôb ako najúčinnější spôsob starostlivosti o vlastné zdravie;
- ✓ porozumieť nebezpečenstvu závislostí, ich biologickými a sociálnymi následkami (fajčenie, alkohol, iné drogy), výchova k eliminácii rizika;
- ✓ vedieť poskytnúť prvú pomoc – základné zásady prvej pomoci;

Zdravý životný štýl

- ✓ osvojiť si základy správnej výživy a zdravého životného štýlu;
- ✓ porozumieť významu jednotlivých telovýchovných a športových činností ako súčasti optimálneho pohybového režimu;
- ✓ nadobudnúť skúsenosť s využívaním adaptačných a kompenzačných tréningových mechanizmov na podporu zdravého životného štýlu
- ✓ získať praktické zručnosti zdravotne orientovaných pohybových činnostiach a využívať ich v dennom režime;
- ✓ účelne využívať vplyv prírodných síl na vykonávanie vybraných telovýchovných a športových činností v starostlivosti o zdravie;
- ✓ zorganizovať si pohybový režim a vytvoriť si program vlastných pravidelných pohybových aktivít ako súčasť životného štýlu;

- ✓ využiť nadobudnutú pohybovú gramotnosť na ďalšiu aktívnu športovú činnosť vo svojom životnom štýle a spoluorganizovaní pohybového režimu iných osôb;
- ✓ vytvoriť si predstavu a získať skúsenosti o vlastných pohybových možnostiach;
- ✓ porozumieť účinkom pohybu na telesný, funkčný, psychický a motorický rozvoj a osvojiť si potrebu pravidelnej pohybovej aktivity v dennom režime;
- ✓ pochopiť význam aktívneho odpočinku v pohybovom režime žiakov;

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

- ✓ získať skúsenosti z pôsobenia rôznych telovýchovných a športových činností na telesný, funkčný a motorický rozvoj;
- ✓ plánovať a aplikovať spôsob rozvoja pohybových schopností pri zlepšovaní pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti;
- ✓ vytvoriť si správnu predstavu o objeme a intenzite a o pohybovom zaťažení pri telovýchovnej a športovej činnosti;
- ✓ preukázať schopnosť hodnotiť a diagnostikovať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť; vedieť diagnostikovať pulzovú frekvenciu,
- ✓ vedieť uplatniť viaceré pohybové prostriedky na rozvoj jednotlivých pohybových schopností;
- ✓ pochopiť potrebu dosiahnutia svojej optimálnej pohybovej výkonnosti ako predpokladu na vykonávanie záujmovej športovej činnosti;

Športové činnosti pohybového režimu

- ✓ využiť poznatky o štruktúre športovej činnosti a skúsenosti z ich osvojovania k osobnému pohybovému rozvoju, k zlepšovaniu svojej telesnej zdatnosti a vedieť ich demonštrovať v činnosti;
- ✓ preukázať pohybovú gramotnosť, využitie poznatkov, zručností a schopností v osobnom športovom výkone;
- ✓ získať poznatky o pravidlách športových disciplín a vedieť ich uplatniť pri športových disciplínach, organizovaní športovej aktivity;
- ✓ pociťovať pozitívne zážitky z vykonávania pohybu, konať fair play;
- ✓ orientovať a preukázať schopnosť premiestňovať sa v prírodnom prostredí pomocou rôznych lokomočných a športových prostriedkov;
- ✓ vedieť prezentovať osobný výkon na verejnosti, v súťaži, až k prípadnému profesijnému uplatneniu sa v športe;

- ✓ rozvíjať hodnotovú orientáciu žiaka, tvorivosť, socializáciu, komunikáciu, motiváciu a estetický prejav prostredníctvom pohybu;

Obsah jednotlivých modulov:

Zdravie a jeho poruchy

Poznatky o význame zdravia pre jednotlivca a pre spoločnosť, o vzťahu medzi zdravotnými návykmi a zdravotným stavom, vzťahu medzi športom a zdravím, o vzťahu človeka k životnému prostrediu. Poznatky o vplyve pohybu na opornú a pohybovú sústavu, o úprave funkcie tráviacej, dýchacej, obehovej zmyslovej a nervovej sústavy. Poznatky o všeobecných zásadách prvej pomoci. Charakteristiky niektorých porúch zdravia, ich vznik, bezpečnosť pri športovaní a veľkosť zaťažovania. Poznatky o prevencii pred civilizačnými, neinfekčnými a nešpecifickými chorobami, o prevencii pred drogovými závislosťami látkovými a nelátkovými a ďalšími rizikovými faktormi porúch zdravia a spôsobu života.

Ponúkaný pohybový obsah modulu:

Základná gymnastika, zdravotne orientované cvičenie, relaxačné a dýchacie cvičenie, cvičenie na držanie tela, technika základnej lokomócie, východiskové polohy, cvičenie na lavičkách, tanečné kroky a poskoky, špecifické cvičenia na jednotlivé poruchy zdravia, strečing, cvičenie s palicou a pod.

Zdravý životný štýl

Poznatky o pohybovom režime, o hygienických návykoch, o režime dňa, o správnom stravovaní. Poznatky o základných pojmoch vo výžive a zložení potravín, o správnych stravovacích návykoch, o škodlivých látkach v potravinovom reťazci, o poruchách príjmu potravy. Poznatky a zručnosti o životnom štýle, pohybovej gramotnosti, zdravotne orientovanej telovýchovnej a športovej aktivite. Pohybový program, denný pohybový režim, poznatky o režime práce a oddychu, o otužovaní, o prostriedkoch regenerácie a využití športu ako regeneračného prostriedku, o psychohygiene, o kalokagatii a olympizme.

Ponúkaný pohybový obsah modulu:

Všestranne rozvíjajúce cvičenia, systém cvičení Pozdrav slnku, 5 Tibet'anov, masáž, totálna relaxácia, jogging, chôdza s behom, sezónne činnosti, cvičenie v prírode, pohybové hry, didaktické hry, očná gymnastika, psychomotorika, hody na cieľ, prekážkové dráhy a pod.

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Poznatky o jednotlivých kondičných a koordinačných schopnostiach, o metódach rozvoja pohybových schopností, o metódach hodnotenia a testovania všeobecných pohybových schopností, o rozvoji pohybovej výkonnosti pomocou športových disciplín. Poznatky a zručnosti vo zvyšovaní telesnej zdatnosti, zaťažovanie v telovýchovnom a športovom procese, všeobecná a špeciálna pohybová výkonnosť, sebahodnotenie.

Ponúkaný pohybový obsah modulu:

Športové činnosti mobilizujúce energetické zdroje a optimalizujúce ich vplyv. Možno ich merať v priestore, čase alebo v čase i priestore v štandardných podmienkach. Využiť cvičenia a prostriedky **atletiky, lyžovania, korčuľovania, plávania, streľby, minigolfu, golfu** a iných. **Pohybové činnosti**, ktoré prispievajú **k rozvoju pohybových schopností** a zvyšovaniu **telesnej zdatnosti**. Sem patria rôzne **telovýchovné a športové činnosti kondičnej gymnastiky (cvičenie v posilňovni, posilňovacie cvičenia s vlastným telom, s náčiním, na náradí) aerobik, body styling, ropeskiipping, cyklistika** a pod.

Športové činnosti pohybového režimu

Poznatky o účinku jednotlivých športových činností na zlepšenie zdravia, o technike a taktike vykonávania športových disciplín, pravidlá vybraných športov, športová terminológia, športové prostredie, športový divák

Ponúkaný pohybový obsah v module:

- ❖ **Športové činnosti**, pri ktorých podľa pravidiel dochádza **k stretu medzi jednotlivcami**. Vyžadujú ovládanie techniky pohybov vo vzťahu k súperovi, schopnosť predvídať a vôľu víťaziť. Výber činností z viacerých kontaktných športov najmä úderové, chvatové a pákové systémy: **džudo, zápasenie, aikido, karate a ďalšie úpolové športy** a individuálnych športov bez priameho kontaktu so súperom ako **tenis, stolný tenis, bedminton**. Majú poskytnúť žiakom poznatky o niektorých bojových a individuálnych športoch a osvojenie si vybraných športových zručností

s prekonávaním súpera s akcentom na možnosť ich uplatnenia v živote, zorientovanie sa v základoch technika a taktiky sebaobrany.

- ❖ **Športové činnosti uskutočňované v kolektíve** podľa daných pravidiel. Charakteristickým znakom je súperenie medzi kolektívami, vyžadujú kooperáciu v družstve, vplývajú na rozvoj schopnosti anticipácie jednotlivcov i kolektívov a vôle zvíťaziť. Výber sa uskutočňuje zo športových i netradičných hier: **basketbal, hádzaná, volejbal, futbal, rugby, vodné pólo, nohejbal, hokej, florbal, fresbee ultimate, futsal, hokejbal, indiacca, korfbal, plážový volejbal, ringo, softbal teeball, streetbasketbal, bejzbal, boccia, kolky, petanque** a iné. Majú prispieť k rozvoju osobnosti žiaka, ku pracovnej kooperácii a komunikácii, zlepšiť anticipáciu partnera, rozvinúť toleranciu, vôľu, zdokonaľiť osvojené herné činnosti jednotlivca a kolektívu, vedieť posúdiť kvalitu herných činností a herných kombinácií vo vzťahu k prevencii porúch a ochrane zdravia, preukázať uplatnenie herných činností a kombinácií v hre, v zápase, vo svojom pohybovom režime a pri rozvoji funkčnosti jednotlivých orgánov tela.
- ❖ **Športové činnosti charakteristické kreativitou a ovládaním pohybovej formy** na náradí, s náčiním a bez náčinia, pri ktorých sú zvýraznené rozličné estetické prejavy a cit pre rytmus. Výber telovýchovných a športových činností tvorí: **tanec, športová gymnastika, moderná gymnastika, základná gymnastika, plávanie, akvabely, jóga, pilates, krasokorčuľovanie, skoky na trampolíne, rope skipping, psychomotorické cvičenia, zdravotne orientované cvičenia, taichi, cvičenie vo vode, akvaerobik**. Aktivity charakteru súťaži ako napr. **gymteam, tvorba pohybovej skladby, pódiové vystúpenia** a iné. Sledujú rozvíjanie tvorivosti a estetického prejavu pri pohybovej činnosti, rozvíjanie koordinácie pohybov celého tela v priestore a jednotlivých častí tela navzájom, spoznávanie súladu hudby a pohybu, vnímanie rytmu pohybu ako nástroja rytmu dýchania a činnosti srdcovo-cievnej sústavy, rozvoj myslenia a duševnej pohody, vytvárania pozitívnych zážitkov a vzťahu k pravidelnému pohybu na základe osvojených pohybových zručností kreatívnych individuálnych a estetických športov, dokázať ich spoznávať, pociťovať a rozumieť im.
- ❖ **Športové činnosti charakteristické premiestňovaním sa v prírodnom prostredí, adaptovaním sa na zmeny tohto prostredia**. Z prostredia vplývajú na človeka vzduch, voda, zem, sneh, skaly, hory, pláže a iné, v ktorých podmienkach sa pohybové aktivity uskutočňujú. Vo výbere sú športy: **bežecké a zjazdové lyžovanie, snowboarding, kanoistika, veslovanie, plávanie, turistika, kolieskové korčuľovanie, severská chôdza, biatlon, jogging, orientačný beh,**

lezenie, kempovanie, cyklistika, zlaňovanie, a iné. Zmyslom je, aby žiak spoznal pôsobenie a využitie prírodných síl na realizáciu telovýchovných a športových činností, získal schopnosť lepšej orientácie v prostredí a premiestňovania sa v prirodzenom prostredí s ľubovoľným lokomočným a premiestňovacím prostriedkom, zlepšenie adaptácie organizmu, otužilosti a získavanie schopnosti prekonávania prekážok. Zmyslom je ďalej zdokonalenie osvojených pohybových zručností aspoň z jedného zimného, jedného letného športu a jedného športu vo vode, získanie základných zručností z ďalších športov vykonávaných v prírode a prostredníctvom nich vytváranie vzťahu k aktivite a poznaniu pohybových a prírodných vplyvov pri starostlivosti o zdravie.

4. Proces

Úlohou každého **učiteľa telesnej výchovy** je, **aby** vychádzajúc z hlavných cieľov s prihliadnutím na rozvoj kompetencií žiakov, na ich vývin, predpoklady, záujmy a podmienky školy **vypracoval sám programy vyučovania telesnej výchovy** pre jednotlivé skupiny žiakov. Dôraz kladie na prispôbenie programov vývinovým etapám a mládeže, a to nielen chronologickému veku, ale hlavne biologickým, funkčným a psychickým predpokladom, s osobitným zreteľom na individuálne osobitosti každého žiaka

Zdravie a jeho poruchy – poznatky sa sprostredkovávajú žiakovi priebežne počas vyučovacích hodín. Učiteľ môže na to využiť v každom ročníku aj 1 - 2 teoretické hodiny. Pohybové činnosti tohto modulu tvoria cca 10 % z celkového obsahu vzdelávania.

Zdravý životný štýl - poznatky sa sprostredkovávajú žiakovi priebežne do vyučovacích hodín. Učiteľ môže na to využiť v každom ročníku aj 1 - 2 teoretické hodiny. Pohybové činnosti tohto modulu tvoria cca 10 % z celkového obsahu vzdelávania.

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť – realizuje sa priebežne alebo koncentrovane, odporúčaný rozsah je do 30 % z celkovej hodinovej dotácie v každom ročníku. Počas 4-ročného štúdia by sa mali postupne rozvíjať všetky pohybové schopnosti, pričom na ich rozvoj sa môžu využívať rôzne športové činnosti 4. modulu.

Športové činnosti pohybového režimu – predstavuje približne 50 % z celkovej hodinovej dotácie. Učiteľ si vyberá v každom ročníku aspoň 2 z ponúkaných oblastí z tohto modulu. V rámci oblastí si vyberá tie športové činnosti, na ktoré sú na škole podmienky, žiaci o ne majú záujem, alebo sú tradičné pre danú školu resp. učiteľ sa na ne špecializuje. Oblasť športové činnosti v prírodnom prostredí by mala byť zaradená aspoň 2 x počas 4 rokov (napr. vo forme lyžiarskeho alebo snowbordového kurzu, zdokonaľovacieho kurzu plávania a pod.). Za 4 roky sa majú prejsť všetky 4 oblasti. Odporúčame diferencovať obsah v 1. a 2. polroku a najmä v 1. ročníku zaradiť širokú škálu pohybových činností.

Učiteľ môže zaradiť do programu iba tie športové činnosti, ktoré boli súčasťou jeho pregraduálnej vysokoškolskej prípravy alebo na ktoré získal trénerské vzdelanie, certifikát niektorou z foriem ďalšieho vzdelávania učiteľov a trénerov. V záujme každého učiteľa telesnej a športovej výchovy by malo byť zúčastňovať sa ďalšieho vzdelávania učiteľov a postupné získavanie potrebnej kvalifikácie k plánovaným športovým činnostiam.

Realizácia programov vyučovania a výsledky sú závislé najmä od osobnosti vyučujúceho, od jeho pedagogického prístupu a pedagogického majstrovstva, vyučovacích metód, postupov a štýlov, uplatňovania pedagogických princípov, od úrovne žiakov, prostriedkov a podmienok, ktoré má škola k dispozícii.

Hodnotenie žiakov

Za najdôležitejšie pri hodnotení žiaka v telesnej a športovej výchove sa považuje nielen to, aké dôsledky zanechala táto činnosť na zlepšení jeho zdravia, pohybovej gramotnosti a výkonnosti, telesnej zdatnosti, ale vo väčšom rozsahu aj to, či žiak získal k tejto činnosti vzťah, či sa na nej so záujmom zúčastňoval, a to nielen v čase povinného vyučovania, ale aj mimo neho, či pociťoval z nej radosť a potešenie, či sa stala súčasťou jeho životného štýlu. Preto za základné ukazovatele hodnotenia žiaka sa považuje:

- posúdenie prístupu a postojov žiaka, najmä **jeho vzťahu k pohybovej aktivite a vyučovaniu telesnej a športovej výchovy a jeho sociálneho správania a adaptácie;**
- rozvoj telesných, pohybových a funkčných schopností žiaka, najmä **rozvoj zdravotne orientovanej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti s prihliadnutím na individuálne predpoklady žiaka;**
- proces učenia sa, osvojovania, zdokonaľovania a upevňovania pohybových zručností a teoretických vedomostí, najmä **orientácia v obsahu učebných programov zostavených učiteľom a realizovaných na jednotlivých školách;**

Hodnotenie vzťahu žiaka k telesnej a športovej výchove realizuje učiteľ nielen na základe dlhodobého sledovania prejavov žiaka na vyučovaní, pri ktorej si všíma najmä jeho aktivitu, snahu, samostatnosť a tvorivosť, ale aj na základe jeho aktivity a angažovanosti v školskej i mimoškolskej záujmovej telovýchovnej a športovej činnosti. Úroveň poznatkov v telesnej výchove a športe posudzuje priebežne v procese a môže si na to vytvárať i pomocné vedomostné testy. Na hodnotenie telesného rozvoja, telesnej zdatnosti a všeobecnej pohybovej výkonnosti sa odporúča používať batérie somatometrických a motorických testov. Na hodnotenie zvládnutia obsahu učebných programov používa učiteľ pomocné posudzovacie škály, využíva testy špeciálnej pohybovej výkonnosti a pridrižiava sa štandardov.

Súhrnné hodnotenie žiaka je vyjadrené na vysvedčení. Ide o také súhrnné hodnotenie, aké sa na danej škole používa aj v iných vyučovacích predmetoch. Odporúča sa však priebežne počas vyučovania využívať najmä slovné hodnotenie, pretože umožňuje presnejšie vyjadriť klady a nedostatky žiakov a pre mnohých, a to osobitne pre dievčatá, je dôležitým a často aj silnejším motivačným činiteľom.

Organizačné formy povinného vyučovania telesnej a športovej výchovy

Vyučovacia hodina

Základnou organizačnou formou je 45 minútová vyučovacia hodina telesnej a športovej výchovy. Zúčastňujú sa jej všetci žiaci zaradení do I. a II. zdravotnej skupiny.

Žiaci so zdravotným oslabením (III. zdravotná skupina) sa zaraďujú do oddelení zdravotnej telesnej výchovy. Pre takýchto žiakov je potrebné vytvárať podmienky na samostatné povinné vyučovacie hodiny zdravotnej telesnej výchovy. Obsah vyučovania sa realizuje podľa samostatných učebných osnov. V prípade, že žiak nie je zaradený do oddelenia zdravotnej telesnej výchovy, žiaka ponecháme na vyučovacích hodinách telesnej a športovej výchovy s intaktnými žiakmi a realizujeme integrované vyučovanie. Zásady integrácie na hodinách telesnej výchovy sú uvedené v učebných osnovách zdravotnej telesnej výchovy. Žiak môže byť oslobodený od účasti na vyučovaní telesnej a športovej výchovy iba na návrh lekára.

Bezpečnosť pri vyučovaní zabezpečuje učiteľ svojou prítomnosťou po celý čas vyučovacej hodiny, dôsledným uplatňovaním obsahu učebných osnov, premyslenou a účelnou organizáciou práce, používaním adekvátnych vyučovacích metód a foriem, vydávaním presných a zreteľných povelov na riadenie činnosti, vysvetľovaním a dôsledným uplatňovaním zásad bezpečnosti pri práci v rôznych podmienkach telovýchovného procesu, sústavným overovaním bezpečnosti a funkčnosti náradia pred jeho používaním a zreteľným označením poškodeného náradia a náradia nezodpovedajúceho technickým normám.

Ak nastane úraz, okamžite poskytnete učiteľ prvú pomoc, zabezpečí lekárske ošetrovanie, oznámenie rodičom a napíše záznam o úraze.

Žiaci používajú na hodinách zodpovedajúci cvičebný úbor, ktorý zodpovedá zásadám bezpečnosti a hygieny telovýchovnej činnosti.

Kurzová forma výučby

Kurzové formy výučby sú súčasťou vyučovania predmetu, **majú samostatnú časovú dotáciu**. Sú formou s povinným obsahom a riadia sa samostatnými smernicami. Žiaci absolvujú kurz pohybových aktivít v prírode so zameraním na zimné športy (lyžiarsky kurz, snowbordový kurz), kurz pohybových aktivít v prírode so zameraním na letné športy (zdokonaľovací kurz plávania, turistický kurz resp. kurz iných športov v prírode).

Na formy povinného vyučovania nadväzujú rôzne formy záujmovej telesnej a športovej výchovy za spolupráce s rodičmi a ostatnými učiteľmi školy. Dôležité miesto v systéme školskej telesnej výchovy má i nepovinný predmet "Pohybová a športová výchova". Cenná je spolupráca aj s telovýchovnými organizáciami v mieste školy.

5. Výstupný vzdelávací štandard

Zdravie a jeho poruchy

Obsahový štandard

■ *Pojmy a symboly*

Zdravie, zdravotný stav, zdravotné návyky, hygiena, poruchy zdravia, zdravotné oslabenie, zdravotné postihnutie, civilizačné choroby, správne držanie tela, primárna a sekundárna prevencia, nebezpečie závislostí, prvá pomoc, životné prostredie, oporná a pohybová sústava, dýchacia sústava, obehová sústava a vplyv pohybu na ich rozvoj.

b/ Výkonový štandard

Žiak vie:

- definovať zdravie, zdravotný stav, zdravotné oslabenie, zdravotné postihnutie;
- vysvetliť, ako pohybové aktivity prispievajú k udržaniu zdravia;
- mať schopnosť diskutovať o problematike týkajúcej sa zdravia, civilizačných chorôb, hľadať a realizovať riešenia v tejto problematike;
- vysvetliť pojem hygiena a definovať jej význam pre zdravie;
- vysvetliť zásady primárnej a sekundárnej prevencie;
- identifikovať telesné, psychické, duševné a sociálne aspekty pohybu, športu vo vzťahu k zdraviu;
- praktické poskytnutie prvej pomoci;

Zdravý životný štýl

a) Obsahový štandard

■ *Pojmy a symboly*

Psychohygiena, stres, zloženie potravín, hodnota potravín, výživové doplnky, zdravý životný štýl, pohybový program, pohybový režim, zdravotne orientovaná pohybová aktivita, tvorba pohybového programu, kalokagatia, olympizmus, aktívny odpočinok.

b) Výkonový štandard

Žiak vie:

- klasifikovať zloženie potravín a dokumentovať ich význam pre zdravú výživu;
- vysvetliť hlavné charakteristiky alternatívnych foriem výživy ;
- poznať základné atribúty zdravého životného štýlu;
- zostaviť program denného pohybového režimu;
- ovládať zdravotne orientované cvičenia a vedieť ich primerane použiť;
- porozumieť účinku pohybu na telesný, funkčný, psychický a pohybový rozvoj ;
- vytvoriť a zorganizovať svoj pohybový program ako súčasť zdravého životného štýlu;

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

a) Obsahový štandard

■ *Pojmy a symboly*

Sila, vytrvalosť, rýchlosť ako kondičné pohybové schopnosti, koordinačné schopnosti, rovnováhová schopnosť, stabilita a labilita tela, napnutie a uvoľnenie svalov tela, kĺbová pohyblivosť, ohybnosť chrčtice, priestorová orientácia, rozvoj pohybových schopností, motorické testy, testová batéria, pohybová výkonnosť, diagnostika telesného rozvoja a pohybovej výkonnosti, telesná zdatnosť, aeróbná činnosť, anaeróbná činnosť, fitness, wellness.

b) Výkonový štandard

Žiak vie:

- diferencovane uplatniť pôsobenie veľkosti sily vzhľadom na svoju kondíciu a potrebu zdravia, poznať metódy a zásady rozvoja sily rôznych svalových skupín s využitím viacerých pohybových prostriedkov;

- charakterizovať zásady rozvoja a rozdiel vo vykonávaní cvičení na rozvoj rýchlosti a vytrvalosti, dokáže preukázať zmenu rozvoja týchto pohybových schopností a zostaviť program ich rozvoja na udržanie a skvalitnenie zdravia;
- poznať princípy rozvoja a hodnotenia koordinačných schopností, preukázať svoju úroveň ich rozvoja činnosťami pre denný režim;
- správne držať telo, uvedomiť si princípy stability a lability tela pri pohybe v rôznych situáciách, poznať zásady rozvoja kĺbovej pohyblivosti a ohybnosti chrbtice a prevencie pred vznikom porúch, vie vybrať a uplatniť cvičenia rozvoja vo svojom pohybovom režime;
- zvládnuť pohybové situácie v priestore a čase, vykonávať pohyb s rôznym zaťažením a zhodnotiť svoju motorickú úroveň;
- porozumieť svojmu fyzickému potenciálu a možnostiam zlepšovania telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti;
- uplatniť osvojené športové zručnosti pri rozvoji jednotlivých pohybových schopností, dokáže si vytvoriť individuálny program ich rozvoja a prezentovať vzťah k pohybu;

Športové činnosti pohybového režimu

Športové činnosti, pri ktorých podľa pravidiel dochádza k stretu medzi jednotlivcami

a) Obsahový štandard

■ *Pojmy a symboly*

Úpolové športy, etika boja, sebaobrana, chvaty, pákové a úderové systémy, bezpečnosť športu, športový výstroj, súper, protivník, športové súťaže, predvídanie, rýchlosť reakcie, protihráč, individuálne športy;

b) Výkonový štandard

Žiak vie:

- zvládnuť individuálny zápas so súperom v jednom druhu úpolového a individuálneho športu;
- chápať postoj voči súperovi, protivníkovi a prezentuje schopnosť predvídať priamym alebo sprostredkovaným spôsobom;
- preukázať osvojené vybrané činnosti z bojových a sebaobranných techník;
- rešpektovať pravidlá športov a zásady sebaobrany;
- preukázať schopnosť zachovania bezpečnosti pri pádoch;

Športové činnosti uskutočňované v kolektíve

a) Obsahový štandard

■ *Pojmy a symboly*

Herná činnosť jednotlivca, herné kombinácie, herná zručnosť, hra, pohybová hra, športová hra, raketa, páłka, bránka, kôš, individuálny výkon, kolektívny výkon, súťaž, zápas, fair play, taktika, technika, psychická príprava, súper, herné náčinie.

b) Výkonový štandard

Žiak vie:

- chápať podstatu a súvislosť medzi jednotlivými hernými zručnosťami, činnosťami a kombináciami v danej hre a využitie ich v aktivitách pre zdravie;
- poznať pravidlá aspoň 2 hier a vie ich uplatniť v hre;
- chápať rozdiel v individuálnej a kolektívnej taktike, medzi individuálnym a kolektívnym výkonom, demonštrovať využitie komunikačných zručností, konať v zásadách fair play, dokáže zaznamenať a analyzovať zo záznamu hernú situáciu;
- chápať podstatu herného športového výkonu a preukázať záujem aspoň o jednu športovú hru;
- vykonať ukážku herných činností jednotlivca aspoň z 2 hier;
- demonštrovať základné zručnosti zvolených pohybových a športových hier s raketou alebo pálkou a cit pre kooperáciu a komunikáciu;
- vykonať ukážku zvolených herných činností jednotlivca z loptových hier s výsledným efektom dosiahnutia gólu, koša, bodu;
- zorganizovať cvičebnú skupinu, zapojiť sa do rozhodovania hry, súťaže;

Športové činnosti kreatívne a estetické

a) Obsahový štandard

■ *Pojmy a symboly*

Kreativita, estetika, estetický pohyb, estetické športy, hodnotová orientácia, hudba, rytmus, takt, melódia, hudobno - pohybová výchova, výrazový prostriedok, zážitok, prežívanie.

b) Výkonový štandard

Žiak vie:

- vykonať ukážku pohybu s vybraným náčiním a bez náčinia s rôznymi výrazovými prostriedkami na zlepšenie funkcie orgánov tela;
- demonštrovať vytváranie (zo zadaného cvičenia) adekvátnej kombinácie pohybových činností a prezentovať úroveň myslenia, stavu nervovej sústavy;
- zostaviť rozcvičenie pri hudbe, individuálnu a kolektívnu pohybovú väzbu;
- osvojiť si zásady, princípy tvorby pohybovej skladby a opísať, nakresliť túto pohybovú skladbu (napr. grafický záznam pohybovej skladby);
- chápať význam taktu, rytmu, melódie a vedieť ich využiť v spojitosti s pohybovou kultúrou tela;
- dokázať vytvárať pohybové väzby a vedieť ich využiť v spojitosti s hudobnou ukážkou;
- hodnotiť a prezentovať kvalitu pohybu, vie vyjadriť svoje zážitky z pohybu;

Športové činnosti v prírodnom prostredí

a) Obsahový štandard

■ *Pojmy a symboly*

Prírodné prostredie, pohybová činnosť v teréne, druhy terénov, premiestňovanie a pobyt v prírode, ochrana človeka a prírody, adaptácia na prírodné prostredie, vodné prostredie, pohyb vo vode, cvičenie vo vode, bezpečnosť pohybu v prírode, zelené hry, adrenalínové športy, zážitkové učenie, prvá pomoc

b) Výkonový štandard

Žiak vie:

- sa premiestniť špecifickou pohybovou činnosťou v teréne;
- demonštrovať osvojenie si základných pohybových zručností vo vodnom prostredí, v zimnej a letnej prírode;
- chápať rozdielnosť zamerania a účinku pohybových aktivít vo vodnom prostredí a vie vykonať ukážku zdolávania vodného prostredia;
- sa orientovať v prírodnom prostredí a adaptovať na ponúkané zaťaženie, predvídať riziko pobytu a športovej činnosti ;
- si osvojiť základy vybraného zimného športu a plávania;
- vhodne využiť prírodné prostredie na prevenciu zdravia, na špecifickú starostlivosť pri zdravotnej poruche;

- porozumieť metodike nácviku vybraného športu v prírode a vie zorganizovať aktivitu v prírode;

Vzdelávacia oblasť : Človek a práca

Predmet technika v nižšom sekundárnom vzdelávaní je zameraný na množstvo činností a technológií založených na tvorivej tímovej spolupráci. Žiaci získavajú užívateľské zručnosti v rôznych oblastiach ľudskej činnosti, čo zároveň prispieva k vytváraniu ich životnej a profesnej orientácii.

Predmet musí mať predovšetkým tvorivý a praktický charakter rozvíjajúci aj manuálnu zručnosť žiaka.

Ciele predmetu

Žiaci – rozlíšia rôzne prírodné a technické materiály a ich význam pre človeka

- pochopia techniku ako nástroj na riešenie problémov v reálnom živote

- získajú poznatky o pracovných činnostiach vo vybraných povolaniach a profesiách

- spoznajú ľudové tradície, remeslá, zhotovia tradičné produkty

- upevnia si vôľové a morálne vlastnosti

- narábajú s jednoduchým náradím

- poznajú zásady stolovania a prípravy jednoduchých pokrmov

- vytvára si vhodné návyky pre rodinný život

- chápe prácu a pracovné činnosti ako prostriedok sebaaktualizácie, sebarealizácie, podnikateľského a manažérskeho myslenia

Základné tematické okruhy:

- tvorivé využitie technických materiálov
- základy konštruovania
- stravovanie a príprava pokrmov
- ľudové tradície a remeslá
- človek a výroba v praxi
- úžitkové a darčkové predmety
- človek a technika
- grafická komunikácia v technike
- technické materiály a postupy ich opracovania
- elektrická energia,elektrické obvody
- jednoduché stroje a mechanizmy
- stroje a zariadenia v domácnosti
- technická tvorba
- bytové inštalácie
- ekonomika domácnosti
- rodinná príprava
- pestovateľské práce a chvateľstvo

12. Cieľový program učebnej osnovy každého vlastného predmetu alebo každého rozšíreného obsahu predmetu (uvedený ako rozsiahla príloha k ŠkVP, vrátane:

12.1 Ciele vzorového plánu obsahového modulu, resp. tematického celku a prierezovej tematiky

12.2 Úlohy vzorového plánu typickej vyučovacej hodiny v učebni mimo učebne

13. Organizačné formy a metódy vyučovania

Všetky organizačné formy podľa uvedeného delenia sú na škole zastúpené:

- a) Podľa pomeru učiteľovej činnosti k žiackej činnosti sa formy organizácie vyučovacieho procesu rozdeľujú na:
 - frontálne (hromadné)
 - skupinové
 - individuálne vyučovanie
- b) Podľa typu edukačného prostredia:
 - vyučovanie v triede
 - v špecializovaných priestoroch školy (laboratóriá, dielne, pozemky,..)
 - v mimoškolskom prostredí (podnik, múzeum, šport. zariadenie ..)
- c) Vyučovacie hodiny podľa funkcie v časovo širšie ponímanom vyučovacom procese na:
 - úvodné hodiny
 - hodiny základného preberania učiva

hodiny venované zovšeobecňovaniu učiva

záverečné hodiny

Formy vyučovania:

problémové vyučovanie

projektové vyučovanie

Metódy vyučovania

1. Motivačné

- metódy, ktorými učiteľ usmerňuje záujem žiaka
- motivačný rozhovor, rozprávanie, demonštrácia, aktualizácia obsahu, uvádzanie príkladov z praxe, ilustrovanie, aktivity, podnecovanie žiakovej pozornosti

2. Expozičné

- metódy, ktorými učiteľ prezentuje učivo
- prednáška, rozprávanie, opis, vysvetľovanie, demonštračné metódy, pozorovanie javov, manipulačné, pracovné metódy, hra, ilustrácia, metódy samostatnej práce, problémové metódy, metódy heuristického charakteru

3. Fixačné

- metódy opakovania a precvičovania učiva
- ústné i písomné opakovanie, rozhovor, beseda, seminár, exkurzia, dramatizácia, domáce úlohy, nácvik zručností

4. Diagnostické a klasifikačné

- metódy kontroly, hodnotenia a klasifikácie
- klasické didaktické diagnostické metódy (písomné a ústne skúšanie, didaktické testy, skúšky výkonu)
- diagnostické metódy vedecko-výskumného charakteru (systematické pozorovanie prejavov žiaka, pozorovanie žiaka v náročných, dôležitých situáciách, rozbor prác žiakov, exploračné metódy, anamnéza, špeciálne diagnostické metódy – diagnostikovanie záujmov, výkonov, tvorivosti a pod.)

14. Personálne zabezpečenie chodu školy

Počet učiteľov na škole je 22 na skrátenej úväzok Zvyšnú časť úväzku si učителиa dopĺňajú na Súkromnom gymnázium, Vážska 32, 821 07 Bratislava Tento počet

zodpovedá potrebám vzhľadom na veľkosť a zameranie školy. Odborná spôsobilosť pedagogického tímu je 98%.

Mgr. Zuzana Godálová učiteľka slovenského jazyka a literatúry

Mgr. Martin Križan učiteľ dejepisu a NOS

Mgr. Vladimír Michalka učiteľ anglického jazyka a telesnej výchovy

Mgr. Jaroslav Pecen učiteľ matematiky a informatiky

RNDr. Pavel Spišiak učiteľ matematiky

PaedDr. Darina Šulanová učiteľka slovenského jazyka a literatúry, etika

Martin Mikulášek učiteľtanca

PhDr. Ekaterina Borisova, PhD. učiteľka ruského jazyka

PaedDr. Eva Emmel Podhradská učiteľka telesnej výchovy

Mgr. Alžbeta Ferenceiová učiteľka biológie

Mgr. Željana Franulić Ljubović učiteľka chorvátskeho jazyka

RNDr. Vladimír Chudý, PhD. učiteľ fyziky

Mgr. Jaroslav Jurčuk učiteľ španielskeho jazyka

Mgr. Michal Pridala učiteľ geografie

Mgr. Maroš Rojko, PhD. učiteľ diplomacie, tréner golfu

Mgr. Elena Sarzhina učiteľka ruského a anglického jazyka

Mgr. Róbert Zeman učiteľ anglického jazyka

Michal Halón učiteľ divadla

Ing. Anton Bača učiteľ nemeckého jazyka

Ing. Iveta Darázsová učiteľka chémie

Mgr. Ľubomír Dolný učiteľ hudby

Mgr. Michal Pridala učiteľ geografie

15. Priestorové a materiálno-technické podmienky

Priestorové a materiálne vybavenie školy zodpovedá potrebám a požiadavkám žiakov a učiteľov z hľadiska plnenia učebného plánu. Škola využíva pre svoju činnosť prenajaté priestory na Žitavskej ul. č.1 (telocvične, laboratóriá), Vážskej ul. č.32 (učebňa výpočtovej techniky, sála pre literárno-dramatickú výchovu) a Vážskej ul. č.34 (kmeňové učebne). Kmeňové učebne a učebne pre delené skupiny žiakov sú vybavené novým nábytkom a splňajú všetky hygienické kritériá. Na informatiku máme zriadenú odbornú učebňu. Pre vyučovacie predmety chémie a fyzika využívame laboratória spolu so Základnou školou na Žitavskej ulici. V budove na Vážskej ul. 34 sú zariadené kmeňové učebne a oddelenie pre výtvarnú výchovu a klubovú činnosť. Škola využíva tieto odborné učebne: veľkú a malú telocvičňu, odborné učebne pre vyučovanie fyziky a chémie, učebňu výpočtovej techniky. Tieto odborné učebne umožňujú plne realizovať učebné osnovy a zvolené učebné varianty. Vybavenie kabinetov je postačujúce, ale je potrebné pomôcky pravidelne obnovovať a vymieňať za modernejšie. Škola má vybudované golfové indoorové centrum a cvičné golfové ihrisko.

16. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a učiteľov

Priestory školy sú bezpečné a zdraviu vyhovujúce. Na začiatku školského roka sú všetci pedagogickí pracovníci a žiaci poučení o bezpečnosti pri práci v triedach, laboratóriách, odborných učebniach a telocvičniach. Samostatné poučenie o

bezpečnosti a ochrane zdravia vždy predchádza školským výletom, exkurziám, školám v prírode a športovým sústreďeniam. Všetci zamestnanci školy pravidelne každý druhý rok absolvujú školenie a bezpečnosti pri práci a požiarnej ochrane. Pravidelne sú prevádzané kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a revízie elektrického a plynového zariadenia, bleskozvodov a telocvičného náradia.

17. Systém kontroly a hodnotenia žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov je poskytnúť spätnú väzbu žiakom a rodičom o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako má postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Žiaci majú možnosť využiť konzultácie, ktoré poskytujú vyučujúci zdarma a rozpis konzultácií je zverejnený v rozvrhu konzultácií, ktorí si jednotliví vyučujúci určili sami. Umožnené majú tiež platené konzultácie vo väčšom rozsahu, na základe objednávky a cenníka školy. Internetová žiacka knižka umožňuje informovanosť rodičov o vzdelávacích výsledkoch žiaka, o jeho absenciách, plánovaných písomných prácach, ako aj bežnej komunikácii medzi rodičmi a učiteľmi. Pri hodnotení a klasifikácii žiaka vychádzame z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. V prvom až štvrtom ročníku 4-ročného a 8-ročného štúdia sú všetky predmety hodnotené známku okrem etickej, náboženskej výchovy, telesnej a športovej výchovy v 8-ročnom štúdiu. Pri hodnotení a klasifikácii žiakov budeme vychádzať z Metodického pokynu MŠ SR č. 21/2011-R na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.

Popri sumatívnom hodnotení na konci klasifikačných období sa sústreďíme na posilnenie formatívneho hodnotenia žiakov. Zameriame sa na to, aby sa žiaci naučili objektívne sami hodnotiť svoju prácu a odstrániť nedostatky. Hodnotenie a klasifikácia žiakov Súkromného gymnázia, Žitavská 1 Bratislava.

Dokument vypracovaný na základe Metodického pokynu č. 8/2009-R zo 14. mája 2009 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl - č. CD 2009-20327/4882-1:192.

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je súčasťou ich výchovy a vzdelávania. Účelom hodnotenia a klasifikácie je prispievať k zodpovednému vzťahu žiaka k výchove a vzdelávaniu v súlade so školskými predpismi. Výsledky hodnotenia a klasifikácie uvedie škola na vysvedčení.

Pravidlá hodnotenia a klasifikácie žiakov

1. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje klasifikácia priebežná a súhrnná. Priebežná klasifikácia sa uplatňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov prejavov žiakov v jednotlivých vyučovacích predmetoch. Súhrnná klasifikácia žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa uskutočňuje na konci prvého a druhého klasifikačného obdobia, teda na konci prvého a druhého polroku. 2. Prospech žiaka sa určuje podľa pravidiel hodnotenia a klasifikácie žiakov.

Hodnotenie a klasifikácia žiakov

1. Hodnotenie žiaka sa v rámci vzdelávania vykonáva podľa úrovne dosiahnutých výsledkov klasifikáciou.

2. Riaditeľ gymnázia (ďalej len „riaditeľ“) oznámi v deň začiatku príslušného školského roka, ktoré predmety sa klasifikujú a ktoré sa neklasifikujú v súlade so školským vzdelávacím programom.

3. V predmetoch, ktoré sa neklasifikujú, sa v katalógovom liste žiaka a na vysvedčení žiaka uvedie „absolvoval/absolvovala“ alebo „neabsolvoval/neabsolvovala“ v súlade so školským vzdelávacím programom.

4. Zákonných zástupcov žiaka informuje priebežne o prospechu a správaní žiaka triedny učiteľ, prípadne učiteľia jednotlivých predmetov. V prípade výrazného zhoršenia prospechu alebo správania informuje zákonných zástupcov žiaka triedny učiteľ písomne, spravidla po ukončení priebežnej klasifikácie za dané obdobie.
5. Prospech žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa klasifikuje týmito stupňami: 1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný a 5 – nedostatočný.
6. Stupeň prospechu žiaka určuje učiteľ, ktorý vyučuje príslušný vyučovací predmet. Vo vyučovacom predmete, v ktorom vyučuje viac učiteľov, sa určí stupeň prospechu žiaka za klasifikačné obdobie po vzájomnej dohode vyučujúcich. Pri určovaní stupňa prospechu v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa na konci klasifikačného obdobia stupeň prospechu neurčuje len na základe priemeru vypočítaného zo známok priebežnej klasifikácie za príslušné obdobie, ale aj za prácu a aktivitu na hodinách aj v domácej príprave za dané klasifikačné obdobie.
7. Na konci klasifikačného obdobia, v termíne, ktorý určí riaditeľ školy, najneskôr však 48 hodín pred rokovaním pedagogickej rady o klasifikácii, oznámia učiteľia jednotlivých vyučovacích predmetov triednemu učiteľovi (prostredníctvom zápisu známok do systému ASC agenda) výsledky celkovej klasifikácie. Triedny učiteľia zapisujú známku slovom do katalógu triedy, resp. katalógového listu žiaka najneskôr do 24 hodín po oznámení výsledkov klasifikačnej porady.

Všeobecné zásady hodnotenia a klasifikácie žiakov

1. Súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu na strednej škole je systematické hodnotenie žiaka. Predmetom hodnotenia je úroveň dosiahnutých vedomostí a zručností podľa platných učebných osnov a vzdelávacích štandardov.) Hodnotenie a klasifikácia preukázaného výkonu žiaka v príslušnom predmete nemôžu byť znížené na základe správania žiaka.
2. Hodnotenie žiakov ako nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu má motivačnú, informatívnu, komparatívnu a korekčnú funkciu.
3. Žiak má právo a, vedieť, čo sa bude hodnotiť a akým spôsobom, b, dozvedieť sa výsledok každého hodnotenia, c, na objektívne hodnotenie.
4. V hodnotení žiakov sú uplatňované okrem klasických spôsobov hodnotenia prostredníctvom priebežného ústneho skúšania a skúšania pomocou didaktických testov a písomných prác aj progresívne moderné spôsoby diagnostikovania vedomostí, schopností a zručností žiakov.

V snahe dosiahnuť čo najobjektívnejšiu, najspravodlivejšiu a v konečnom dôsledku relevantnú klasifikáciu žiaka, je nevyhnutné približovať sa v hodnotení a klasifikácii ku komplexnému poznaniu žiakov. Znamená to presadzovanie prirodzenej snahy o rešpektovanie osobnosti žiaka a tým citlivé zváženie, výber a voľbu prostriedkov na pre jeho hodnotenie a klasifikáciu. Klasické metódy hodnotenia - priebežné, záverečné, formálne, neformálne, formatívne, sumatívne, ústne, písomné, praktické a iné, sú doplnené o moderné spôsoby diagnostikovania žiakov, ako zapájanie žiakov do procesu hodnotenia, sebahodnotenie žiakov a ich hodnotenie ostatnými žiakmi. Individuálny prístup v hodnotení žiaka spočíva hlavne v rešpektovaní osobnosti žiaka, jeho osobných fyzických a duševných daností, pričom výsledné hodnotenie aktivít žiaka vychádza z posudzovania jeho schopností a možností, založenom na porovnávaní so sebou samým v čase. Dôležitou sa stáva komplexnosť hodnotenia žiaka, čiže diagnostika, hodnotenie a klasifikácia všetkých stránok rozvoja jeho osobnosti. Do popredia sa kladie pozitívne hodnotenie žiaka, ktoré vychádza z presvedčenia, že každý žiak na základe vlastných individuálnych schopností a zručností môže byť v určitej oblasti výchovnovzdelávacieho procesu úspešný. Učiteľ tak v prvom rade hodnotí to, čo žiak ovláda, dokáže a prezentuje, pričom, prirodzene,

aj nedostatky a negatíva sú súčasťou hodnotenia prejavu žiaka. Pozitívny prístup sa stáva deklarováním dôvery v možnosti a schopnosti žiaka a hlavne v ich progres. Žiaci budú postupne vedení k sebahodnoteniu a k objektivizovaniu pohľadu na seba samého.

Hodnotenie žiaka musí byť otvorené – žiak nemôže byť natrvalo zaradený do kategórie „slabý“ alebo „vynikajúci“. V popredí tak stojí zámer uvedomovať si, že aj žiak so slabším prospechom sa môže vypracovať na nadpriemerného žiaka ale aj naopak.

5. Pri hodnotení sa uplatňuje primeraná náročnosť a pedagogický takt voči žiakovi, jeho výkony sa hodnotia komplexne, berie sa do úvahy vynaložené úsilie žiaka a v plnej miere sa rešpektujú jeho ľudské práva. Hodnotenie je motivačný a výchovný prostriedok, ako aj prostriedok pozitívneho podporovania zdravého sebavedomia žiaka.

6. Pri hodnotení a klasifikácii žiakov so zdravotným znevýhodnením je potrebné zohľadňovať zdravotné postihnutie týchto žiakov) a vychádzať zo záverov a odporúčaní k hodnoteniu a klasifikácii školských poradenských zariadení.

7. V záujme poskytnutia objektívnej spätnej väzby a poukázania na rozvojové možnosti žiaka v danej oblasti učiteľ pri písomných prácach môže pri klasifikácii známku uviesť slovný komentár, v ktorom vysvetlí nedostatky a zdôrazní pozitíva písomnej práce.

Získavanie podkladov na hodnotenie a klasifikáciu

1. Podklady na hodnotenie a klasifikáciu výchovno-vzdelávacích výsledkov žiaka získava učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:

- a) sledovaním stupňa rozvoja individuálnych osobnostných predpokladov a talentu,
- b) sústavným sledovaním výkonov žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
- c) rôznymi druhmi skúšok (písomné, ústne, grafické, praktické, pohybové, didaktické testy),
- d) konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby aj s výchovným poradcom, školským psychológom, alebo odbornými zamestnancami zariadení výchovného, psychologického a špeciálno-pedagogického poradenstva a prevencie,
- e) rozhovormi so žiakom.

2. Učiteľ vedie evidenciu o každom hodnotení žiaka podľa vnútorných predpisov školy. V priebehu školského roka zaznamenáva výsledky žiaka a jeho prejavy najmä preto, aby mohol žiakovi poskytovať spätnú väzbu a usmerňovať výchovno-vzdelávací proces žiaka v zmysle jeho možností rozvoja a informovať zákonných zástupcov žiaka.

3. O každej priebežnej klasifikácii a hodnotení žiaka sa vedie evidencia v klasifikačnom hárku daného učiteľa a zároveň v systéme ASC agenda, prostredníctvom ktorého je o klasifikácii informovaný žiak aj jeho rodič, resp. zákonný zástupca

4. Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne alebo prakticky. Žiak by mal byť v priebehu polroka z jedného vyučovacieho predmetu s hodinovou dotáciou jedna hodina týždenne vyskúšaný minimálne dvakrát. Z vyučovacieho predmetu s hodinovou dotáciou vyššou ako jedna hodina týždenne by mal byť žiak v priebehu polroka skúšaný minimálne trikrát. (Záväzné podmienky klasifikácie z jednotlivých vyučovacích predmetov sú súčasťou prílohy č. 1 tohto dokumentu.)

5. Počet kontrolných prác a praktických skúšok, ich podobu, úroveň a kritériá hodnotenia stanovujú pravidlá prerokované a schválené na zasadnutí jednotlivých predmetových komisií.

6. Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a klasifikácie so zdôvodnením. Po ústnom vyskúšaní oznámi učiteľ výsledok hodnotenia ihneď. Výsledky hodnotenia písomných skúšok, prác aj praktických činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 14 dní.

7. Učiteľ na vyučovacej hodine analyzuje hodnotenú písomnú prácu, pričom žiak dopredu pozná kritériá hodnotenia. Každý žiak má právo si ohodnotenú písomnú prácu prezrieť, prípadné nejasnosti konzultovať priamo s vyučujúcim.

8. Jednotlivé druhy písomných skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok, aby sa nadmerne nehromadili v určitých obdobiach. Termín písomnej práce, ktorá trvá viac ako 25 minút, učiteľ konzultuje s triednym učiteľom, ktorý koordinuje plán skúšania. V jednom dni môžu žiaci písať len jednu skúšku uvedeného charakteru.

9. Termín prepísanej kontrolnej písomnej práce dohaduje učiteľ spolu so žiakmi, aby nedošlo k nečakanej kolízii termínov.

18. Systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

Hodnotenie zamestnancov bude pozostávať z :

- pozorovania (hospitácie)
 - rozhovoru
 - výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, žiacke súťaže, didaktické testy zadané naraz vo všetkých paralelných triedach, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy a pod.)
 - sledovania pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa
 - hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.
 - hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy
 - vzájomného hodnotenia učiteľov (čo si vyžaduje aj vzájomné hospitácie a „otvorené hodiny“)
 - hodnotenia učiteľov žiakmi
- Kritériá na hodnotenie pedagogických zamestnancov a metódy ich hodnotenia tvoria samostatný dokument.

19. Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a ostatných zamestnancov

Pedagogickí a odborní zamestnanci budú absolvovať nasledovné vzdelávanie:

- organizované Metodickým centrom, zamerané na nové formy a metódy vyučovania,
- rozširujúce, špecializačné alebo ďalšie, ktorým si rozšíria kvalifikáciu
- ďalšie vzdelávanie, ktoré im pomôže získavať najnovšie informácie vo svojom vlastnom odbore,
- kontinuálne vzdelávanie je rozpracované v Pláne kontinuálneho vzdelávania na príslušný školský rok.

20. Podmienky pre vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Škola nemá špeciálne triedy. Integrovaní žiaci sú začlenení do bežných tried. Na škole je výchovný poradca a špeciálny pedagóg, ktorí takýmto žiakom, ich rodičom, či učiteľom v škole metodicky pomáhajú, usmerňujú, pomáhajú prekonávať problémy a nedostatky. V škole sa snažíme podchytiť každý náznak šikovnosti, tvorivosti, aby nám neunikol žiadny talent. Výtvarné, športové či hudobné nadanie sa rozvíja formou záujmovej činnosti.

